

l'arjau

REVISTA CULTURAL

Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols

Núm. 86 DESEMBRE 2022

Revista gratuïta

CALIDOSCOPI

L'escola l'Estació fa 40 anys

- **L'ENTREVISTA**
ESTHER CAMPENY i BEA CRUSET
expliquen com s'ha anat configurant
l'escola l'Estació en un centre obert
i dinàmic.
- **CONTRASTOS**
Espais per a la llibertat.
- **LES IMATGES**
Una experiència per a tota la vida.
- **EL TINGLADO**
Recull dels testimonis de diferents
persones que han format part de
la comunitat educativa del centre.

Retrat durant una excursió, el curs 2000-2001
Procedència: Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

EN AQUEST NÚMERO...

L'ESCOLA L'ESTACIÓ FA 40 ANYS

Presentació 3

■ CALIDOSCOPI

Introducció 5

El punt de vista

Vist per la DIRECCIÓ 6

Vist per les FAMÍLIES 11

Vist per la TRANSICIÓ 13

Vist per les AVANTGUARDES 32

Vist pel PATRIMONI 42

Vist per l'ARQUITECTURA 56

L'entrevista

Esther Campeny i Bea Cruset 64

Contrastos 74

Les imatges, una experiència per a tota la vida

Anem d'aventura! 76

Com a casa... 88

■ EL TINGLADO 100

■ DIRECTORI 115

MILLOR INICIATIVA DE COMUNICACIÓ INSTITUCIONAL 2014

Premis Carles Rahola de Comunicació Local

EDICIÓ
AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS
www.guixols.cat

REDACCIÓ
ARXIU MUNICIPAL
SERVEI DE PUBLICACIONS D'ARXIU
Crta. de Girona, 45-47
17220 St. Feliu de Guixols
Tel. 972 32 25 93

COORDINACIÓ
M. ÀNGELS SUQUET, ISABEL VENTURA

COL-LABORADORS
ROMY BLANCO, ESTHER CAMPENY, CARMEN CASAS, BEATRIU CRUSET, JORDI ESTAÑOL, LLUÍS FLÓREZ, JOSEP FORTIÀ, MONTSERRAT HOMS, ÀNGEL ORTIGOSA, JOAN PINSACH, NATALIE ROCA, CRISTINA RUFÍ, RAMON SALGADO, SEBASTIÀ SÁNCHEZ, M. ÀNGELS SUQUET, ISABEL VENTURA.

AGRAÏMENTS
FRANCESC AICART, ROMY BLANCO, ELENA ESTEVA, IMMA POINT, ESTEVE PUIGSEGUR, XAVIER ROCA, NATALIE ROCA, ELENA RONDÓS, CRISTINA RUFÍ, ROSER RUFÍ, RAMON SALGADO, SEBASTIÀ SÁNCHEZ, NÚRIA SARABIA, JOSEP VERGELI

FOTO DE LA PORTADA
PATI D'EDUCACIÓ INFANTIL DE L'ESCOLA L'ESTACIÓ. PROCEDÈNCIA: FONDS ESCOLA L'ESTACIÓ (AUTORIA DESCONEGUDA)

ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC
ELISENDA LORÉS I MIREIA TRULL

DISSENY I MAQUETACIÓ
DOSIS STUDIO

IMPRESSIÓ
NEXE IMPRESSIONS

ISSN 2013-0813
DIPOÏT LEGAL: GI-1.611-89

Cap part d'aquesta publicació, incloent-hi el disseny, fotografies, dibuixos i estadístiques, no pot ser reproduïda, emmagatzemada ni transmesa de cap manera ni per cap mitjà (electrònic, mecànic, òptic, de gravació o bé fotocòpia) sense autorització prèvia de l'autor i editor.

PRESENTACIÓ Aquest curs 2022-2023 fa quaranta anys que es va inaugurar una escola a l'antiga estació de tren, un edifici entranyable que representava el progrés que, a tots nivells, experimentà la ciutat industrial a finals del segle XIX. L'estació era una assignatura pendent en la ciutat, també ho eren les mancances en els serveis públics. La ciutat de la segona meitat del segle XX, incentivada pel turisme, havia experimentat un creixement similar al de la ciutat industrial, però la dictadura que governava l'Estat no prioritzava el desenvolupament del sector públic.

Després de la Guerra Civil només hi havia una única escola pública, els Estudis Nous, actual Escola Gaziol. El centre fou inaugurat pel Govern de la República, després que el bombardeig de 22 de gener de 1938 a la plaça del Mercat destruís l'escola pública del passeig. Les places escolars van augmentar amb la construcció de l'Agrupació Escolar Mixta de Vilartagues (1961) i del col·legi Baldiri Reixach (1976). Però el sector encara era deficitari. Així, el 1977, el Ministeri d'Educació i Ciència va preveure la construcció d'una tercera escola a Sant Feliu. Immediatament l'Ajuntament va pensar en l'antiga estació, ja que calia conservar aquells edificis com fos i aquella destinació ho garantia. Les darreres autoritats franquistes i el primer govern de l'Ajuntament democràtic van esmerçar tots els seus esforços per aconseguir-ho.

El centre es projectà el 1978 i entrà en funcionament el curs 1981-1982, tot i que encara faltava la construcció de les aules de preescolar, que es van enllestir el juny de 1986. L'escola l'Estació és el referent de moltes generacions de guixolencs, però té un valor afegit que és el patrimonial, evident des de l'inici i defensat en bloc per les autoritats i la societat guixolencs, a través dels equips docents i les associacions de pares i mares d'alumnes. Tanmateix, posteriorment, li fou atribuït un tercer valor, com a ensenya de la cultura i de la ciència. Aquesta funció li atorgà l'alcalde Josep Vicente i era coherent amb tot el que representaven l'edifici industrial i els projectes educatius promoguts per la Direcció del centre amb la complicitat d'un equip docent ben format i motivat. Us proposem un viatge per la història d'aquesta escola, des d'un punt de vista pedagògic, arquitectònic i, sobretot, humà.

CALIDOSCOPI

L'escola l'Estació fa 40 anys

«Així com un camp sense conreu, per fèrtil que sigui, no pot ser productiu, tampoc l'ànima sense educació» Marc Tuli Ciceró, *Tusculanes*, 2, 5, 13. La naturalesa de l'ànima és un dels temes que tracta Ciceró en aquesta obra, redactada per difondre el pensament estoic. Res és possible en una comunitat sense la formació de les persones com a individus. Aquesta dita dels clàssics segur que hagués agradat a Josep Vicente, un dels qui van fer possible la conversió de l'antiga estació de tren en una escola. Però, sobretot, ell va ser qui va atorgar a l'edifici la funció d'ensenyar de l'educació per a la llibertat i la democràcia, que volem plasmar en aquest L'ARJAU. Isabel Ventura, explica el projecte pedagògic del centre, com ha anat creixent per respondre amb excel·lència als reptes que la societat té plantejats. Natalie Roca, en nom de l'Associació de Pares i Mares d'Alumnes, parla del suport donat a l'escola, de la seva implicació i de les activitats organitzades al llarg del curs. La M. Àngels Suquet ha fet recerca per descobrir la història de l'escola, com es va construir, qui hi va participar i les peripècies viscudes. També ha dedicat un escrit al llenguatge arquitectònic dels dos arquitectes que van transformar una estació en escola. En tercer lloc, s'ha capbussat en el projecte per entendre els autors: els criteris, el procés d'elaboració en el context de les neoavantguardes. Finalment Josep Fortià, arquitecte redactor del pla director de l'escola, explica què és i perquè serveix un pla director i quins grans objectius es proposa aquest pla. Esther Campeny i Bea Cruset, a l'entrevista, ens expliquen la història de l'escola a través de les seves vivències personals en l'equip docent del centre.

Vist per la **DIRECCIÓ** UNA ESCOLA OBERTA, INCLUSIVA I ACTIVA. Durant aquests 40 anys de funcionament, l'escola l'Estació ha fet el guiatge de diverses generacions de guixolencs, que s'identifiquen amb l'escola i recorden amb estimació el seu pas per les aules. Des de la seva inauguració el curs 1981-1982, la ciutat ha canviat i el món també. Però l'escola ha sabut teixir les complicitats necessàries per evolucionar amb els nous temps. Compta amb un equip de professores cohesionat i motivat, que sent un gran amor per l'escola. Els projectes docents estan plenament consolidats i es proposen educar persones lliures i capacitades per prendre decisions al llarg de la seva vida. Ara mateix, un dels reptes del Claustre és seguir innovant en pedagogia per mantenir la qualitat en l'ensenyament.

Em dic Isabel Ventura i soc l'actual directora de l'escola l'Estació. Fa 13 anys que vaig venir a treballar a Sant Feliu de Guíxols i em van donar la provisió final i la definitiva aquí a l'escola l'Estació.

La decisió d'agafar la direcció de l'escola em va costar una mica, ja que el llistó que havien deixat les antigues direccions era alt i la responsabilitat era molt gran. Però tenia molt clar que si no m'acompanyaven persones de confiança, responsables i amb coneixement de l'escola, no podia assumir aquest repte. Vaig accedir a la direcció amb la Tina Roca i la Sandra Solís, un plaer treballar amb elles; les condicions que jo volia han estat àmpliament superades.

Dia de la Pau, curs 2008-2009. AMISFG. Fons
Escola l'Estació (autoría desconeguda)

La biblioteca del nostre centre, també, és un punt important d'on s'organitzen moltes activitats a través de la Comissió de Biblioteca. Aquest pla engloba diverses activitats, com les parelles de lectura, lectures al pati, intercanvi de llibres i dinamització de la biblioteca escolar.

El nostre projecte de Direcció no podia diferir gaire del que hi havia fins ara. És una escola on la gent que hi treballa s'hi sent a gust. Tenim mestres molt i molt implicats, amb una dedicació a l'escola infinita.

Estem molt orgullosos de l'alta demanda que té l'escola cada any en el període de preinscripció i ens agradaria poder acollir totes les peticions (sense anar més lluny, el curs 2020-2021, es van quedar fora 22 famílies que havien fet petició a la nostra escola).

El tret identificatiu de l'escola l'Estació sens dubte és el **projecte d'instrumentació**, que aquest any celebrem el 40è aniversari l'hem acabat de consolidar en el curs de 6è de Primària. I ho hem fet amb la introducció d'un nou instrument: l'ukulele. Participem també d'un **projecte d'innovació, l'araArt**, que pretén impregnar totes les altres àrees curriculars de les disciplines d'àmbit artístic (música i visual i plàstica). El nostre **projecte de la "Quinzena del medi i la ciència"** i el **"Dia escolar de les matemàtiques"** són activitats molt arrelades al Claustre, on s'impulsen pedagogies molt experimentals i vivencials.

La biblioteca del nostre centre, també, és un punt important des d'on s'organitzen moltes activitats a través de la Comissió de Biblioteca. Aquest pla engloba les parelles de lectura, lectures al pati, intercanvi de llibres, dinamització de la biblioteca escolar i altres activitats com: Marató de lectura per Sant Jordi a Primària i Infantil, Projecte de la biblioteca escolar a Primària i Infantil, Projecte d'autors a les aules a 5è, Projecte atrapallibres a 4t, Bibliopati a Primària, Parelles lectores a Primària i Infantil i Intercanvi de llibres de Sant Jordi amb les escoles públiques de la ciutat a 4t.

La llengua vehicular de tota l'escola és el català, malgrat que el seu aprenentatge no és una feina fàcil, principalment en l'etapa d'Educació Infantil on hi ha molts nens que quan arriben no han tingut mai contacte ni amb el català ni amb el castellà. Tenim moltes famílies que no parlen ni català ni castellà. Per tant, un dels objectius més importants a aconseguir quan rebem els nostres alumnes a P3 és que mitjançant la comunicació oral l'infant pugui relatar fets i vivències, explorar coneixements, expressar i comunicar idees i sentiments, verbalitzar el que està imaginant, regular la pròpia conducta i la dels altres, participar en la solució de conflictes, reconèixer i gaudir de les formes literàries i percebre que la llengua és un instrument d'aprenentatge, de representació, de comunicació i de gaudi.

L'escola l'Estació disposa d'un **Suport Intensiu d'Escolarització Inclusiva (SIEI)**. Vam ser una de les primeres escoles a tenir aquest servei, i és un altre dels trets característics de la nostra escola que permet atendre alumnes dins l'aula ordinària i oferir-los una educació amb una veritable integració i en igualtat d'oportunitats. Per tant, el nostre centre atén la diversitat del

Ens trobem en moments de canvis metodològics i el nostre Claustre està motivat per a la innovació i la recerca d'estratègies metodològiques que ens poden ajudar a aconseguir l'èxit educatiu de l'alumnat.

nostre alumnat vetllant per ser una escola inclusiva, i ho fa des de diferents perspectives: organització de l'alumnat en grups-classe heterogenis (segons criteris d'edats, nivells acadèmics, relacions socials, etc.).

L'escola també té un **projecte esportiu** molt arrelat a les activitats que hi ha a la ciutat de Sant Feliu de Guíxols: esport blau escolar, bateig de vela, paddle, natació escolar... i participa de moltes de les activitats organitzades pel Consell Esportiu del Baix Empordà i l'Ajuntament de la ciutat.

L'escola, amb la col·laboració de l'**AMPA del centre**, gestiona l'ús socialitzat de llibres entre l'alumnat, tant en format paper com en format i dispositius digitals. Aquest grup de pares i mares de l'escola organitzen diferents activitats: la castanyada, la festa del Dia de l'Escola, la festa de final de curs i col·laboren sempre de bon grat en tot el que se'ls proposa.

D'esquerra a dreta:

Retrat de l'equip docent de l'escola, curs 2015-2016. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

Reunió de coordinació al pati de l'escola. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

Ens trobem en moments de canvis metodològics i el nostre Claustre està motivat per a la innovació i la recerca d'estratègies metodològiques que ens poden ajudar a aconseguir l'èxit educatiu de l'alumnat. El món que troba l'infant actualment és ple d'estímuls, ple d'informacions, ple de recursos,

En aquest món canviant, obert, divers, complex creiem que hem de formar els infants en la reflexió, la investigació, l'autoaprenentatge, la pràctica de treball en equip i la interdisciplinarietat com a base de la comprensió d'una realitat complexa.

etc., on hem de decidir constantment cap on volem anar si no volem deixar que altres persones o el mateix entorn impersonal, actiu, frenètic ens portin, sense la nostra intervenció voluntària.

En aquesta classe de món, tots tenim accés fàcil a informacions completes, diverses, actualitzades... i ja no és vàlid que l'ensenyament es basi en fer acumular aquestes informacions a la memòria dels nens i les nenes. Aquesta era potser la tasca adequada a altres temps quan només uns pocs sabien o tenien accés al saber i ens havien de transmetre el seu coneixement, bé directament fent-nos d'ensenyants, bé indirectament donant-nos llibres de text en què hi havia tot el que calia aprendre a cada edat i en cada moment.

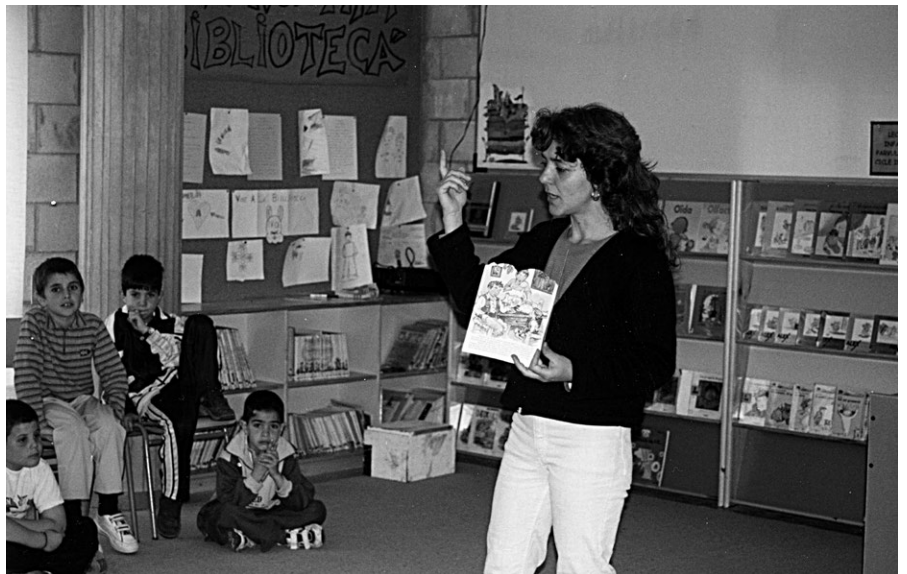
En aquest món canviant, obert, divers, complex creiem que hem de formar els infants en la reflexió, la investigació, l'autoaprenentatge, la pràctica de treball en equip i la interdisciplinarietat com a base de la comprensió d'una realitat complexa. Hem d'ajudar-los a formular-se preguntes, a buscar respostes coherents, a processar-les i saber-les comunicar i transmetre de forma adequada.

A dalt, activitat de música per Nadal, curs 2008-2009. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda).

A la dreta, el conte d'en Patufet a la biblioteca de l'escola, curs 2000-2001. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

Per això, les mestres que integrem el Claustre de l'escola hem arribat a uns acords metodològics per consens, que seran el marc d'actuació de totes les activitats que es proposaran en centre: treball per projectes, ambients d'aprenentatge i plans de treball.

L'escola l'Estació és, per tant, una escola **OBERTA** al seu entorn, **INCLUSIVA** amb l'alumnat i les famílies i **ACTIVA** amb múltiples activitats organitzades amb un únic objectiu que és guiar i orientar els nostres alumnes per a què siguin competents, autònoms, creatius, participatius, conscienciats amb l'entorn, tolerants i crítics en una societat plural i canviant.

Isabel Ventura
Directora del CEIP l'Estació

Vist per les **FAMÍLIES** AMPA ESCOLA L'ESTACIÓ. L'educació dels nens i nenes és un procés que implica la família i les escoles. Les Associacions de Mares i Pares que hi ha als centres tenen una participació activa en la comunitat escolar, formant part del Consell Escolar, dinamitzant l'escola amb activitats i amb el seu suport als docents en la consecució de projectes per al desenvolupament dels centres.

Promovent i organitzant activitats, oferint serveis com l'acollida matinal, les extraescolars, la gestió del xandall de l'escola, la parada de Sant Jordi i l'organització de la gran festa de fi de curs.

Aquestes entitats des de l'any 1957 només existien als instituts, però el 1970, amb la Llei General d'Educació, van arribar també a l'Educació General Bàsica. Llavors, però el seu nom era *Associació de Pares d'Alumnes i Amics dels Centres Oficials d'Ensenyament*. La de Sant Feliu de Guíxols, en ser creada, abastava els col·legis Baldiri Reixach, Gaziol, Llar d'Infants, Institut i Formació Professional. Aquesta associació va acordar per unanimitat el seu suport a l'Ajuntament per aconseguir la construcció d'una nova escola als terrenys de l'antiga estació. Des de l'APAA es va fer un seguiment molt actiu de tot el procés, que va ser publicat al setmanari *Àncora* núm. 1.593, de 8 de febrer de 1979 amb el títol «3er centro estatal de EGB Informe de la Asociación de Padres de Alumnos y Amigos de los Centros Oficiales de Enseñanza». En aquest mateix escrit, el president de l'associació afirmava que havien apostat per conservar «alguns edificis com a senyal d'identitat del que fou l'antiga estació i com a record del "carrilet" guixolenc». Des de llavors, les AMPA han passat de ser entitats reivindicatives a formar part intrínseca de les escoles.

L'associació de mares i pares d'alumnes del col·legi públic de l'estació fa molts anys que treballen per acostar les famílies i l'escola: promovent i organitzant activitats, oferint serveis com l'acollida matinal, les extraescolars, la gestió del xandall de l'escola, la parada de Sant Jordi i l'organització de la gran festa de fi de curs. La nostra escola té la gran sort de poder gaudir d'un reciclatge de llibres. Això porta un treball darrere, com controlar que els llibres de l'any anterior esti-

IV Dia de l'Escola
Col·legi de l'Estació
Diumenge, 2 de Juny del 1985
Tots a l'Escola!
PROGRAMA D'ACTES

M A T Í
10 h. Xocolatada.
10,30 a 13 h. Esports a les pistes - Tennis taula - Cross.
10,30 h. Pintura mural i Cinema fins a l'1.
11 h. Escacs (simultànies) - Dibuix - Treballs amb fang.
12 h. Gimkama de bicicletes - Estirar corda.
12,30 h. Maquillatge per parelles.
1,30 h. Dinar.

T A R D A
4 h. Trencada d'olles.
4,30 h. Curses de sacs.
5,30 h. Aixecada de globus de paper.
6 h. Actuacions alumnes de l'Escola.
6,30 h. El cantant-animador Lluís M.º Panyella.
7,30 h. Partit de futbol parets/mestres.
FI DE FESTA.

Organitzat per l'associació de pares, mestres i alumnes de 8.º

CALÇATS CONDE	CONSTRUCCIONS MIR
-------------------------	-----------------------------

A dalt, retrat de les mares integrants de la Junta de Associació de Pares i Mares de l'Estació, 2022. AMSFG. Fons Natalie Roca (autoria desconeuguda)

A l'esquerra, cartell amb la programació del IV Dia de l'Escola, curs 1984-1985. AMSFG. Fons Escola l'Estació

A dalt, d'esquerra a dreta i de dalt a baix:

Tallers i paradetes al pati de l'Estació el Dia de l'Escola de 2007 amb motiu del 25è aniversari de l'escola. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoritat desconeguda)

Pares organitzadors de la tómbola del Dia de l'Escola de 2007, per a la celebració del 25è aniversari de l'escola. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoritat desconeguda)

Photocall el Dia de l'Escola del curs 1989-1990. AMSFG. Fons Cristina Rufi (autoritat desconeguda)

Joc de trencar l'olla el Dia de l'Escola del curs 1994-1995. AMSFG. Fons Ajuntament (autoritat desconeguda)

La nostra escola té la gran sort de poder gaudir d'un reciclatge de llibres. Això porta un treball darrere, com controlar que els llibres de l'any anterior estiguin perfectes per ser utilitzats una altre curs.

guin perfectes per ser utilitzats una altre curs. A part, també assolim l'import de l'acollida dels germans de 12.30 a 13h durant tot el curs escolar. També contribuïm econòmicament perquè a l'escola no hi falti res. Els darrers anys hem col·laborat amb la digitalització de les aules, amb la reparació i millora de les instal·lacions i, ara farà un any que vam agafar la gestió del menjador de forma directa. Creiem que la gestió del menjador per part de l'AMPA és un servei de garantia de qualitat que afavoreix la proximitat i facilita la coordinació amb el projecte educatiu de la nostra escola. La nostra voluntat és seguir vetllant per la bona alimentació i atenció dels nostres fills/es en els diferents àmbits que acull aquest espai del migdia: la nutrició i dieta, el personal, les instal·lacions i el lleure.

En definitiva, som una entitat viva que acompanya l'escola i les famílies en el seu dia a dia perquè tot funcioni segons les necessitats que tenen els nens i nenes d'avui.

Actualment la Junta de l'AMPA està formada per la presidenta, vicepresidenta, secretària, tesorera i quatre vocals. La Junta actual posa tot el cor a intentar fer-ho tot el millor possible pel bé dels nostres nens i nenes. I amb l'ajuda de tots els pares fer una escola millor.

La Junta
Natalie Roca
Presidenta Ampa Escola l'Estació

Vist per la **TRANSICIÓ** L'ESCOLA L'ESTACIÓ: LA RECUPERACIÓ D'UN PATRIMONI PER A LA CIUTAT. Des del tancament de la línia l'any 1969 es van desmantellar les estructures de la Companyia del Ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona. Es va destruir molt material, la fusta dels vagons i les travesses es va cremar i el ferro, més apreciat, es va vendre a pes. Les instal·lacions van quedar nues i, a poc a poc, es van anar degradant tot deixant un paisatge decadent. Els edificis abandonats res tenien a veure amb les flamants estacions inaugurades el 1892, quan l'esperit emprenedor i il·lusionat d'un poble es va abocar al projecte de creació d'una petita companyia de tren. L'atenció dels guixolencs se centrà en el turisme i les restes del tren van quedar en segon terme, fantasmagòriques, però no van desaparèixer.

UN LLEGAT PER AL POBLE

Els guixolencs ja no sentien el familiar xiulet dels trens arribant i sortint de l'Estació, aquell so havia esdevingut el batec quotidià de la ciutat. Però el record del tren petit seguia present, tot ocupant un lloc destacat en l'imaginari col·lectiu, que sempre havia considerat el ferrocarril com un patrimoni molt estimat. El 3 de juny de 1969 el Ple de l'Ajuntament acordà demanar la cessió dels terrenys a Patrimoni de l'Estat per convertir-los en

Vistes de l'estació abandonada, 25 de juny de 1971. AMSFG. Fons Jordi Verrié Faget (autoria: Jordi Verrié)

El 8 de febrer de 1975 va tenir lloc a l'Ajuntament de Girona una reunió de tots els alcaldes per on havien passat els trens d'Olot i de Sant Feliu de Guixols, la sessió fou presidida per Ignaci de Ribot i de Batlle, el qual aleshores era alcalde.

vials i espais verds, previstos al Pla parcial Creu de Sant Pol. Tanmateix no va rebre resposta perquè aquell organisme encara no tenia competència sobre aquestes finques. La superfície total que abastaven era de 9.707,20 m², als quals calia afegir 6.650 m² corresponents a la via.

El 8 de febrer de 1975 va tenir lloc a l'Ajuntament de Girona una reunió de tots els alcaldes per on havien passat els trens d'Olot i de Sant Feliu de Guixols, la sessió fou presidida per Ignaci de Ribot i de Batlle, el qual aleshores era alcalde. Van acordar gestionar conjuntament la sol·licitud a l'Estat de cessió als ajuntaments dels immobles de les desaparegudes companyies. L'endemà mateix era Carnaval i, a Sant Feliu, una colla va homenatjar el tren durant la desfilada. Mesos després Josep Vicente¹, arran d'aquest fet, va reflexionar sobre el sentit de la desaparició del tren i de com s'hauria d'utilitzar el llegat que va deixar la companyia a fi que la ciutat seguís fidel als ideals que van promoure la creació de la companyia de ferrocarril:

«El tren en la processó, absent, guarnit, feia llàstima, la veritat. Era l'enterrament, potser inconscient d'un esperit ciutadà que sabé "com" fer un tren, "com" fer una ciutat i com fer moltes altres coses. S'homenatjava una màquina i uns vagons, se'n feia paròdia, quan, pel que fa a Sant Feliu, els terrenys de l'estació i les edificacions en ells —que varen ser creats per un poble i per al poble— estan com una ossada al sol, mig podrint-se de solitud i abandonó, el cobert on es ficaven els vagons, començant a debilitar-se, la bonica cresteria de terra-cuita de l'aresta del teulat de l'edifici principal, ja desdentada com si fossin figuretes de guix a la fira per a fer-hi el pim-pam-pum, l'espai ple d'herbes, abandonat tot a la liquidació espontània, malgrat la cura que hi té l'antic maquinista que se'n cuida. Llavors, a l'estiu, una gent hi viu, aparentment passant-hi vacances... Tot aquell espai era per a l'ús i el progrés d'una comunitat. Ara desconeixem de qui pugui ser ni el que s'espera fer-ne, si és que s'espera. Però en tot cas, cal pensar, caldria que pensés —dic jo — qui sigui que pugui pensar decisivament en aquestes coses, que tots aquells pams quadrats són un bé natural d'una comunitat, una herència, i que la ciutat necessita equipaments, zones obertes i lliures que comuniquin les àrees de recent construcció amb el centre de la ciutat... que necessita, en fi, respectar-se a si mateixa, i recrear-se. No voldríem pensar que el que ens espera és que una nova onada especulativa faci entrar els *bulldozers* a "l'estació".»

La propietat de la finca era de l'Estat i, tot i que la seva destinació era una incògnita, se suposava que hauria de tornar als guixolencs. Amb aquesta esperança i el suport de l'acord pres a Girona, el Ple de l'Ajuntament² va tornar a demanar la cessió dels terrenys a FEVE, que llavors era un organisme autònom del Ministeri d'Obres Públiques, i va nomenar l'alcalde Pere Albertí, instructor de l'expedient.

1 Àncora de 2 d'octubre del 1975.

2 Sessió de 19 de febrer de 1975.

3 Àncora de 18 de novembre del 1976.

La cessió d'aquests immobles va generar la mateixa unanimitat en la societat guixolenc que la que s'havia produït en la construcció de la línia. Ignasi de Blas³, antic secretari de la Companyia del Ferrocarril de Sant Feliu a Girona, també creia que aquelles propietats havien de ser de l'Ajuntament, ja que tenia coneixement que, en el cas del tren de Palamós, així havia passat. De Blas considerava que aquells terrenys podien dedicar-se a complex esportiu, cultural, jardins, etc., i que havien de servir per homenatjar Joan Casas Arxer, l'industrial que va encapçalar el projecte de construcció del tren, tot revaloritzant uns solars que llavors eren desèrtics.

Vistes de l'estació abandonada, 25 de juny de 1971. AMSFG. Fons Jordi Verrié Faget (autoria: Jordi Verrié)

El 31 de maig de l'any 1977, l'Alcaldia va rebre un escrit del delegat provincial del Ministeri d'Educació i Ciència en què comunicava que en el Programa de centres d'Educació General Bàsica (l'EGB equivalia a l'actual Educació Infantil i Primària) preveia la construcció d'una escola a Sant Feliu de Guíxols el 1978.

NEIX UNA ESCOLA

Dos anys després, el 31 de maig de l'any 1977, l'Alcaldia va rebre un escrit del delegat provincial del Ministeri d'Educació i Ciència en què comunicava que en el Programa de centres d'Educació General Bàsica (l'EGB equivalia a l'actual Educació Infantil i Primària) preveia la construcció d'una escola a Sant Feliu de Guíxols el 1978 per la Junta de Construccions Instal·lacions i Equip Escolar. Es tractava d'una escola de 16 unitats, amb capacitat per a 640 nens i nenes.

El 30 de juny de 1977 el Ple acordà proposar els terrenys de l'antiga companyia de tren per a la construcció del col·legi i envià la documentació referent a la idoneïtat d'aquells solars per a aquesta funció, malgrat que la cessió per part de FEVE encara no s'havia resolt. La tramitació de l'expedient de cessió es va allargar per diversos motius. Per una part, hi va haver tres sol·licituds de reversió de les propietats expropiades quan es va construir la línia de tren. Per una altra part, FEVE havia traspassat els immobles a Patrimoni de l'Estat que, al seu torn, sol·licità la seva taxació al Ministeri d'Hisenda. La valoració feta va situar el preu dels terrenys en 13.351.140 pessetes.

Josep Vicente⁴, l'any 1978, quan va fer la ressenya a *Àncora* del llibre *El Ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Gerona. Datos históricos, técnicos y económicos, desde su iniciación en 1887 hasta su cierre en el año 1969* d'Ignasi de Blas⁵, va dir:

«Ara sembla segur que en els terrenys de l'estació de Sant Feliu s'hi construirà el tercer grup escolar de la ciutat. Està bé que hagi hagut de ser allà, en un espai que si parléssim a la manera de fa setanta nou anys, no sé si podríem dir-ne "terreny sagrat", on sigui posat el que, en el mateix llenguatge, en diríem una "llavor". Serà bo que la nova utilitat d'aquells milers de metres quadrats recordi d'alguna manera, com perdurable homenatge viu, l'aire i l'estil, la forma i la manera d'aquell tren, la vida íntima del qual trobem resumida en aquest llibre que acaba de sortir. Serà, si així és, recuperar una partícula, de valor infinit, de la nostra innocència.»

Però encara van haver de passar uns anys fins que la nova escola no es va fer realitat. El primer escull que calia superar era la donació dels terrenys a l'Ajuntament per part de l'Estat. A finals d'octubre de 1978 l'alcalde Pere Albertí s'adreça a Patrimoni de l'Estat per demanar, en nom del Ple⁶, la cessió gratuïta dels terrenys, ja que l'Ajuntament s'hauria d'endeutar amb el Banc de Crèdit Local d'Espanya per poder comprar-los. En cas que no hi hagués altre remei que la compra, proposava un finançament en 5 anualitats.

El mes següent el Ministeri d'Educació i Ciència requeria que l'Ajuntament acredités la propietat dels terrenys per poder construir l'escola, en cas que no es lliurés la documentació corresponent s'ajornaria la construcció del

4 *Àncora* de 27 d'abril de 1978.

5 Aquest llibre fou editat per *Àncora*, el qual recollia tots els escrits publicats de manera seriada per l'autor sobre aquest tema en el setmanari.

6 Sessió de 26 d'octubre de 1978.

Les mancança de places escolars representava un problema d'espai molt greu per al normal funcionament de les escoles existents a la ciutat. Des dels anys cinquanta Sant Feliu de Guixols havia experimentat un gran creixement demogràfic que no havia anat acompanyat de la creació dels serveis públics necessaris.

centre. Aquell mes de novembre hi hagué una gran mobilització per donar suport a l'Ajuntament en la negociació amb FEVE.

La mancança de places escolars representava un problema d'espai molt greu per al normal funcionament de les escoles existents a la ciutat. Des dels anys cinquanta Sant Feliu de Guixols havia experimentat un gran creixement demogràfic que no havia anat acompanyat de la creació dels serveis públics necessaris. Durant la dictadura no es va prioritzar el desenvolupament del sector públic, sinó que es va fer política de mínims i es va mantenir a uns nivells precaris. En l'àmbit de l'ensenyament, a finals de 1961, es va enllestir l'Agrupació Escolar Mixta de Vilartagues, insuficient ja d'entrada. L'any 1975 es van fer millores a

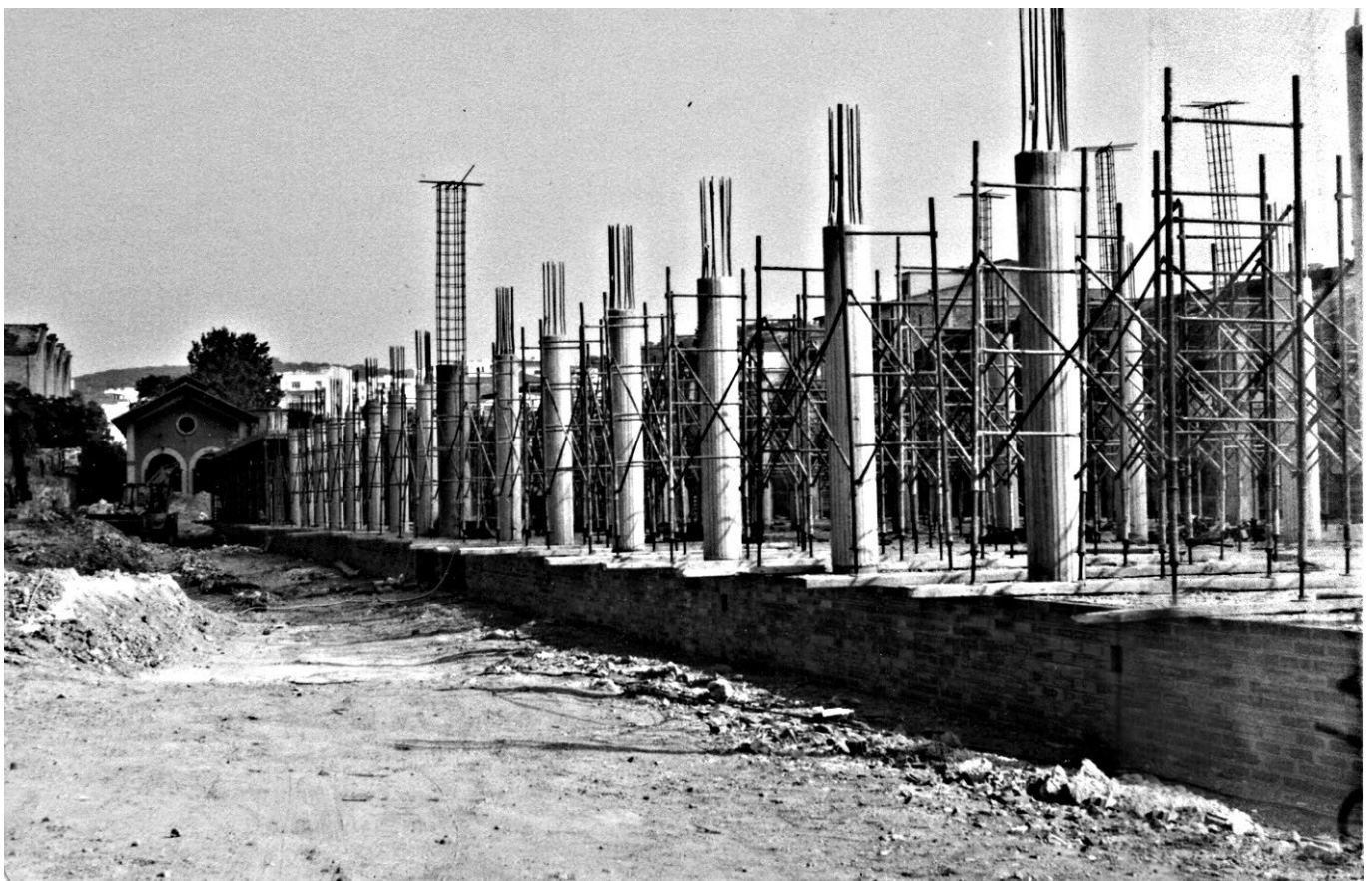
Obres de construcció de l'escola, juny de 1980.
AMSFG. Fons Ajuntament (autoria: Néstor Sanchiz)

En l'àmbit de l'ensenyament, a finals de 1961, es va enllestir l'Agrupació Escolar Mixta de Vilartagues, insuficient ja d'entrada. L'any 1975 es van fer millores a l'escola Gaziell i l'any següent es va inaugurar el CEIP Baldiri Reixach, però el tercer curs ja es va quedar petit i l'alumnat d'Educació Infantil es va haver de situar a les antigues cases de mestres.

l'escola Gaziell i l'any següent es va inaugurar el CEIP Baldiri Reixach però el tercer curs ja es va quedar petit i l'alumnat d'Educació Infantil es va haver de situar a les antigues cases de mestres. Va ser la mateixa associació de veïns del barri qui va arreglar aquell espai per convertir-lo en aules per als petits. Aquella entitat reivindicava de manera insistent la necessitat d'una nova escola.

La notícia de l'ajornament va fer reaccionar les parts implicades que, immediatament, van adreçar escrits a l'Ajuntament en suport del projecte i per denunciar la gravetat de la situació viscuda a les aules escolars guixolenques. L'Associació de Pares d'Alumnes i Amics dels Centres Oficials d'Ensenyament, que abastava els col·legis Baldiri Reixach, Gaziell, Llar d'Infants, Institut i Formació Professional va comunicar que el dia 20 de novembre de 1978 s'havia reunit i aprovat per unanimitat donar el seu suport a la construcció d'una escola d'EGB als terrenys de l'antiga estació i que la no realització per al curs següent comportaria un greu problema per a la societat guixolenca. El Claustre de professors del Gaziell denunciava el 21 de novembre del mateix any que tenia «en funcionament i habilitades com a aules extra

Obres de construcció de l'escola, juny de 1980.
AMSFG. Fons Ajuntament (autoria: Néstor Sanchiz)

Però l'autorització a FEVE perquè cedís gratuïtament a l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols els immobles de l'antic ferrocarril no va arribar fins el febrer de l'any 1979. Les gestions realitzades fins a poder arribar a aquest punt havien estat un autèntic periple.

per poder absorbir part de l'alumnat que altrament quedaria al carrer, cinc dependències (sala de professors, sala d'audiovisuals i magatzems) que en principi havien estat projectades per a ben altres finalitats que aquestes a les que actualment estan destinades».

Per part del Col·legi Baldiri Reixach, el Claustre de professors informava «El centre consta oficialment de 16 unitats d'EGB i 4 de Preescolar però com que això no és suficient per admetre tots els alumnes, s'han hagut d'habilitar altres dependències de l'escola, tals com la biblioteca, el laboratori, les tutories, etc., etc... com a classes. Per aquest motiu en comptes de 20 unitats totals, en necessitem 6 més per donar cabuda a tots els alumnes, 4 d'EGB i 2 de Preescolar».

Les mancances en l'àmbit de l'ensenyament eren doncs evidents i urgents de resoldre. El 23 de novembre va tenir lloc una reunió en què van participar representants de tots els partits polítics i sindicats existents aleshores a Sant Feliu (Convergència Democràtica de Catalunya, Esquerra Republicana de Catalunya, Estat Català, Ortodoxe [sic], PSC-PSOE, PSUC, Comissions Obreres, UGT, CNT-AIT), també van participar els directors de tots els centres educatius existents aleshores a la ciutat, així com els presidents de totes les associacions de pares i representants de l'associació de Veïns de Vilartagues. Fruit d'aquesta trobada es va signar un manifest de suport a l'alcalde.

Lavors l'Ajuntament va sol·licitar a FEVE l'autorització per iniciar les obres mentre no es resolgués la seva cessió al municipi, autorització que FEVE va enviar en pocs dies. El Ple va acordar⁷ novament posar els terrenys a disposició del Ministeri d'Educació per a la construcció de la nova escola, aquest cop fou l'alcalde Manuel Monfort qui va fer les corresponents gestions en nom del Ple.

Però l'autorització a FEVE perquè cedís gratuïtament a l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols els immobles de l'antic ferrocarril no va arribar fins el febrer de l'any 1979⁸. Les gestions realitzades fins a poder arribar a aquest punt havien estat un autèntic periple⁹. Com que hi havia molt de retard en la realització de les obres, el maig de 1979 l'Alcaldia¹⁰, conscient de la importància del projecte, donava explicacions sobre el retard en la construcció de la tercera escola dient que era «degut a que tots els centres del mateix programa de construccions ha estat momentàniament posposats a causa de reorganitzacions en l'Administració Central de l'Estat». També es va remarcar que aquell projecte era fruit del consens, ja que el darrer alcalde franquista, Pere Albertí, havia aconseguit que FEVE cedís els terrenys al Ministeri d'Educació i Ciència¹¹.

El juny d'aquell any¹², l'alcalde Manuel Monfort va viatjar a Madrid amb l'interventor municipal per signar un crèdit de més de cinc milions de

7 Sessió de 30 d'agost de 1979.

8 RD 625/1979, de 20 de febrer, pel qual s'autoritza FEVE a alienar directament l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols dels immobles situats al municipi del suprimit ferrocarril, publicat al BOE núm. 75, de 28 de març de 1979.

9 A l'Àncora de 8 de febrer de 1979 es publica l'informe de l'Associació de Pares d'Alumnes i Amics dels Centres Oficials d'Ensenyament on es fa una cronologia de tot el procés.

10 Àncora de 31 de maig de 1979.

11 Àncora de 31 de maig de 1979.

12 Àncora de 28 de juny de 1979.

13 Resolució de 20 de novembre de 1979 de la

L'agost de 1981 a Àncora ja es publicava l'anunci del dia de matriculació del alumnes de les escoles públiques Baldiri Reixach, Gaziel i el nou col·legi de l'Estació per al curs 1981-1982. També s'informava que Carme Camps Martí seria la directora del nou centre i es confirmava que tots els professors ja havien estat nomenats.

pessetes. Deien que calia finançament per cobrir part del preu dels terrenys de l'estació i així poder construir la nova escola.

El novembre es van convocar els concursos¹³ per a la realització de les obres a 8 escoles d'Espanya, entre les quals hi havia la de Sant Feliu de Guíxols, el projecte de la qual s'havia de realitzar en 11 mesos amb un pressupost de 58.518.763 pessetes, a executar en dues anualitats. Els projectes de les escoles es podien consultar a la seu de la junta, al carrer Alfons XII de Madrid, o bé a la corresponent Delegació Provincial del Ministeri d'Educació. L'empresa adjudicatària¹⁴ fou Hispano Alemana de Construcciones SA, amb seu a pl. Colón, 2 de Madrid.

Mentre, el Govern municipal realitzava diverses obres i reparacions menors als col·legis Gaziel i Baldiri Reixach que eren necessaris per al bon funcionament dels centres. A principis de 1980¹⁵ l'Alcaldia feia el següent comunicat:

«Una i primera és que quan el lector tingui aquest paper davant, ja hauran començat les obres del tercer centre d'EGB, el de l'Estació [...] L'alcalde vol expressar també [...] un record afectuós als promotors del ferrocarril, els Srs. Casas i Hériz, als centenars de guixolencs que cobriren la subscripció d'obligacions que el finançaren, als milers i milers de persones de tota edat i condició que varen utilitzar el tren al llarg deis seus 32 quilòmetres i 77 anys d'existència, així com també als treballadors que hi treballaren, especialment aquells que encara són entre nosaltres, la ressenya del nom dels quals, seria, afortunadament, encara llarga.»

L'agost de 1981 a Àncora¹⁶ ja es publicava l'anunci del dia de matriculació dels alumnes de les escoles públiques Baldiri Reixach, Gaziel i el nou col·legi de l'Estació per al curs 1981-1982. També s'informava que Carme Camps Martí seria la directora del nou centre i es confirmava que tots els professors ja havien estat nomenats. El 10 de desembre del mateix any el cap dels Serveis Territorials d'Ensenyament a Girona, Sr. Busquets, acompanyat per autoritats municipals va visitar els centres públics guixolencs i va dinar amb els directors de tots els centres al menjador de la nova escola. El Sr. Busquets es va mostrar impressionat per l'edifici de l'escola l'Estació tot qualificant-lo com el «millor col·legi de les comarques de Girona». Un dels temes que hi havia pendents en aquell moment era la construcció de les aules de preescolar de la nova escola.

ELS AUTORS DEL PROJECTE: JOAN TARRÚS GALTER I JORDI BOSCH

El 23 de novembre de 1977¹⁷ una considerable delegació de guixolencs es va desplaçar a Madrid per demanar la confecció d'un projecte mentre es formalitzava la tramitació de la cessió dels terrenys de FEVE a l'Ajuntament.

A la pàgina de la dreta, obres de construcció de l'escola, 1980-1981. AMSFG. Fons Ajuntament (autoria: Néstor Sanchiz)

Junta de Construccions Instal·lacions i Equip Escolar per la qual es rectifica l'error de la publicació de 24 d'octubre de 1979, publicada al BOE núm. 282 de 24 de novembre de 1979. I Resolució de la mateixa junta per la qual s'anuncien a subhasta pública les obres que s'anuncien, publicada al BOE núm. 262, d'1 de novembre de 1979.

14 Segons resolució de la Junta de Construccions Instal·lacions i Equip Escolar de 31 de desembre de 1979, traslladada a l'Ajuntament el 12 de febrer de 1980.

15 Àncora de 28 de febrer de 1980.

16 Àncora de 27 d'agost de 1981.

17 "3er centro estatal de EGB Informe de la Asociación de Padres de Alumnos y Amigos de los Centros Oficiales de Enseñanza", publicat a Àncora núm. 1.593, de 8 de febrer de 1979.

18 Àncora de 17 de desembre de 1981.

També hi ha la percepció que el naixement d'aquesta escola tal com la coneixem va ser fruit de la complicitat entre els alcaldes Pere Albertí, Manel Monfort i Josep Vicente i les autoritats d'Ensenyament, primer estatals i, després autonòmiques, com Irene Rigau, que va ser cap dels Serveis Territorials d'Ensenyament de Girona.

El grup de representants estava format per l'alcalde, el president de l'Associació de Pares d'Alumnes i Amics dels Centres Oficials d'Ensenyament, un diputat a Corts per la província de Girona i el secretari municipal. De la seva trobada amb el director de Programació del Ministeri d'Educació i Ciència en va resultar el compromís d'accelerar la realització d'un projecte "especial que prevegi conservar alguns edificis singulars de l'antiga estació de ferrocarril". Al cap de mig any, el 15 d'abril de 1978 es va enviar a Madrid l'avantprojecte de l'escola. Afirmava el president de l'Associació que és a petició d'aquesta entitat que es conserven «alguns edificis com a senyal d'identitat del que fou l'antiga estació i com a record del "carrilet" guixolenc».

També hi ha la percepció que el naixement d'aquesta escola tal com la coneixem va ser fruit de la complicitat entre els alcaldes Pere Albertí, Manel Monfort i Josep Vicente i les autoritats d'Ensenyament, primer estatals i, després autonòmiques, com Irene Rigau, que va ser cap dels Serveis Territorials d'Ensenyament de Girona. Segurament aquest fet es va produir per la coincidència de molts agents implicats que compartien el mateix criteri i sensibilitat. De fet, es podria dir que els protagonistes d'aquesta història, en realitat, representaven el sentiment del conjunt del poble guixolenc.

Es va evitar, doncs, la desaparició de l'estació, ja que es va optar per no enderrocar els antics edificis per substituir-los per altres de nova planta, sinó que les construccions originàries van servir per formar la nova l'escola. Aquesta solució fou innovadora i poc usual, en un moment en què encara no hi havia la consciència de patrimoni històric col·lectiu que actualment tenim assimilada amb naturalitat.

La consciència dels responsables polítics i dels representants del sector educatiu fou clau per valorar adequadament l'antiga estació i evitar la seva desaparició. Tanmateix, segons la premsa¹⁹, l'artífex de l'escola tal com la coneixem va ser l'arquitecte gironí Joan Tarrús Galter, ell va ser qui va tenir la sensibilitat i el coneixement per entrellagar els edificis antics amb els nous d'acord amb les necessitats d'una escola. Sabem, però, que el projecte el va fer en col·laboració amb Jordi Bosch, atès que tots dos signaven l'avantprojecte de l'escola, datat de l'any 1978.

Nascut el 1945 i titulat a principis de la dècada dels 70, a partir del 1977 va col·laborar amb Jordi Bosch i Santi Vives, tot formant l'estudi Bosch, Tarrús, Vives Arquitectes. Joan Tarrús, com els seus col·laboradors, al llarg de la seva trajectòria professional ha destacat per la realització de projectes molt ben integrats en el seu entorn, especialment en el cas de restauració o ampliació d'edificis o altres elements patrimonials, amb l'objectiu de repensar-los i recuperar-los des d'un punt de vista col·lectiu. Una mostra d'aquesta especial atenció pels edificis i elements històrics és el treball que Tarrús ha realitzat

19 Àncora de 21 de juny de 1973.

De bon començament, l'edifici de l'estació va representar la renovació i el progrés, ja en el moment de la seva inauguració, però també en el moment de la seva recuperació com a escola. Aquells valors que representava són impossibles d'assolir per a una societat si no existeix una formació de qualitat i una bona pedagogia.

durant dècades amb l'obra de Rafael Masó, en el qual s'ha especialitzat. Així, ha fet recerca sobre aquest autor i el Noucentisme, tot publicant nombrosos llibres i articles, i també ha restaurat diversos edificis de l'arquitecte.

En tot cas, el projecte de l'escola l'Estació, realitzat el 1978, fou una de les seves primeres obres. Deu anys després, a Sant Feliu de Guíxols els mateixos arquitectes hi projectarien el Teatre Auditori Municipal, actualment anomenat Teatre Auditori Narcís Masferrer. En tots dos casos es tracta d'edificis molt emblemàtics, representatius de la transformació de la ciutat durant l'anomenada *transició democràtica*. Però sembla que aquests arquitectes tenien una estreta relació amb el municipi, ja de molt abans de constituir-se com a empresa l'any 1977. El mes de juny de 1973 s'anunciava públicament¹⁹ que l'Ajuntament contractaria els joves arquitectes gironins Joan Tarrús i Carles Bosch, germà de Jordi Bosch, amb qui Tarrús col·laboraria habitualment ja formant part de l'estudi.

ICONA DE LA DEMOCRÀCIA

De bon començament, l'edifici de l'estació va representar la renovació i el progrés, ja en el moment de la seva inauguració, però també en el moment de la seva recuperació com a escola. Aquells valors que representava són impossibles d'assolir per a una societat si no existeix una formació de qualitat i una bona pedagogia. Segurament per aquest motiu, a més de la funció educativa pròpia d'una escola, el nou centre fou destinat a usos culturals i formatius més enllà dels escolars. Aquesta interpretació i ús de l'edifici és una aportació personal de Josep Vicente, alcalde des de 1980. Potser per aquest motiu se l'identifica tan clarament amb la recuperació dels antics edificis a través de la nova escola²⁰.

Així, l'Estació acollí congressos, jornades, cursos i trobades científiques i tècniques de tota mena i formats, promoguts per un Ajuntament inquiet que procurava posar-se al dia no només materialment, construint equipaments, sinó també en l'àmbit intel·lectual, per créixer com a comunitat i connectar-se al món per formar-ne part autènticament. L'antiga estació reconvertida va esdevenir el màxim exponent d'aquesta manera de fer que, de mica en mica, construïa un nou model de ciutat adequat a la nova època.

A finals de l'any 1982, Josep Vicente esmentava²¹ el significat de la recuperació de l'escola l'Estació durant la signatura d'un conveni de col·laboració amb la Universitat Autònoma de Barcelona per a la celebració de jornades, simposis i formacions científiques.

«M'he referit a l'escola de l'Estació i he de comentar la qüestió dels

20 Vegeu, per exemple, l'opuscle publicat per l'Escola l'Estació amb motiu del seu 25è aniversari.

21 *Àncora* de 25 de novembre de 1982.

22 *Àncora* de 5 de març de 1987.

«M'he referit a l'escola de l'Estació i he de comentar la qüestió dels espais. Recordo que en temps contra la dictadura dèiem "guanyem espais de llibertat"; però la llibertat com la cultura, com el treball, com el joc, necessiten òbviament espais on ser viscuts i el que cal ara guanyar és espais per a la llibertat.»

espais. Recordo que en temps contra la dictadura dèiem "guanyem espais de llibertat"; però la llibertat com la cultura, com el treball, com el joc, necessiten òbviament espais on ser viscuts i el que cal ara guanyar és espais per a la llibertat. Ben cert és que ens en sentim pobres per a la gran llibertat que empeny per a ser en el nostre viure, i els guanyarem, perquè n'hi ha la voluntat decidida, i la necessitat. Però en l'interval, ha estat i va essent agradable de constatar com al llarg d'aquesta cooperació preliminar que hem explicat, hem trobat la més gran comprensió de part de tots els organismes que han fet de Sant Feliu la seva seu per uns dies, per usar, habilitant-los, aquells equipaments que tenim, des de centres d'ensenyaments —i aquí va l'agraïment als seus directors— fins als establiments hotelers que s'han esmerçat en fer les coses possibles. Volem esperar molt d'aquest acte d'avui, com el qui planta una llavor estima ja l'arbre que serà.»

Mentre se signava aquest protocol, tenia lloc a l'Estació una trobada de la Societat Catalana d'Urbanisme de l'Institut d'Estudis Catalans, que comptava amb la presència de Manuel Solà Morales. L'any següent, concretament del 20 al 26 de setembre, se celebraria la 1a Trobada

Manifestació per reivindicar una escola bressol per a l'Escola l'Estació, l'abril de 1985. AMSFG. Fons *El Punt Diari* (autoria desconeguda)

Internacional sobre la Història de les Idees Científiques (1600-1980). Al col·legi públic l'Estació s'hi feia la part acadèmica. El 5 d'octubre de 1985 va tenir lloc a l'escola la trobada "Els ajuntaments i la industrialització difusa", organitzada per l'Ajuntament en col·laboració amb el Col·legi d'Economistes de Catalunya.

Un dels esdeveniments amb més rellevància va ser la trobada de l'Associació Tecnologia, Informació i Comunicació (ATIC), els dies 20 i 21 de setembre de 1986. Organitzades a continuació d'unes jornades, es tractava d'unes sessions de treball públiques, impartides per professors universitaris, enginyers i professionals de la informació, entre els quals hi havia "els nostres coneguts" Josep Amat i Girbau, Francesc Esteva i Masseguer, Joan Xargay i Pere Ponsatí. A la sessió de clausura hi havia prevista l'assistència de l'alcalde de Barcelona, Pasqual Maragall, i del director del Consell Superior d'Investigacions Científiques, Enric Trilla.

Bona prova de la consolidació d'aquesta imatge és l'organització en aquest centre de les Jornades sobre Ensenyament per part de la Federació d'Associacions de Pares d'Alumnes (FEDAPA) dels Centres Oficials, Municipals i Concertats d'Ensenyament de Sant Feliu de Guíxols el març de 1987²². La societat guixolenc ja identificava l'Estació com al lloc idoni per a fer aquesta mena d'activitats.

EL BATEIG

L'escola, doncs, va començar la seva tasca pedagògica, alhora que esdevenia un referent social i cultural a tots nivells. El sis de maig del 1982 s'hi va celebrar el primer Dia de l'Escola²³, que era "una simpàtica fiesta ciudadana" que se celebrava des de feia vuit anys a les escoles de Sant Feliu, amb participació de l'alumnat, els docents i els progenitors. El Gaziel era el centre promotor d'aquesta festa i per tant, com a centre pioner, tenia un programa molt lluït que abastava una cercavila, jocs col·lectius, una mostra de dibuix i pintura ràpida, escacs, una projecció de diapositives de l'expedició a l'Himàlaia, titelles, mostra de treballs manuals, exhibició de dansa tirolesa, futbol sala, xocolatada, cucanya, trencar olles, curses de sac i joc d'estirar la corda; dinar de paella d'arròs, festival de fi de festa amb globus i un castell inflable al pati de l'escola. En l'organització d'aquesta festa hi participaven l'APA (abans era APA o Associació de Pares d'Alumnes, actualment és AMPA), els professors i els alumnes de vuitè d'EGB, que eren els més grans del centre, ja que era el darrer curs de l'ensenyament bàsic (equivalent al segon d'ESO actual).

Un centre educatiu amb aquella entitat havia de ser batejat amb un nom

23 Àncora de 17 de juny de 1982.

24 Àncora de 20 de maig de 1982.

que estigués a l'alçada. Així, aquell mes de maig tan destacat des d'un punt de vista escolar, Lluís Pallí²⁴ celebrava la proposta de nom que havia fet l'APA per a la nova escola:

«Amb vertadera satisfacció he rebut la notícia de que la Junta Directiva de l'Associació de Pares d'Alumnes de les noves escoles de l'antiga estació del tren ha proposat, per unanimitat de tots els seus membres, en votació secreta, el nom de l'il·lustre pedagog Cassià Costal, per encapçalar el nou col·legi. Crec de tot cor que aquesta decisió ha estat un encert. I això per dos motius fonamentals. En primer lloc perquè es torna a l'escola a un home d'escola que ha fet i deixat escola entre els seus deixebles. Després, pels indubtables mèrits que va posseir. Finalment, pels lligants que va tenir amb la nostra ciutat.»

Taller d'arts plàstiques a l'Estació dins del programa "Estiu viu i creatiu", organitzat per l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament, agost de 1986. AMSFG. Fons Ajuntament (autoria: Enric Estarlı)

Però quatre anys després, encara no hi havia hagut un bateig oficial. Aquest és el comentari que feia J. Pi de la Font a la secció "Sota el Rellotge"

A banda de les actuacions promogudes per les mateixes administracions, les associacions de pares i mares han servit per sumar esforços i han esdevingut un important suport per a les escoles a l'hora de procurar la realització dels projectes necessaris.

d'Àncora²⁵, el qual ja es veu que no estava d'acord amb la proposta que havia fet anteriorment l'APA de l'escola:

«En alguna altra ocasió s'ha parlat de la manca de denominació oficial d'alguns dels col·legis de Sant Feliu, tant d'EGB com d'instituts. Així ens trobem que a Sant Feliu encara no tenen nom concret el col·legi de l'antiga estació del tren petit i els instituts de Batxillerat i Formació Professional. I aquest tema surt a la llum perquè precisament en unes paperetes que es venen amb un número per un sorteig d'un viatge a Londres hi figura el segell amb la següent inscripció: "Col·legi Públic del Barri de l'Estació". O sigui que, encara més complicat, ja que ha sortit un nom nou per al col·legi i per al barri d'aquella zona. Per això és del tot necessari que, per evitar aquests "lapsus" geogràfics guixolencs, siguin denominats d'una vegada aquests centres guixolencs, però amb noms de casa nostra no alguns dels que sortiren "per peteneres" l'altra vegada que se'n va parlar.»

A la llarga, segurament, es va acabar popularitzant i imposant la denominació més lògica que era la que vinculava l'escola amb el seu passat com a estació de tren, que havia estat bàsic per a la seva configuració i singularitat. Així, l'any següent ja trobem que a les notícies²⁶ se cita el centre com a *Col·legi Públic de l'Estació* o *Col·legi l'Estació*.

EN CONSTANT EVOLUCIÓ

En qualsevol edifici públic amb un ús tan intens com són les escoles, constantment sorgeixen reparacions i millores a realitzar. A més de les actuacions promogudes per les mateixes administracions, les associacions de pares i mares han servit per sumar esforços i han esdevingut un important suport per a les escoles a l'hora de procurar la realització dels projectes necessaris. La nova escola no va ser una excepció.

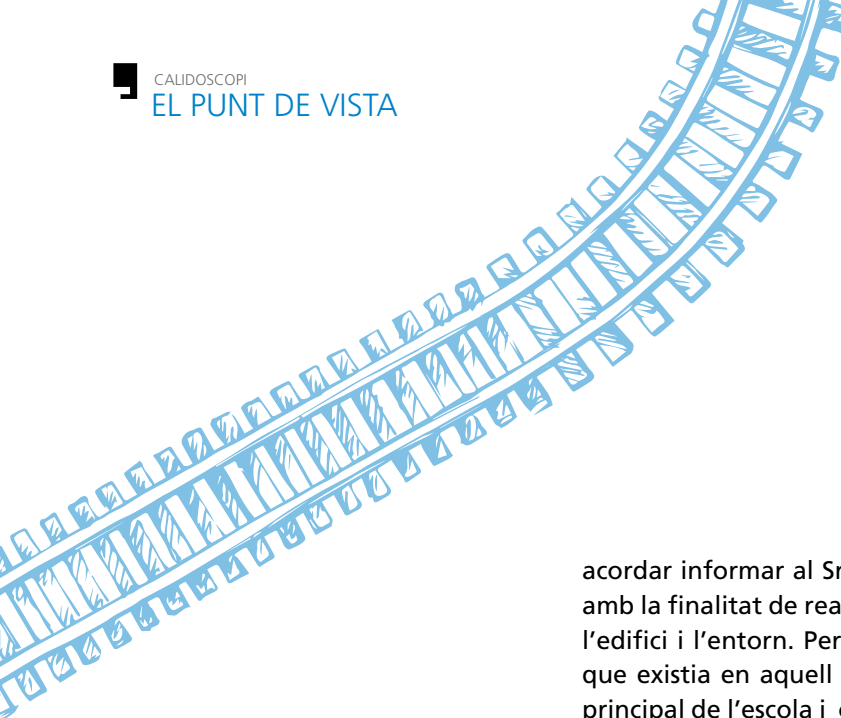
Per la part de l'Administració, una de les accions importants per a la millora de les infraestructures de l'escola va ser la pavimentació de la pista poliesportiva. A la sessió de la Comissió Municipal Permanent de 24 d'abril de 1984 es va acordar la contractació de la empresa Suberolita SA per al subministrament de formigó.

Per la part de l'APA del Col·legi l'Estació, per exemple, a finals de 1984²⁷ el seu president, Jordi Forest Esteban, va adreçar una instància a l'Ajuntament per demanar una protecció adequada (amb tanca o jardineres) de l'accés a l'escola des del carrer Santa Teresa. També demanava la prohibició d'aparcar i estacionar al tram del carrer Santa Teresa entre els carrers Cubias i Tueda. La Comissió Permanent (actual Junta de Govern) per unanimitat va

25 Àncora de 17 d'abril de 1986.

26 Àncora de 5 de març de 1987.

27 Àncora de 6 de desembre de 1984.

acordar informar al Sr. Forest que estaven estudiant la protecció de l'accés, amb la finalitat de realitzar-lo amb materials i estructures harmòniques amb l'edifici i l'entorn. Per contra, es va desestimar la seva segona petició, atès que existia en aquell tram de carrer el pas de vianants d'accés a l'entrada principal de l'escola i consideraven que els pocs vehicles que poden aparcar-hi (principalment a les hores d'entrada i sortida de les classes) no impediaven la visibilitat de les persones que hi circulaven.

ABRIL 85

Encara que la nova escola era modèlica a tots nivells, des de la seva inauguració, havia quedat un tema pendent que, anys després, encara no s'havia resolt i que va acabar esclatant en una sorollosa protesta.

L'any 1984 la FEDAPA de les escoles guixolenques, a través dels seus principals representants, va fer diverses gestions amb el Departament d'Ensenyament amb l'objectiu de resoldre aquells problemes o mancances més urgents en cadascun dels centres²⁸. Així, el seu president i el seu secretari es van reunir el 21 de març amb Irene Rigau, cap dels Serveis Territorials d'Ensenyament a Girona, i el dia 21 d'abril, amb el llavors conseller d'Ensenyament, Joan Guitart, a Barcelona, de cadascun d'ells van obtenir diferents compromisos.

Per al Col·legi Gaziel demanaven un projecte per unir els dos edificis del centre per mitjà d'un pati cobert, així com escales d'emergència i noves aules. Al Col·legi Baldiri Reixach li calien obres de millora per arreglar la diferència de nivell del *hall* i les filtracions de les aigües subterrànies. El conseller va garantir que es farien aquelles actuacions en les dues escoles.

Pel que fa a l'Institut de Batxillerat (actual IES Sant Elm), era necessari fer obres de millora del cos edificat més antic, especialment la calefacció i la renovació de mobiliari i material escolar. El conseller es va comprometre a dotar el centre amb mobiliari per a la biblioteca, la secretaria i el laboratori, entre d'altres.

Per altra part, l'Institut de Formació Professional, que llavors estava ubicat a les Vetlladores, s'havia de dotar d'un nou centre ubicat als afores de la Ciutat, a la part alta, en uns terrenys que ja havien estat cedits per l'Ajuntament (on posteriorment es construiria l'actual IES Sant Feliu). El projecte ja estava fet i el conseller els va assegurar que inclouria l'obra al pressupost de l'any següent.

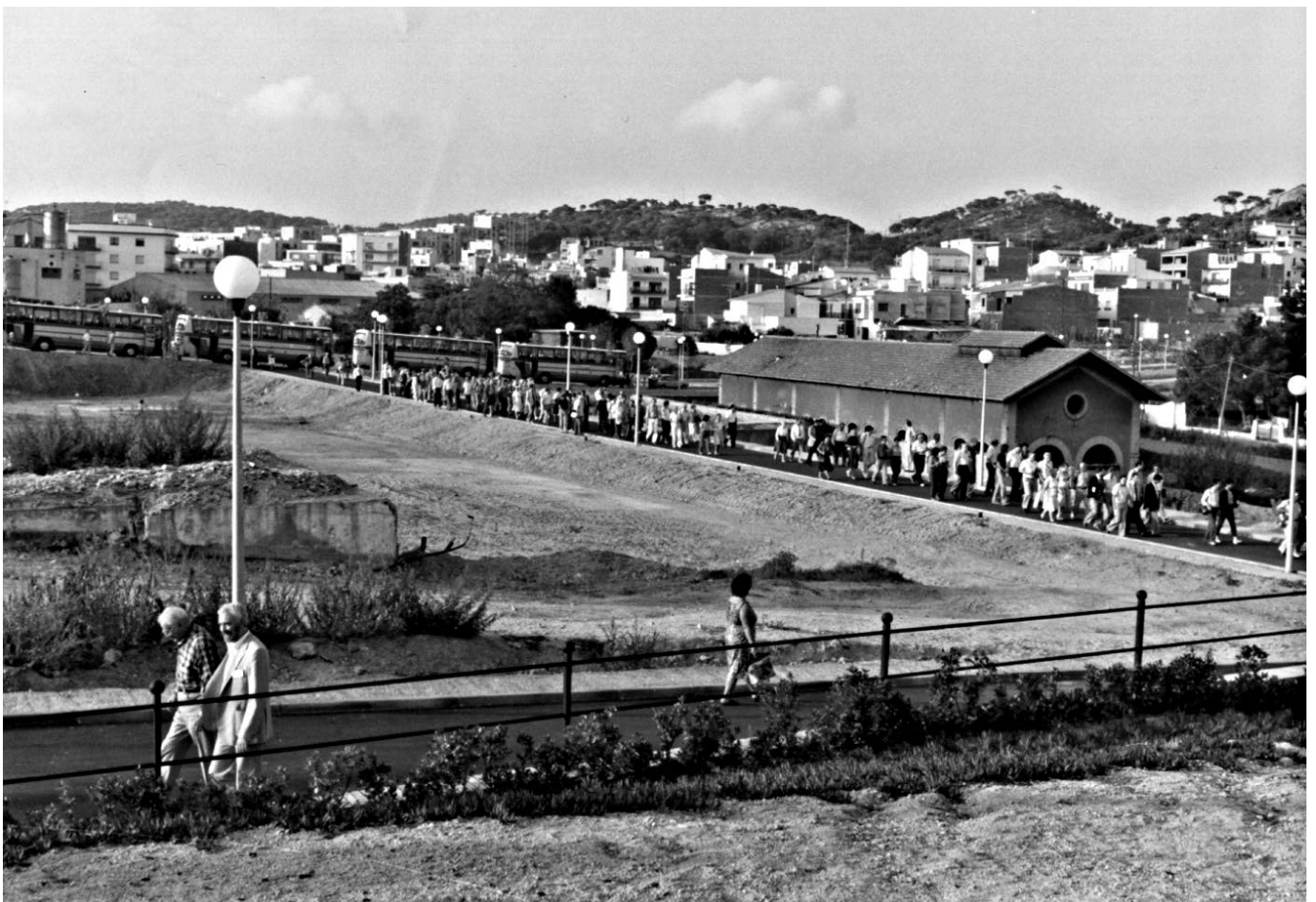
Amb relació al Col·legi l'Estació, amb caràcter d'urgència calia iniciar la construcció de noves aules de preescolar. L'endarreriment en la construcció

28 Àncora de 7 de juny de 1984.
29 Àncora del 28 de març de 1985.

de les aules del parvulari (actualment seria Educació Infantil) havia comportat l'ús d'aules que havien de ser destinades a matèries específiques de primària i, per tant, havia calgut habilitar com a aules espais que no eren adequats, com el menjador o la casa del conserge. En aquest cas va ser la cap dels Serveis Territorials d'Ensenyament qui els explicà que s'estava tramitant el projecte, el qual estava en fase de supervisió i que, un cop, finalitzat aquest tràmit, les obres s'iniciarien abans de sis mesos i s'acabarien en el termini d'un any com a màxim.

L'any següent, el mes de març²⁹, la Comissió Municipal Permanent, a proposta de l'Alcaldia i de la Regidoria de Cultura, va aprovar «dirigir-se amb caràcter urgent a l'Honorable Senyor Conseller d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i a la senyora cap del Departament a Girona, subratllant la intensa preocupació que la situació i els seus ritmes provoquen en el que afecta a proveir a un servei a ciutadans de la nostra ciutat, que hem de considerar-

Jornades celebrades a l'escola l'Estació, anys 80.
AMSFG. Fons Ajuntament (autoria desconeguda)

lo bàsic i indispensable per al progrés vers una societat correcta. Al mateix temps demanar a les esmentades autoritats administratives una prompta i definitiva resposta a què podem esperar sobre aquestes qüestions, subratllant que el temps se'ns tira al damunt en el que fa a l'inici del proper curs». En el text de l'escrit adreçat al conseller i a la cap de Serveis a Girona, L'Ajuntament reconeixia que l'Ensenyament no era una competència municipal, però que la situació escolar era motiu de preocupació per al municipi, ja que el Govern municipal estava molt interessat en el fet que infants i joves tinguessin una correcta escolarització.

Aquesta petició es feia després de constatar que no hi havia previstes ni al Pla d'inversions quadriennal ni en el Programa RAM (reforma, ampliació i millora) de gestió del Departament d'Ensenyament moltes de les actuacions demanades per als diferents centres de la ciutat. El que més preocupava el Consistori era la construcció de les aules de preescolar de l'escola l'Estació a fi d'assolir el normal funcionament del centre. Exposaven que feia més d'un any que l'Ajuntament havia previst 2.100.000 pessetes al seu Pressupost d'Inversions per finançar els diners no previstos en pressupost del projecte. Tot i que l'Ensenyament quedava fora de les seves competències, l'Ajuntament considerava prioritària aquella actuació i volia evitar com fos l'endarreriment de l'obra. També els semblava una mancança molt greu que no es fessin les adequacions necessàries a la instal·lació elèctrica de l'escola Gaziel i a la seguretat de l'Institut de Batxillerat.

El mes següent van començar les accions reivindicatives per denunciar els incompliments de les Administracions i demanar solucions. El dimarts 9 d'abril³⁰ va tenir lloc una assemblea de professors i pares d'alumnes a l'escola, en la qual van assistir més d'un centenar de persones i en què es va acordar la creació d'una comissió per organitzar una aturada de l'activitat escolar el dimarts següent, dia 16, amb una concentració al davant de l'Ajuntament. Formaven part de la comissió representants de l'APA, totes aquelles persones qui ho desitgessin. Per una altra part, els membres del Consell de Direcció i la Direcció de l'Escola van optar per oferir la seva dimissió i per mantenir la negativa a la formalització de la preinscripció dels alumnes de preescolar. En aquesta reunió no hi van assistir representants de l'Ajuntament.

La concentració del dimarts 16 d'abril va aplegar unes 500 persones entre 10 i 11 del matí al davant de l'Ajuntament³¹. Hi havia representants de l'APA i del Claustre de professors, a més dels mateixos alumnes. Els concentrats comptaven amb el suport de la resta d'escoles i van fer un recorregut per Anselm Clavé, la Rambla, i el passeig del Mar. Josep Vicente va rebre a l'Alcaldia el president de l'APA, Jordi Forest, i diversos representants de l'associació i del Claustre de professors. Li van lliurar el mateix escrit que havien preparat per als responsables del Departament d'Ensenyament.

30 Àncora el 18 d'abril de 1985.

31 Àncora el 25 d'abril de 1985.

32 Àncora de 3 d'octubre de 1985

Finalment, la normalitat va arribar en el curs 1986-1987. El 25 de setembre de 1986 *Àncora* anunciava un inici de curs sense problemes ni incidències i remarcava l'entrada en servei de les aules de preescolar del col·legi l'Estació «que tanta polèmica i protestes varen aixecar en el seu moment per tal de reivindicar-les».

L'alcalde va comprometre's a donar-los tot el suport possible i també els va proposar de fer una tancada conjunta si no hi havia resposta. La inspectora de zona va visitar l'escola per constatar que els mestres havien tornat a les aules, tanmateix la mobilització no havia cessat, ja que la comissió tenia previst fer una nova aturada el dimarts següent, dia 23.

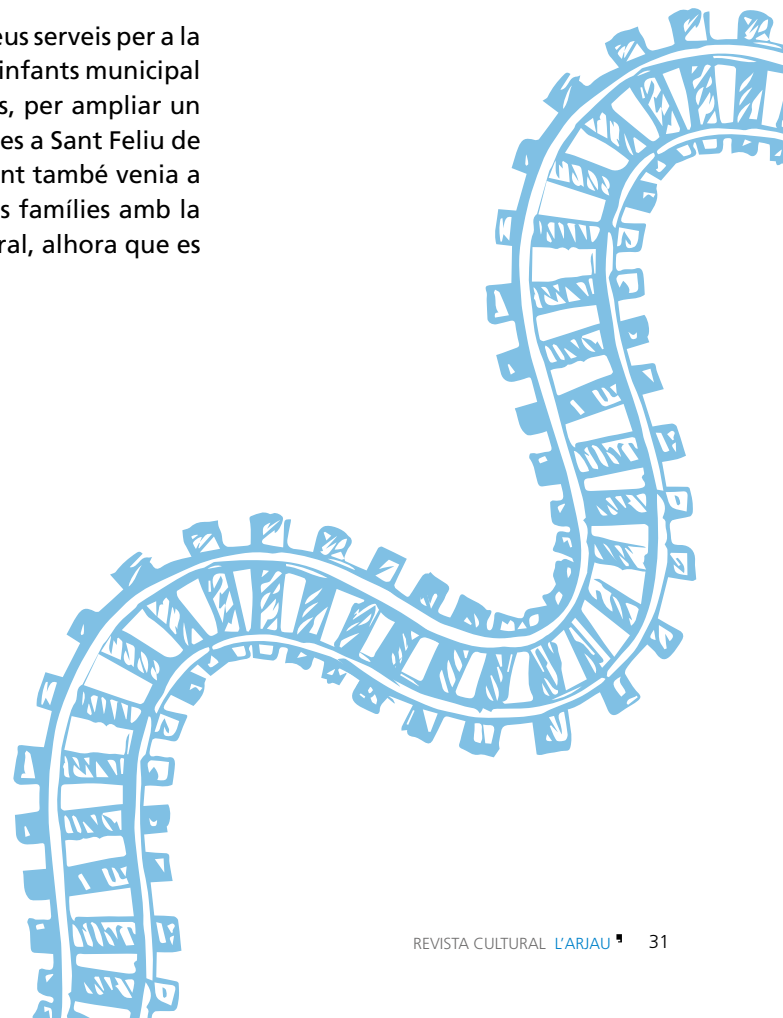
A la sessió de la Comissió Municipal Permanent de 18 d'abril de 1985 l'alcalde va exposar la reivindicació. Finalment, entre les accions de la comunitat escolar i les gestions de l'Administració municipal, es va desencallar el tema i es va poder preveure que el curs següent (1985-1986) l'escola ja comptaria amb el nou parvulari³². Tant va ser així que les aules, de fet, van quedar enllestides poc abans d'acabar el curs i només van poder ser utilitzades tres o quatre dies abans d'acabar les classes.

Finalment, la normalitat va arribar en el curs 1986-1987. El 25 de setembre de 1986 *Àncora* anunciava un inici de curs sense problemes ni incidències i remarcava l'entrada en servei de les aules de preescolar del col·legi l'Estació «que tanta polèmica i protestes varen aixecar en el seu moment per tal de reivindicar-les».

Per una altra part, l'Ajuntament seguia desenvolupant els seus serveis per a la ciutadania i, l'any 1986, estava en construcció la nova llar d'infants municipal (actualment anomenada *l'Oreneta*), al barri de Vilartagues, per ampliar un servei que es donava a l'única llar d'infants existent aleshores a Sant Feliu de Guíxols, situada al carrer Sant Domènec. Aquest equipament també venia a resoldre un dels grans problemes que s'havia generat a les famílies amb la normalització de la incorporació de la dona al mercat laboral, alhora que es desenvolupava cada cop més l'educació dels infants.

M. Àngels Suquet

Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols

Vist per les **AVANTGUARDES** L'AU FÈNIX DE L'ARQUITECTURA. Un dels símbols més populars per representar la resurrecció i la immortalitat és el Fènix. Una bella au que, quan sent acabar la seva vida, fa un niu amb branques de canyella que encén per cremar-s'hi. De les cendres en sorgirà novament un fènix i així successivament... Aquest ocell serveix com a imatge per a les avantguardes arquitectòniques, que són la renovació sorgida després d'un interval de reflexió, un cop exhaurides les propostes del racionalisme. El Fènix identifica també l'estudi de Bosch, Tarrús, Vives Arquitectes i ho fa doblement. Per una banda, la seva obra forma part del ressorgiment de la creació arquitectònica de les avantguardes i, per una altra banda, els seus projectes han estat clau per recuperar molts edificis patrimonials, restablint-los arquitectònicament i reinterpretant-los amb absolut respecte per mantenir viu el seu ús, adequat a les noves funcions i necessitats del segle xx. El projecte de l'escola l'Estació en seria un exemple primerenc.

LES NEOAVANTGUARDES

A Europa, mitjan anys 60, després de tres dècades de tenir el racionalisme com a referent, es va produir un interval de reformulació dels conceptes arquitectònics. En la mateixa època, a Espanya, la promoció immobiliària va monopolitzar els criteris constructius de la majoria d'edificis així com el creixement dels espais urbans. Els tentacles d'aquest sector semblaven no tenir aturador i, amb poc més d'una dècada, l'economia "del totxo" va engolir paisatges naturals i humans centenaris amb l'únic objectiu del benefici immediat. Sense tenir propostes alternatives, es van deixar de banda el coneixement i els instruments de planejament urbanístic que havien estat concebuts i desenvolupats en els segles anteriors, arran de la II·lustració i, sobretot, de la segona Revolució Industrial.

Amb la Revolució Industrial els arquitectes van disposar de nous materials – especialment el formigó o l'acer– alhora que feien un ús més lliure i creatiu dels materials tradicionals com el vidre, el ferro, el rajol, la pedra, la ceràmica o la fusta. També van aparèixer noves eines i nous instruments per als projectes i per a la construcció. Es van desenvolupar escoles especialitzades en arquitectura, que van substituir les antigues acadèmies sorgides al segle XVIII. La concentració de la població en grans àrees urbanes va requerir un planejament dels espais i la dotació d'equipaments i infraestructures públiques. Els arquitectes es van sentir propers als enginyers i van prioritzar la creativitat i l'experimentació, obviant però la decoració. Les primeres avantguardes –vinculades al futurisme i a l'expressionisme– estaven molt més interessades en l'elaboració dels projectes que en la seva execució. Tanmateix, aquests corrents no van connectar amb el gran públic. La màxima expressió de les avantguardes arquitectòniques, el racionalisme, es produiria a mitjan anys 20, especialment durant la dècada dels 30 del segle xx, i es perllongaria fins a mitjan dècada dels 60.

Entre els anys 1968 i 1980, les anomenades *neoavantguardes* arquitectòniques procuren construir el seu propi corpus teòric i metodològic per a la

Els tentacles d'aquest sector semblaven no tenir aturador i, amb poc més d'una dècada, l'economia "del totxo" va engolir paisatges naturals i humans centenaris amb l'únic objectiu del benefici immediat.

«L'edifici com a edifici redueix l'arquitectura a objectes muts [...] Per tal de fer avançar les coses, afegir-ho al cúmul de coneixement, hem d'entendre els processos que han portat a l'objecte, així com interrogar la vida de l'objecte després d'haver-se construït.»

realització de projectes ben integrats al seu context i època. Se centren en l'aspecte més creatiu de l'arquitectura i qüestionen les limitacions que el funcionalisme imposa en el llenguatge arquitectònic, perquè acotava la forma dels edificis a la seva funció. Discrepaven també de la manera de fer els projectes i de les edificacions o elements que en resultaven.

La renovació de la disciplina, doncs, es plantejà com una analogia del procés d'aprenentatge, en el qual la recerca era un pilar fonamental. En arquitectura la recerca, anomenada *design research* en el món anglosaxó, es fa sobre l'edifici, l'espai o els processos. Segons el Royal Institute of British Architects (RIBA), una de les institucions més prestigioses en la promoció de la qualitat en la formació dels arquitectes, en definir el sentit i l'abast de la recerca en l'elaboració de projectes diu¹: «L'edifici com a edifici redueix l'arquitectura a objectes muts [...] Per tal de fer avançar les coses, afegir-ho al cúmul de coneixement, hem d'entendre els processos que han portat a l'objecte, així com interrogar la vida de l'objecte després d'haver-se construït.»

Focqué² amplia l'abast de la recerca arquitectònica i planteja la singularitat de l'aspecte creatiu en arquitectura: «Allà on la investigació científica tracta de contestar la qüestió de com són les coses, la investigació de disseny [o projecte] tracta de contestar la qüestió de com podrien ser les coses. Ambdues qüestionen el món físic. L'art, en canvi, transforma la realitat dotant-la d'un nou significat, elevant allò que és físic a metafísic.»

Vista general de l'escola Sant Cristòfol de les Planes d'Hostoles, obra de Joan Roca Pinet el 1911, la reforma i ampliació de la qual fou projectada per Jordi Bosch i Joan Tarrús el 1980. Procedència: Wikimedia Commons (autoria: Josep Maria Viñolas Esteva)

- 1 Cita extreta d'"Aprendre i investigar l'arquitectura a Catalunya: Alguns aspectes epistemològics", discurs de presentació de Ferran Sagarra i Trias a l'Institut d'Estudis Catalans, Secció de Ciències i Tecnologia, llegit el 12 de juny de 2017, p. 14. Es tracta d'un fragment del memoràndum de Jeremy Till *What is architectural research? Architectural research: three myths and one model*, aprovat pel RIBA.
- 2 Focqué, Richard. *Building knowledge in architecture*. ASP - Academic and Scientific Publishers, 2010. Fragment citat al discurs de presentació de Ferran Sagarra i Trias a l'IEC.

Així doncs, la recerca sobre els objectes arquitectònics seria anàloga a la recerca científica. Però la recerca en el projecte pot anar més enllà del mer objecte arquitectònic, i abasta també el mateix projecte, la interrogació del qual confegeix a la recerca una dimensió creativa.

Així doncs, la recerca sobre els objectes arquitectònics seria anàloga a la recerca científica. Però la recerca en el projecte pot anar més enllà del mer objecte arquitectònic, i abasta també el mateix projecte, la interrogació del qual confegeix a la recerca una dimensió creativa.

La recerca en el projecte, doncs, no té com a objectiu l'obtenció de respostes precises sinó que planteja nous problemes (*wicked problems*). Aquest tipus de recerca fa que la creació sigui un pilar fonamental en l'elaboració del projecte, atès que aporta nous valors a la mera transformació física proposada. La recerca en projecte, és a dir, la suma de la recerca sobre l'objecte arquitectònic i de com podria ser la realitat, amb l'afegit del component creatiu personal de l'autor és la que dona a les obres resultants el valor definit per Peter Downton³ «[...] Les obres d'arquitectura, un cop realitzades, esdevenen instruments de transmissió de coneixement i poden ser interrogades per a revelar el coneixement involucrat en la seva realització».

A Catalunya, l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (ETSAB) va ser un dels pilars del renaiement i renovació de la teoria en arquitectura a partir de la recerca en el projecte. Des de la seva creació, l'ETSAB ha comptat amb arquitectes prestigiosos, com els modernistes Lluís Domènech i Montaner, Antoni Gaudí i Josep Puig i Cadafalch; figures destacades del Moviment Modern com Josep Lluís Sert o José Antonio Coderch; en la qualitat intel·lectual de la seva docència també hi han contribuït arquitectes contemporanis com Rafael Moneo, Oriol Bohigas, Albert Viaplana, Enric Miralles, Ignasi de Solà-Morales i Manuel de Solà-Morales, entre d'altres. De fet, l'ETSAB ha esdevingut un referent mundial en els àmbits de la planificació, el disseny urbà i la planificació.

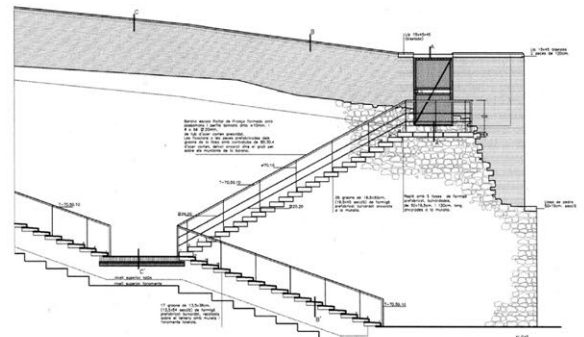
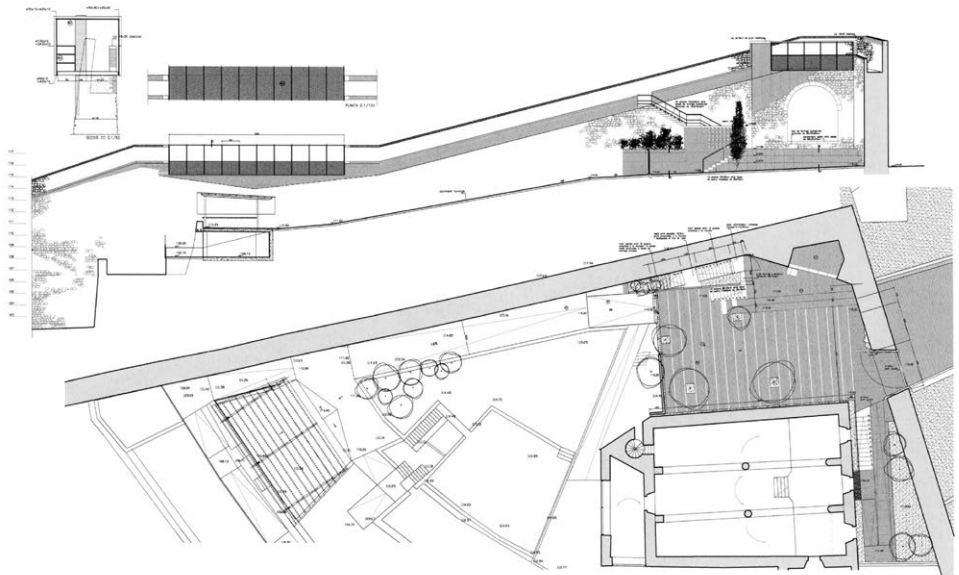
JOAN TARRÚS GALTER I JORDI BOSCH GENOVER

És en el context de les avantguardes arquitectòniques que cal situar l'obra d'aquests dos arquitectes i, lògicament, també el projecte de l'escola l'Estació. El seu treball va tenir lloc per mitjà de l'estudi Bosch, Tarrús, Vives Arquitectes, fundat l'any 1977 juntament amb Santi Vives, tots ells titulats entre 1971 i 1973 a l'ETSAB. Aquest estudi va guanyar un Premi FAD el 1980 per l'Escola la Farigola. Entre els seus projectes destaquen la Facultat de Lletres de la Universitat de Girona (1993), la Facultat de Traducció i Interpretació de Bellaterra (1998), el Museu Comarcal de la Garrotxa (1986), o els Habitatges Vila Olímpica (1992). L'any 1996 Santi Vives va fundar un nou estudi juntament amb l'arquitecta Conxita Balcells, la qual en va ser sòcia fins l'any 1998.

Deu dels seus projectes han estat reconeguts per mitjà dels Premis d'Arquitectura de les Comarques de Girona que la Demarcació de Girona del COAC convoca anualment des de l'any 1997⁴: Despatx Oftalmològic Tarrús-Bozal

3 Fragment extret de l'obra ja citada de Ferran Sagarra i Trias, del llibre *Design research* de Peter Downton, publicat per RMIT University Press el 2003, p. 109.

4 Informació extreta de COAC arquitectes. Cat Girona 24 Premis d'Arquitectura Comarques de Girona 2022 a <http://www.premisarquitecturagirona.cat/autor/joan-tarrus-galter/> [consultat el 17 d'agost de 2022]

Muralla / Girona

Arquitectos: Joan Tarrús Galter y Jordi Bosch Genover

Documentación completa del proyecto en www.conarquitectura.com

(interiors, Gironès, 1997); Nou edifici de despatxos per a la UdG (equipaments, Gironès, 1997); Restauració i recuperació com a passeig públic de la Muralla de Girona (espais exteriors, Gironès, 1999 i 2003); Teatre Municipal de Roses; (equipaments, Alt Empordà, 2002); Centre d'Educació Infantil i Primària Joan Bruguera (equipaments, Gironès, 2003); Auditori i Palau de Congressos (equipaments, Gironès, 2006); Ampliació de la Biblioteca del Campus del Barri Vell de la Universitat de Girona (equipaments, Gironès, 2006); Ampliació de l'IES Cap Norfeu (equipaments, Alt Empordà, 2011).

És també en aquest mateix context que s'emmarca la recerca feta, durant dècades, per Joan Tarrús sobre el Noucentisme, concretament sobre l'arquitecte Rafael Masó. Fruit d'aquesta tasca, que havia encetat ja el 1971⁵, ha publicat nombrosos llibres i articles, entre els quals és especialment coneguda l'obra *Rafael Masó: arquitecte noucentista*, escrita conjuntament amb Narcís Comadira⁶. També ha estat autor, juntament amb els seus col·laboradors, dels projectes de restauració de diferents edificis de Masó com la Casa Teixidor, popularment coneguda com a *la Punxa*, les escoles de Vilablareix, les escoles de Sant Gregori i la mateixa Casa Masó, seu de la Fundació Rafael Masó.

El seu enfocament dels projectes l'explica ell mateix en comentar el projecte antic Hospici d'Olot, fet entre 1981 i 1983⁷, tot indicant que els mateixos cri-

Plànols i imatge corresponents al projecte de restauració i recuperació com a passeig públic de la muralla de Girona. Procedència: www.conarquitectura.com (autoria: Jordi Bosch i Joan Tarrús)

5 Tarrús Galter, Joan. "Una guía de arquitectura : Rafael Masó i Valentí". *Cuadernos de arquitectura y urbanismo*, 1971, Núm. 80, p. 55-70, <https://raco.cat/index.php/Cuadernos-ArquitecturaUrbanismo/article/view/111035>.

6 Obra publicada per Lunwerg Editors el 1996.

7 Tarrús Galter, Joan. "De l'antic hospici d'Olot al Museu Comarcal de la Garrotxa", *Revista de Girona* núm. 112, 1985, p. 264 a 269.

«Els elements de nova construcció es relliguen amb els que es conserven formant un organisme unitari i nou, per tal com són fruit d'unes relacions abans inexistents, relacions complexes que s'estableixen en posar en contacte dos mons diferents però interrelacionats. Els elements que s'introdueixen sobre la matriu original no són mai casuals o estranys a la lògica de la construcció existent.»

teris i conceptes es poden aplicar també a altres obres seves fetes en aquella època, com la rehabilitació de la Casa de la Punxa i del convent de la Mercè, tots dos a Girona, o l'escola Sant Cristòfol de les Planes d'Hostoles (Garrotxa). «[...]una manera d'entendre la intervenció en un edifici o construcció històrica que es vulgui adequar a una nova utilització i també a unes noves exigències funcionals i tecnològiques. En aquest sentit, la nostra actitud, que considerem que queda molt explicitada a les obres citades, parteix de la voluntat d'arribar a una síntesi del nou i del vell. Els elements de nova construcció es relliguen amb els que es conserven formant un organisme unitari i nou, per tal com són fruit d'unes relacions abans inexistents, relacions complexes que s'estableixen en posar en contacte dos mons diferents però interrelacionats. Els elements que s'introdueixen sobre la matriu original no són mai casuals o estranys a la lògica de la construcció existent. En realitat són la seva reinterpretació, una reinterpretació feta evidentment, des de la perspectiva del nostre món de finals de segle xx, superats ja els plantejaments historicistes i arqueològics, estèrils i mortuoris, o els plantejaments suposadament "moderns" que actualment, (superada la capacitat de provocació o d'experimentació que en el seu moment van poder tenyir), són només resultat d'una ingènua frivolitat o de la més greu incultura.»

És interessant detenir-se en tres obres emblemàtiques projectades per Joan Tarrús i Jordi Bosch, per veure com aplicaven aquest principi de «síntesi entre el nou i el vell», clau de volta de les intervencions en estructures o edificis patrimonials. Del projecte de restauració de la casa Masó de Girona (2011), els autors concretament exposen⁸ referint-se als criteris de restauració de la façana, que és l'element que configura la identitat externa d'aquesta obra: «Per això hem cregut que la seva restauració s'havia de plantejar partint d'un respecte absolut al disseny, les textures i la intensitat del color que Masó va utilitzar, si volíem que recuperés la seva capacitat expressiva, d'acord amb els seus valors formals més genuïns, que en aquesta obra van lligats a la capacitat de Masó de reinterpretar el món popular i d'integrar-lo en la seva concepció formal.»

Sobre l'ampliació de la Biblioteca del Campus del Barri Vell de la Universitat de Girona (2006) expliquen els arquitectes: «L'ampliació es planteja adossada a la planta baixa del convent, entre la plaça Ferrater Mora i la Muralla, de manera que configuri un front de façana al fons de la plaça i resolgui l'entorn de la Muralla amb una zona enjardinada que s'incorporarà al passeig de la Muralla.»

[...] Aquest es manifesta com un volum tancat i abstracte que es configura com una feixa més del terreny esglaonat que recolza la base de la Muralla a la zona de sant Domènec. La seva imatge exterior li ve donada pel caràcter introvertit de l'edifici, que s'aïlla del seu entorn i crea els seus propis àmbits,

8 "La façana del riu Onyar de la casa Masó", article publicat a *El Punt* el 25/04/2011 i disponible en línia a <https://tuit.cat/7T06R>.

El projecte de l'escola l'Estació cal situar-lo històricament en el context de la transició democràtica, just en el moment previ a la transferència de la competència d'Ensenyament a la Generalitat de Catalunya per part de l'Estat.

i sobretot perquè no vol aparèixer com un nou edifici, la presència del qual pogués competir o alterar la imatge de Sant Domènec, sinó, més aviat, com una construcció annexa, reclosa i enigmàtica.»

En relació amb la restauració i recuperació com a passeig públic de la Muralla de Girona (1999 i 2003) argumenten: «S'ha de partir de l'acceptació de la muralla com un testimoni històric de diverses èpoques i que la seva adequació com a passeig ha de respectar el caràcter actual del conjunt, tot superposant-hi una nova intervenció a les realitzades al llarg dels segles.

Per tant, descartem l'opció de refer els merlets de la muralla medieval eliminant els recrescuts posteriors i seguim creient que l'opció menys "traumàtica" és consolidar i protegir els elements més degradats pel fet de ser menys sòlids i més exposats a la intempèrie, com són els coronaments de murs i ampits.

Cal fer-ho amb un material com el rajol manual, el qual posa de manifest de manera clara la nova intervenció però que alhora no és gens estrany a la muralla ja que són ben normals els pedaços i afegits de rajol realitzats en els segles XVIII i XIX, els quals s'han integrat perfectament a la pedra de la muralla.

Proposem una solució més senzilla i menys intervencionista, amb els graons directament ancorats al mur de pedra; es tracta de recollir solucions tradicionals i reelaborar-les a partir de la tecnologia actual. D'aquesta manera, la consolidació dels extrems interromputs de la muralla es limitarà a l'apuntament de les restes existents sense que la nova escala s'incorpori al volum de la muralla, cosa que fa menys potent la solució d'acabat dels dos extrems.»

LES NEOAVANTGUARDES ALS EDIFICIS ESCOLARS⁹

El projecte de l'escola l'Estació cal situar-lo històricament en el context de la transició democràtica, just en el moment previ a la transferència de la competència d'Ensenyament a la Generalitat de Catalunya per part de l'Estat, tal com preveia la Constitució espanyola del 1978. Aquest traspàs, concretament, es va produir per mitjà del Reial Decret 2809/1980, de 3 d'octubre, sobre traspàs de serveis de l'Estat a la Generalitat de Catalunya en matèria d'Ensenyament.

Durant la dictadura, les escoles s'havien construït d'acord amb els models oficials establerts pel Ministeri d'Educació i Ciència, que no es proposaven aportar cap valor cultural o arquitectònic als centres edificats. Als anys 50, el grup R, va tornar la modernitat a l'arquitectura catalana, tot reprenent

⁹ Aquest apartat s'ha desenvolupat principalment per mitjà de "La darrera arquitectura escolar pública (1975-2000)" publicat a *Revista de Girona*, núm. 232, octubre de 2005, per Maria Assumpció Alonso de Medina i Benet Cervera.

La demarcació de Girona, doncs, requeria una arquitectura més enllà de les propostes estandarditzades oficials, amb solucions adequades per a cada lloc i cas. Normalment, doncs, es requeria un bon coneixement de l'entorn, del patrimoni existent i també de la tradició constructiva del país.

les propostes dels anys 30. Justament en aquest període, el Govern de la República havia donat prioritat a l'educació dels infants, tot cercant propostes pedagògiques innovadores i construint escoles d'acord amb els criteris d'higiene, austeritat i volums pròpies del racionalisme. Però els projectes del grup R van tenir lloc només en l'àmbit privat o semipúblic.

La Llei General d'Educació de l'any 1970 va suposar un tímid intent de modernització de l'educació, tot incorporant els conceptes de l'escola activa vigents a Europa. Però els projectes seguien enviant-se des del ministeri a tot Espanya. A la demarcació de Girona, concretament, aquestes polítiques estatals no van tenir massa repercussió, per contra, fou decisiva la llei de 25 d'agost de 1975, aprovada coincidint amb els Pactes de la Moncloa. Era un moment en què hi havia una gran urgència en la dotació d'equipaments escolars i no interessava perpetuar el model uniformitzant i pobre de les escoles franquistes; tot plegat es produïa en un moment en què encara no s'havia dibuixat la distribució de les competències en matèria d'Ensenyament. Per totes aquestes raons, hi va haver un interval de temps en què els arquitectes van poder fer projectes molt personals amb aportacions creatives i innovadores per als edificis escolars.

Aquesta circumstància es reflectí de diferent manera segons la zona. A l'àrea de Barcelona, on hi havia grans concentracions de nouvinguts, la urgència i magnitud de les problemàtiques que calia resoldre va limitar les propostes pel que fa a les escoles, atès que els governs havien de prioritzar altres necessitats i mancances. En canvi, a Girona, les circumstàncies eren molt diferents. No hi havia la massificació de l'àrea metropolitana, en els 200 municipis majoritàriament ja es disposava de les escoles construïdes abans de la guerra (durant la Mancomunitat i la 2a República), les característiques irregulars del territori, normalment amb feixes, pendents o elements històrics, feien de mal aplicar els projectes facilitats des dels despatxos del ministeri. La demarcació de Girona, doncs, requeria una arquitectura més enllà de les propostes estandarditzades oficials, amb solucions adequades per a cada lloc i cas. Normalment, doncs, es requeria un bon coneixement de l'entorn, del patrimoni existent i també de la tradició constructiva del país. Era, per tant, l'escenari idoni per experimentar i aplicar els criteris i els llenguatges constructius de les avantguardes nascudes a mitjan anys 60.

Entre 1975 i 1981 diversos arquitectes van crear excel·lents projectes arreu de les comarques de Girona. En el cas de Joan Tarrús i Jordi Bosch, a més de Sant Feliu de Guíxols, també van projectar escoles a Celrà, Calonge i Sant Gregori. En general, l'estètica dels edificis incorporà els criteris de escola nova dels anys 30 i de l'escola activa dels anys 50: edificis amb façana de totxo vist, estructures de formigó, tancament d'obra vista, austeritat, il·luminació i ventilació, espais funcionals.

A la dreta:

Vista de la casa masó, façana al riu Onyar.
Procedència: Wikimedia Commons (autoría:
Fundació Rafael Masó / Casa Masó)

Hora del pati a l'Escola la Farigola del Clot,
obra de Jordi Bosch i Joan Tarrús (1980).
Procedència: Xino-Xano Associació de Lleure
(autoria desconeguda)

Tant és així que aquesta experiència gironina constituirà el referent exportat a la resta de Catalunya, quan la competència d'Ensenyament és traspassada a la Generalitat el 1981. En general es va estendre el criteri de construir edificis amb paràmetres racionalistes i específicament adequats per al lloc on es construïen, adoptant materials i tècniques autòctones, d'acord amb el paisatge i la identitat de la comunitat que l'havia d'usar. Es tenien especialment en compte la supressió de barreres arquitectòniques, l'adequació dels espais exteriors, la relació de l'edifici amb al seu entorn urbà. Tanmateix després d'aquesta efervescència creativa dels anys 70-80 que va generar un llenguatge i un model d'arquitectura escolar molt consolidat, la qual va tenir una continuïtat als 90, s'ha passat a posicions més conservadores. En l'àmbit de l'arquitectura de l'Ensenyament d'aquest moment clau, Joan Tarrús i Jordi Bosch van tenir-hi un paper rellevant i van realitzar propostes molt interessants. La seva concepció arquitectònica va contribuir a l'elaboració dels criteris de construcció d'escoles durant la transició democràtica a Catalunya anteriorment comentats.

En el seu article "La darrera arquitectura escolar pública (1975-2000)"¹⁰, els arquitectes Maria Assumpció Alonso de Medina i Benet Cervera esmenten

Van donar a les escoles el valor que mereixien d'acord amb la seva funció en una societat democràtica.

diversos projectes¹¹d'aquests autors entre els més representatius d'aquest període 1975-1981. Alguns són de nova planta i d'altres són intervencions en edificis antics de valor patrimonial, atès que es tracta d'edificis d'estil modernista o noucentista, segons el cas. Són projectes per a edificis de nova construcció les l'escola l'Aulet de Celrà (1974-1976) i escola de Formació Professional / IES Puig Cargol de Calonge ¹²(1976-1977). Són projectes en edificis antics, el d'ampliació de l'escola Agustí Gifre de Sant Gregori¹³ (1976-1977) i el de reforma i ampliació de l'escola Sant Cristòfol de les Planes d'Hostoles¹⁴ (1980-1983).

Per contra, en aquest article no esmenten el projecte de l'escola l'Estació de Sant Feliu de Guíxols (1978), la qual tindria la singularitat de ser un projecte per a un edifici industrial, circumstància que no es dona en les altres escoles antigues en les quals van intervenir. A banda, per la mateixa època, a Barcelona, van fer el projecte de l'escola la Farigola del Clot¹⁵ (1980), que va rebre la distinció d'un premi FAD. Posteriorment van projectar noves ampliacions de les escoles de Sant Gregori (1981-1991 i 2003) i la de Vilablareix (1985-1995), ambdues noucentistes¹⁶; també la del Centre d'Educació Infantil i Primària Joan Bruguera de Girona, d'estil modernista¹⁷, (2003); o la de l'IES Cap Norfeu de Roses (2011).

Joan Tarrús i Jordi Bosch, com altres arquitectes, van participar en primera persona de les inquietuds i els horitzons que s'obrien a l'Estat espanyol després de la dictadura. En aquest cas, van repensar els centres de formació escolar aplicant els nous llenguatges arquitectònics. Van donar a les escoles el valor que mereixien d'acord amb la seva funció en una societat democràtica. També van procurar que els centres estiguessin connectats amb la identitat i l'entorn del lloc on estaven situats, tal com fan també els projectes educatius dels centres en l'Ensenyament des que es va abandonar el model d'educació propugnat per la dictadura de Francisco Franco.

M. Àngels Suquet

Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols

10 Op. cit.

11 Les dades dels projectes han estat extretes del cercador del Col·legi Oficial d'Arquitectes de Catalunya Demarcació de Girona, disponible a <http://www.coac.net/COAC/centredocumentacio/Girona/arxiu/fons/dades.html>

12 En aquest cas, també en fou autor Carles Bosch.

13 El primer edifici és de Rafael Masó i data del 1909-1910.

14 L'edifici, d'estil modernista, fou projectat per Joan Roca Pinet el 1911.

15 Per saber-ne més <https://www.arquitecturacatalana.cat/es/obras/escola-la-farigola-del-clot>

16 Tots dos edificis van ser obra de Rafael Masó.

17 L'edifici, del 1908, fou obra de Martí Sureda i Vila.

Vist pel **PATRIMONI** LA METAMORFOSI D'UNA ESTACIÓ DE TREN. El tren de Sant Feliu de Guíxols a Girona és un dels elements essencials en la transformació de la vila en ciutat industrial. La vida d'aquest tren entranyable es va extingir en iniciar una nova etapa, enfocada cap al turisme i els serveis. Però encara que les instal·lacions es van degradar progressivament després del tancament de la companyia, la ciutat va saber recuperar aquest llegat que es perdia per integrar-lo amb respecte i dignitat en la ciutat de segona meitat del segle xx. La construcció d'una escola nova a partir de l'antiga Estació va permetre el desenvolupament de la ciutat tot mantenint la seva identitat, el patrimoni industrial i el seu paisatge urbà. El projecte fou una obra de creació i experimentació arquitectònica, tot assolint el maridatge dels edificis existents amb els nous. Ara és, a més, una font per a la recerca i el coneixement de l'anomenada *Transició democràtica* i de la història de l'Ensenyament a casa nostra.

ELS PROCESSOS: LA COMPANYIA DE FERROCARRIL DE SANT FELIU A GIRONA¹

Per arribar a la desitjada «síntesi entre el nou i el vell» propugnada per Tarús i Bosch, cal doncs iniciar la recerca analitzant la realitat física existent per comprendre abastament com va ser creada i utilitzada. En el cas de l'escola l'Estació, per conèixer aquests processos de naixement i vida de l'edifici, s'ha de fer una immersió en la història de la Companyia del Ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols, tant de la seva realització, com de la seva evolució al llarg dels 70 anys de la seva existència.

Construcció de l'estació de tren de Sant Feliu de Guíxols, 1889-1892. AMSFG. Col·lecció Municipal d'imatges (autoria desconeguda)

El capital final reunit amb la venda d'accions va ser d'un milió i mig de pessetes. Tanmateix la construcció de la línia va tenir un cost final de 3.141.868 pessetes, el doble del capital social inicial. El poble sencer també va col·laborar de ple quan va caldre l'ampliació del finançament.

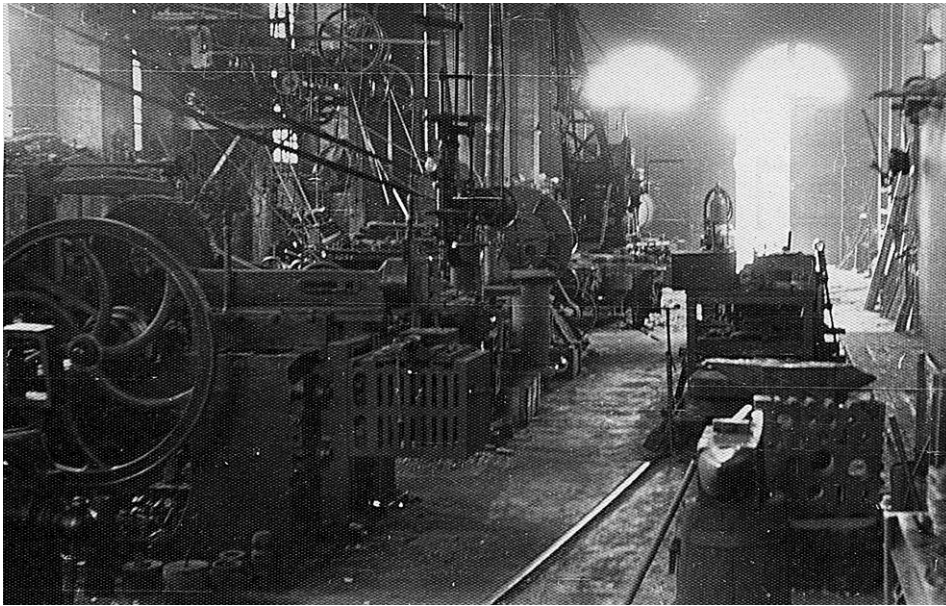
El projecte del tren, bé ho explica Gaziel², era una aspiració que venia de lluny, «des del mateix moment que va ser un fet la línia de Barcelona a França, passant per Girona. Per a comprendre la mena de febre que aquests projectes varen desvetllar, cal tenir en compte l'isolament gairebé absolut en què aquest racó de món es trobava a mitjan segle XIX i les frisanques de sortir-ne que l'eufòria del suro va donar-li. Encara en 1835, entre Barcelona i Madrid només hi havia correu-diligència dos cops la setmana; i entre Barcelona i Sant Feliu, igualment. Entre Girona, la Bisbal i Sant Feliu, només anava tres dies. N'hi ha prou amb una mica d'imaginació per a fer-se càrrec del que havia de ser la vida a Sant Feliu, reclosa en la seva cala tancada completament de la banda de terra, on l'única remor del món que hi arribava era l'etern respir de la mar».

El projecte del tren petit va sorgir després que la construcció del Ferrocarril del Bajo Ampurdán, iniciada el 1878, havia quedat aturada per manca de finançament. Tanmateix, hi havia dues alternatives possibles perquè el tren arribés a Sant Feliu de Guíxols. Cadascuna tenia els seus promotors: per una part, Joan Goula i, de l'altra, Joan Casas i Enric Heriz. La proposta de Casas i Heriz era la més popular. Després de l'acollida que va tenir entre els guixolencs la proposta publicada el 1887, van decidir que calia fer el projecte tècnic, que van encarregar a l'enginyer Carles Cardenal.

Hi va haver una forta competència entre les dues propostes, però la de Goula –que el 1888 seria rellevat per Pere Fontserè–, tenia el suport de les autoritats municipals i del marquès de Robert, persona de gran influència. Aquest projecte, doncs, fou el que va obtenir inicialment l'autorització per a la construcció d'una línia de ferrocarril entre Caldes i Palafrugell, amb ramals a Girona i Sant Feliu de Guíxols. Casas i Heriz no es van rendir i, com Fontserè, van organitzar subscripcions populars i, finalment, van obtenir més finançament. El capital final reunit amb la venda d'accions va ser d'un milió i mig de pessetes. Tanmateix la construcció de la línia va tenir un cost final de 3.141.868 pessetes, el doble del capital social inicial. El poble sencer també va col·laborar de ple quan va caldre l'ampliació del finançament.

El 4 de maig de 1888 el Govern els va atorgar la llicència per a la realització del projecte. Això va provocar l'enuig dels promotors rivals i es va desencadenar una forta polèmica al setmanari *El Bajo Ampurdán*, arran dels articles d'Enric Heriz denunciant accions deshonestes de la part contrària. A causa d'aquest escàndol, el desembre de 1888, Heriz va abandonar el Consell d'Administració. El 21 de març de 1889 el Govern atorgava la concessió a Casas, el qual la va traspassar a la Compañía del Ferrocarril de San Feliu de Guíxols a Gerona quan es va constituir a mitjan mes d'abril d'aquell mateix any. Joan Casas presidia el Consell d'Administració de la companyia, i van començar, a la Costa de n'Alou, les obres de construcció de la línia a càrrec de l'empresa de Lluís Garivatti.

-
- 1 La informació d'aquest apartat ha estat extreta de Bussot, Gerard. *Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols des dels inicis fins a 1931*. Sant Feliu de Guíxols: Ajuntament, 2000 (p. 489-491). Bussot, Gerard. *Sant Feliu de Guíxols (1800-1930) Indústries, comerços i serveis*, editat per El Carrilet Edicions el 2002 (p. 218-231). *Centenari del tren de Sant Feliu de Guíxols a Girona. Sant Feliu de Guíxols: Consorci per al centenari del tren*, 1992. Jiménez, Angel. "1892. Exposició de Belles Arts a Sant Feliu de Guíxols" a *Sant Feliu de Guíxols. Arxiu i Museu d'Història de la Ciutat*, núm. 12, 1992 (setembre).
- 2 Cita extreta de Gaziel. *Sant Feliu de la Costa Brava. Burgesos, navegants, tapers i pescadors*. Barcelona: Editorial Aedos, 1963, p. 201-204.

D'esquerra a dreta:

Interior dels tallers de l'estació de Sant Feliu de Guíxols, anys 1960. AMSFG. Fons Ramon Piera (autoria desconeguda)

Carregant carbó en una màquina a l'estació de Sant Feliu de Guíxols, el 10 d'abril de 1969. AMSFG. Fons Jordi Rabell (autoria: Jordi Rabell)

Treballadors, un és Jaume Pugnau, girant una màquina de tren a l'estació de Sant Feliu de Guíxols. AMSFG. Companyia del Ferrocarril de Girona a Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda)

«Hi hagué dos dies de festa: el 29 de juny, per a la benedicció de la línia, i el 30 per a la inauguració. Foren unes diades tan glorioses, que al cap de més de setanta anys jo encara les recordo. La vila estava més trasbalsada que si hagués hagut de rebre el rei o el papa.»

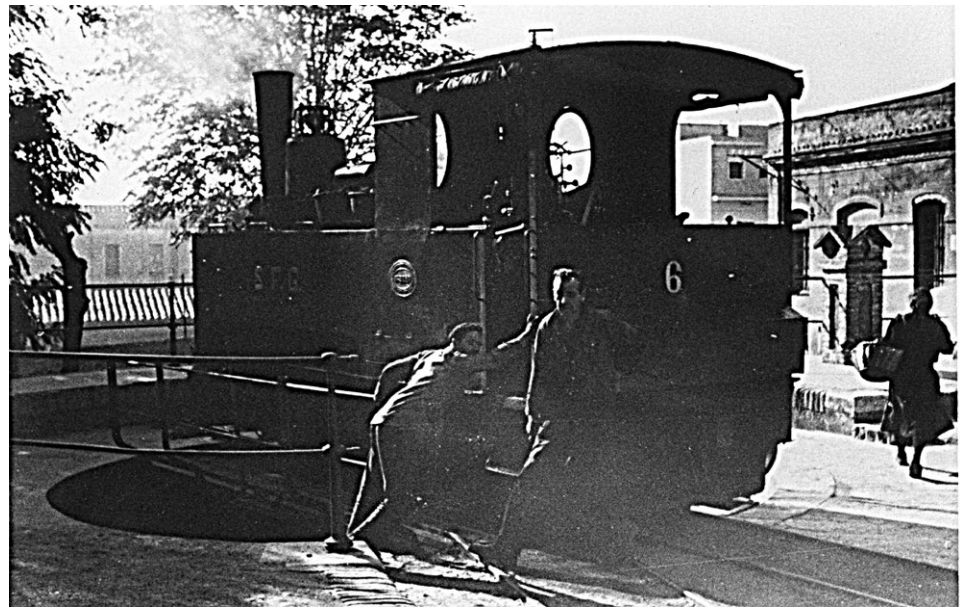
L'agost de 1891 les locomotores Locomotivfabrik Krauss & Cie de Munic van fer el primer recorregut, a mode de prova, entre Sant Feliu i Santa Cristina d'Aro (va trigar 10 minuts a 30 km per hora). El 24 de juny de 1892 el Govern autoritzava l'inici de l'explotació, i al cap de tres dies, realitzava el primer viatge oficial a Girona: els membres del Consistori i altres personalitats van anar a rebre Joan Casas. Ja es podia fer la inauguració...

L'entusiasme que l'assoliment d'aquest projecte despertà entre els guixolencs Gaziel³ l'explica amb la seva fina ironia, també el que suposà per a la ciutat a nivell urbanístic: «Hi hagué dos dies de festa: el 29 de juny, per a la benedicció de la línia, i el 30 per a la inauguració. Foren unes diades tan glorioses, que al cap de més de setanta anys jo encara les recordo. La vila estava més trasbalsada que si hagués hagut de rebre el rei o el papa. Del cantó de Tueda –el barri on s'havia construït l'estació– l'entusiasme pel tren va fer-hi sorgir un barri nou, comptant amb la vida i l'animació que el carrilet li donaria. El carrer de la Processó (avui de Joan Maragall), que fins llavors havia estat una costa polsosa i excèntrica, que no menava enlloc, com que ara conduïa a l'estació, es convertí en una via animada on la gent rica construï, a banda i banda, cases noves i bones –tant, que encara hi són.»

La inauguració va ser molt lluïda. Seguim la crònica aguda de Gaziel⁴: «a les sis de la tarda del dia 29, quan el rector de la parròquia del monestir, mossèn Jaume –el mateix que em va batejar i em donava una pastilla de goma cada cop que em trobava–, acompanyat de dos escolans de gala, com si fossin del Vaticà, que tot ho estrenaven, sotana vermella, roquet de randa, guants de fil blanc i sabates xarolades, i seguit del Magnífic Ajuntament en pes, els agutzils, els *serenos* i una banda de música, passaven per davant de casa, camí de l'estació, cap a beneir el tren nou de trinca.

3 Gaziel, op. cit., p. 204-207.

4 Gaziel, op. cit., p. 204-207.

Els estalonaven una sens fi de tartanes i xarrets, i fins algun cavaller (vull dir un home a dalt de cavall), empesos per tot el poble que venia al darrera. ¿I com voldríeu que jo no me'n recordés, si els escolans eren el meu germà gran i un altre minyó de la seva edat, en Rafelet Valls, de la Banca Valls, i els meus pares, traient guspires i llustre, de tan ben vestits, també se n'anaven cap a l'estació [...]

L'endemà, dia 30, va ser la inauguració del carrilet, la seva primera aventura pels arriscats camins de la vida. [...] El cert és que, a trenc d'alba, bon punt clarejava, una banda començà de fer la passada, que vol dir un tomb pels principals carrers i places de la vila, bufant amb gran empena i despertant tothom. La gent es vestí a corre-cuita, i una gran gentada s'encaminà a l'estació, a veure la cosa mai vista i que ja no es tornaria a veure mai més: la sortida del rimer tren del carrilet de Girona.»

Entre els actes realitzats per celebrar aquest esdeveniment, el més destacable va ser l'Exposició de Belles Arts, que reunia 500 peces de pintura, dibuix, escultura, fotografia, suro i arqueologia. La mostra es va fer als jardins de Victòria Ferrer i Antònia Vinyas, esposa de Joan Casas, on després es construïren les fàbriques Rosselló i La Suberina. Hi havia un servei de carruatges per als visitants que venien a Sant Feliu de Guíxols en tren.

El tren va tenir unes dècades daurades, la prova més evident fou la construcció del ramal del port inaugurat el 1924 després d'un any d'obres. El transport de mercaderies havia crescut progressivament fins als anys 20. Durant molt de temps el suro representava el 40 % de tots els productes que el tren duia cap a l'interior, especialment a Cassà i Llagostera. El suro arribava al port, procedent d'Andalusia i Extremadura. També va transportar, entre d'altres, grans quantitats de carbó, procedent d'Astúries, fusta i pasta de paper. Amb la crisi de 1929 es va reduir el volum i, durant la Guerra Civil, va esdevenir objectiu militar, tot patint nombrosos sabotatges i desperfectes a causa dels bombardejos. En aquest període la companyia fou confiscada i dirigida per un Consell Obrer.

Els primers anys després de la guerra, a causa de la manca de combustible, el tren fou clau per a la reconstrucció del país en un temps de misèria i fam.

Als anys 60 el tren es dedicà principalment al transport de viatgers, que aportava ingressos importants, però llavors la gent ja gaudia d'un cert benestar i es va generalitzar la compra de cotxes. Aquesta circumstància suposà el tancament definitiu de la línia per part de l'Estat, el darrer viatge del tren va ser el 10 d'abril de 1969.

Però després de la Segona Guerra Mundial, el context va canviar i el tren ja no podia competir amb les noves modalitats de transport. Des de l'any 1949 l'Estat va subvencionar les petites companyies de tren, però finalment apostà pel transport per carretera, atès que el manteniment de les estructures era més econòmic, el servei no requeria tant de personal, la carretera permetia arribar fins als llocs més recòndits i la benzina suposava ingressos per a l'Estat. En deixar de rebre les subvencions, la companyia va esdevenir inviable i va traspasar la concessió a EFE (Explotación de Ferrocarriles por el Estado), que posteriorment seria FEVE (Ferrocarriles de Vía Estrecha).

Als anys 60 el tren es dedicà principalment al transport de viatgers, que aportava ingressos importants, però llavors la gent ja gaudia d'un cert benestar i es va generalitzar la compra de cotxes. Aquesta circumstància suposà el tancament definitiu de la línia per part de l'Estat, el darrer viatge del tren va ser el 10 d'abril de 1969.

L'OBJECTE: L'ESTACIÓ DEL TREN PETIT⁵

Una altra fase en la recerca de projecte o *design research*, per assolir la «síntesi entre el nou i el vell» que es proposava Joan Tarrús, és la comprensió de l'objecte, és a dir, de l'edificació sobre la qual s'ha d'actuar. En aquest cas es tracta de l'antiga estació del tren petit. Era la més important de la línia, encara que també ho era la de Girona, ja que totes dues eren estacions de terme i, per tant, tenien la consideració d'*estacions de primera*.

En general, totes les estacions de la línia van tenir uns trets comuns i van ser construïdes amb el mateix estil, de manera que s'identificava fàcilment la seva pertinença a la companyia. Totes elles es caracteritzaven per l'obra vista, el maó a les cantonades i muntants de portes i finestres, les parets estucades, les teules planes realitzades a Roix Frères de Marsella i la cresteria que coronava totes les aigües. Aquests elements han estat respectats en les restauracions fetes posteriorment amb motiu de la conversió del traçat en via verda i, per tant, es conserven a l'actualitat.

La construcció de l'estació de Sant Feliu de Guíxols es va executar entre 1890 i 1892. Era la més completa i tenia un total de 8.793 metres quadrats que abastaven divuit vies i dotze edificis: sala d'espera, cotxeres, facturació de mercaderies, tallers, etc. A la sala d'espera s'hi accedia per mitjà d'unes escales que donaven un toc de distinció que no tenia la resta d'estacions. Així mateix, també hi havia estances separades per classes, una reservada per a la primera classe i una altra de general.

L'estació de Sant Feliu disposava dels tallers on es realitzaven totes les

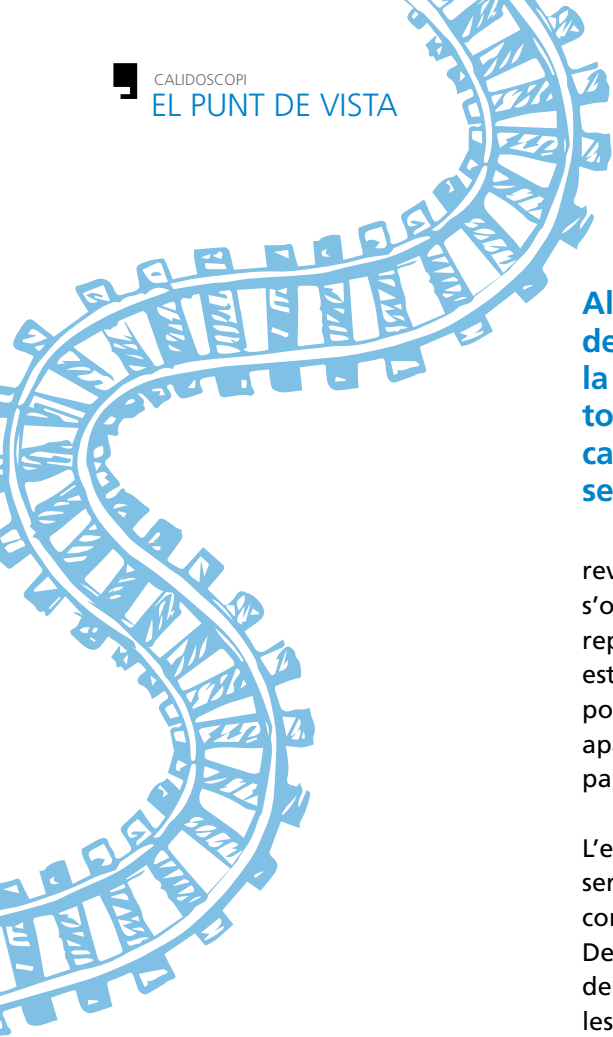
A la dreta, de dalt a baix:

Desmantellament del tren, 1969. AMSFG. Col·lecció Moltó (autoria desconeguda)

Locomotora número 7 sortint dels tallers, als anys 60 del segle xx. AMSFG. Fons Ramon Piera (autoria desconeguda)

5 La informació d'aquest apartat ha estat extreta de Bussot, Gerard. *Carrers, cases i arquitectes. Sant Feliu de Guíxols des dels inicis fins a 1931*. Sant Feliu de Guíxols: Ajuntament, 2000 (p. 489-491). Bussot, Gerard. *Sant Feliu de Guíxols (1800-1930) Indústries, comerços i serveis*, editat per El Carrilet Edicions el 2002 (p. 218-231). *Centenari del tren de Sant Feliu de Guíxols a Girona*. Sant Feliu de Guíxols: Consorci per al centenari del tren, 1992.

Altres elements d'infraestructura que existien tant a l'estació de Girona com a la de Sant Feliu eren l'aiguada, bàscules de la Casa Pibernat de Barcelona amb una capacitat de fins a 30 tones de pes (les altres estacions en tenien de portàtils amb capacitat fins a 500 kg) i les plaques giratòries per a canviar el sentit de les màquines, procés que es feia manualment.

revisions i reparacions del parc mòbil i motor de la companyia, els quals s'organitzaven en diferents departaments: tallers generals, de fusteria, de reparació i pintura i magatzem de lubricants. A més, l'estació guixolencava estava connectada amb el port per mitjà del ramal construït als anys 20. Al port hi havia un gran magatzem de la companyia, avui desaparegut, i els apartadors industrials de la Companyia General de Carbons i de la fàbrica de paper del Sr. Torres Domènech.

L'estació de Girona, en canvi, va ser sempre un edifici provisional. Havia de ser com la de Sant Feliu de Guíxols i, de fet, tenia unes instal·lacions prou completes. Però, per motius econòmics, es va posposar la seva realització. Després de la Guerra Civil, quan es va valorar la unificació del traçat amb el del tren d'Olot, llavors més aviat s'apostava per una gran estació comuna a les dues línies. Tanmateix aquest projecte no s'arribà a realitzar mai i l'edifici provisional fou el que va existir fins a l'extinció de la companyia.

Altres elements d'infraestructura que existien tant a l'estació de Girona com a la de Sant Feliu eren l'aiguada, bàscules de la Casa Pibernat de Barcelona amb una capacitat de fins a 30 tones de pes (les altres estacions en tenien de portàtils amb capacitat fins a 500 kg) i les plaques giratòries per a canviar el sentit de les màquines, procés que es feia manualment. Quan, l'any 1925, es van comprar les locomotores núm. 11 i 12, les rotondes van ser substituïdes per unes altres fabricades per la Maquinista Terrestre i Marítima de Barcelona.

A part de les estacions de terme, hi havia tres tipus d'edifici al llarg del recorregut, els quals havien estat realitzats pel constructor Josep Mundet:

- Els baixadors, que eren construccions molt simples, amb una sola porta d'accés a la façana i la teulada a dues aigües. N'hi havia tres: el de la Creueta –avui desaparegut–, el de Llambilles i el de Bell-lloc/Font Picant.
- Les estacions de tercera eren semblants als anteriors, amb coberta a dues aigües, però amb dues entrades a la façana i una disposició de finestres diferent. N'hi havia tres: Quart, Santa Cristina d'Aro i Castell d'Aro.
- Les estacions de segona eren edificis de planta composta de tres volums. Un era el cos central, amb un teulat a quatre vessants (vuit aigües). Disposaven de dues entrades més a la façana que donava a la via. N'hi havia dues: Cassà de la Selva i Llagostera.

Les estacions de segona, tercera i els baixadors tenien al seu interior l'habitatge del cap d'estació o de la persona responsable del seu funcionament. També tenien un edifici complementari de planta quadrada, teulat a vuit aigües i reduïdes dimensions, destinat a serveis. Al davant de la façana hi havia una tanca de fusta que protegia l'entrada.

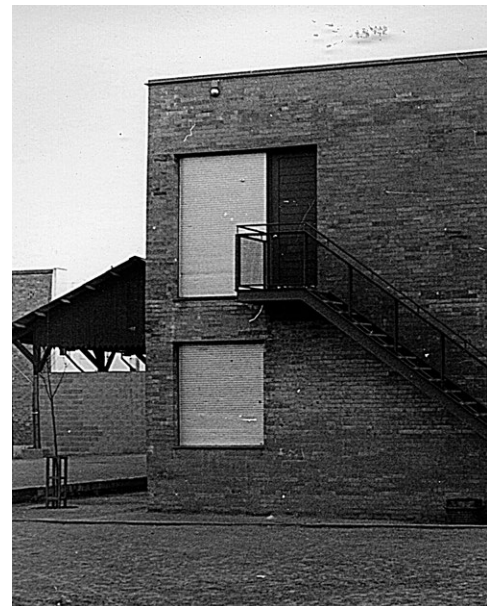
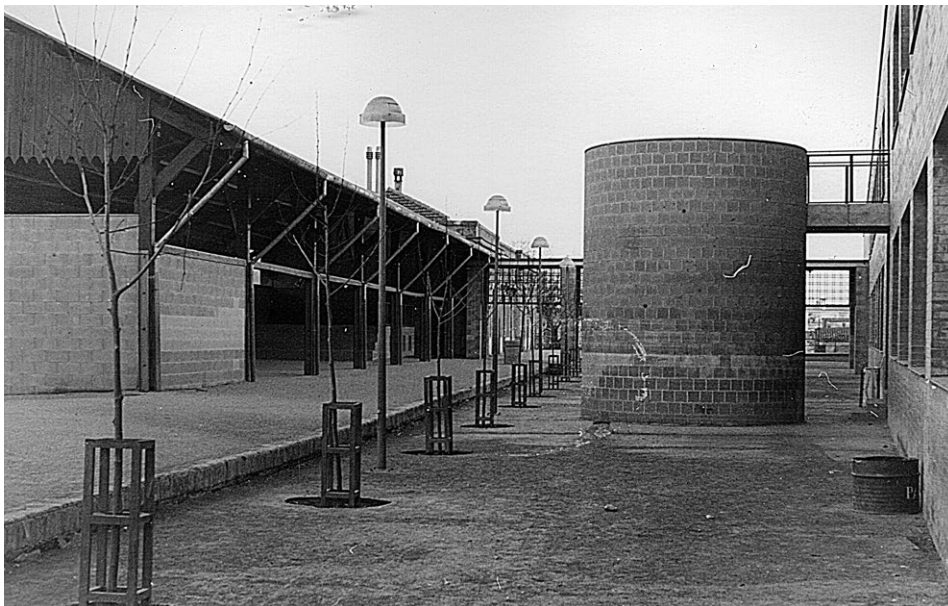

De dalt a baix:

Tren marxant de l'estació el darrer viatge abans del tancament de la línia el 10 d'abril de 1969. AMSFG. Fons Ferran Gandol Jordà (autoria: Ferran Gandol)

Andana plena de gent esperant la sortida del darrer viatge del tren, el 10 d'abril de 1969. AMSFG. Fons Ferran Gandol Jordà (autoria: Ferran Gandol)

Vista general de l'estació de Sant Feliu de Guixols abans de la sortida del darrer viatge del tren, el 10 d'abril de 1969. AMSFG. Fons Ferran Gandol Jordà (autoria: Ferran Gandol)

D'esquerra a dreta:

Pati de l'escola tot just acabades les obres, l'any 1981. Al centre l'escala que, evocant l'aiguada, el divideix en dos ambients. AMSFG. Fons CEIP l'Estació (autoria desconeguda)

Perspectiva on s'aprecia la linealitat de l'edifici nou, tot just acabades les obres l'any 1981. AMSFG. Fons CEIP l'Estació (autoria desconeguda)

Inauguració de les obres de millora de les aules d'Educació Infantil de l'escola amb presència de Carme Laura Gil, consellera d'Ensenyament aleshores. L'acte va tenir lloc el 25 d'octubre de 2003, essent directora Bea Cruset. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

Idea que havia estat defensada per totes les autoritats i entitats implicades en la realització de la nova escola, tan bon punt la burocràcia va permetre avançar en la redacció del projecte. Ben segur que la unanimitat mostrada a tots nivells pels guixolencs fou clau en aquest procés.

Les estacions de Cassà de la Selva i de Llagostera tenien dipòsits per a les màquines, com les estacions de terme. A Llagostera, que era la meitat del recorregut, també hi havia un dipòsit d'aigua per reomplir el dipòsit de les màquines de tren, igual com a les estacions principals. Aquest dipòsit era un element característic, tenia una capacitat de 5.000 litres, era de forma hexagonal i feia 7 metres d'alçada. L'aigua es vessava per mitjà d'un artefacte giratori anomenat *aiguada*.

Al llarg del traçat també existien estructures més simples com la del pas a nivell de Penedes que seguia, malgrat tot, l'estil arquitectònic imposat, o simples andanes com els baixadors de Llebrers, Esclet o s'Agaró. En aquest darrer, a la temporada d'estiu s'hi muntava una caseta de fusta. A més, hi havia tres apartadors industrials a diferents estacions: un a Cassà de la Selva, destinat al suro; i dos destinats a farineres, a Llagostera i la Creueta.

L'edifici més singular i popular de la línia era el del restaurant del baixador de la Font Picant, construït el 1895, a càrrec de la mateixa Companyia, pel mestre d'obres de Sant Feliu, Joan Bosch. Va funcionar fins el 1936 i posteriorment, el 1963, va ser reobert a càrrec de Narcís Negre i Tibau.

LA PROPOSTA: LA NOVA ESCOLA

Finalment, el projecte és on es materialitza la ja comentada «síntesi entre el nou i el vell». Per analitzar la proposta de l'arquitecte, primer és bàsic situar-la en el context en què fou concebuda. Aquest projecte per a una nova escola cal situar-lo en el període de la transició democràtica⁶, després de l'Ordre de 25 d'agost de 1975 per la qual es posa en execució el xv Pla d'Inversions del Fons Nacional per al Foment del Principi d'Igualtat d'Opor-

6 La informació del context en la realització del projecte de l'escola l'Estació s'ha extret de "La darrera arquitectura escolar pública (1975-2000)" publicat a *Revista de Girona*, núm. 232, octubre de 2005, per Maria Assumpció Alonso de Medina i Benet Cervera.

tunitats. La societat espanyola en general i també tots els agents polítics, socials i culturals volien superar el model franquista, però tot just s'estaven fent les primeres passes per construir el sistema o règim actual. Aquest esperit –i també il·lusió– era present també en el món de l'Ensenyament. Durant aquest breu interregne, diversos arquitectes van fer interessants projectes per a les escoles de les comarques gironines.

L'escenari gironí, doncs, requeria una arquitectura més enllà de les propostes estandarditzades oficials, amb propostes específiques per a cada lloc i cas. Calia, doncs, un bon coneixement de l'entorn, del patrimoni existent i també de la tradició constructiva del país. Aquestes circumstàncies eren idònies per aplicar els criteris constructius de les avantguardes nascudes a mitjan anys 60.

En el cas de l'escola de Sant Feliu, la seva singularitat venia de l'aspiració de conservar «alguns edificis com a senyal d'identitat del que fou l'antiga estació i com a record del "carrilet" guixolenc.»⁷. Idea que havia estat defensada per totes les autoritats i entitats implicades en la realització de la nova escola, tan bon punt la burocràcia va permetre avançar en la redacció del projecte. Ben segur que la unanimitat mostrada a tots nivells pels guixolencs fou clau en aquest procés.

Els arquitectes Tarrús i Bosch van recollir-ho així en els antecedents a la memòria del Projecte bàsic i d'execució de centre EGB 16 unitats a Sant Feliu de Guíxols / Girona⁸: «El projecte té unes característiques especials ja que s'ha plantejat partint de la reutilització de les construccions d'interès de l'antiga estació i de la conservació del seu entorn.»

Així, quan l'Alcaldia fa el tan desitjat comunicat de l'inici de les obres el 1980⁹, fa referència als edificis de l'antiga estació que es conservarien per formar part de la nova escola: «El projecte preveu que es conservarà el rengle d'edificis de la banda de llevant on hi havia el despatx de bitllets, l'habitatge del cap d'estació i el cobert, a més de l'edifici del fons on hi havia el taller, tot això com a homenatge al carril i com a mostra d'un estil de construir.»

Els criteris que es van tenir en compte en la selecció dels edificis a conservar van ser d'una banda, la seva qualitat constructiva i arquitectònica i, de l'altra

7 "3er centro estatal de EGB Informe de la Asociación de Padres de Alumnos y Amigos de los Centros Oficiales de Enseñanza", publicat a *Àncora* núm. 1.593, de 8 de febrer de 1979

8 Exp. amb núm d'arxiu 5947

9 *Àncora* de 28 de febrer de 1980

La impressió que sempre m'ha fet aquest edifici, ja abans de llegir el projecte, és que evocava la forma d'un gran tren al costat de l'andana per als passatgers, que és la part que s'ha conservat.

banda, la seva importància en la definició de la imatge urbana actual. Els edificis enderrocats, doncs, foren dos cossos de magatzems i un corresponent als tallers que no tenien valor patrimonial i, a més, ocupaven la part dels terrenys més adequada per a les noves construccions que eren necessàries.

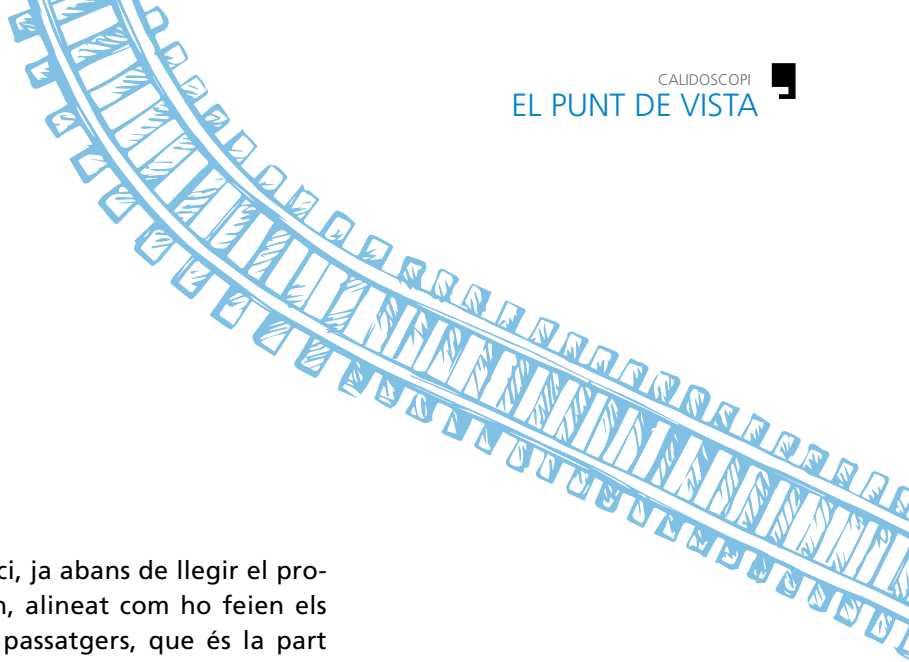
El plantejament general del projecte era el següent «Es proposa la construcció d'un nou edifici que aculli les funcions específicament docents i es reutilitzi l'edificació núm. 1 [antiga estació i andana coberta], per a usos complementaris, unint els dos edificis per mitjà d'un porxo.

L'edificació de nova planta té un esquema lineal, d'acord amb la morfologia i procés de formació del solar i es disposa de forma que divideixi el solar en dues àrees de joc diferenciades, sense deixar zones residuals.

Vista del pati de l'escola l'Estació amb l'espai circular corresponent a la rotonda per girar les màquines i els vagons, en primer terme, 1988. AMSFG. Fons Ajuntament (autoria: Jordi Gallego)

Les pistes esportives s'han ubicat seguint el mateix esquema lineal en ventall, en la zona al voltant del monticle.»

La impressió que sempre m'ha fet aquest edifici, ja abans de llegir el projecte, és que evocava la forma d'un gran tren, alineat com ho feien els trens originals, al costat de l'andana per als passatgers, que és la part que s'ha conservat. En aquest edifici, es distingeixen tres volums, el primer –que correspondria a la màquina– és on hi ha situada la biblioteca, la direcció del centre, una sala de reunió per al professorat i l'administració del centre. Els dos volums següents, corresponents a les aules, recorden la silueta dels vagons.

Un dels elements que es va respectar és el dipòsit hexagonal per a l'aiguada de les locomotores, que era un element existent només a les estacions de terme i a la de Llagostera. L'aigua, com el carbó, era imprescindible per al funcionament del tren. El dipòsit era l'element amb més alçada, per tant era el que tenia major visibilitat des de la distància, com una mena s'ensenyava de l'estació. El dipòsit es va conservar, tot i que no té cap funció concreta, al costat d'un dels edificis de nova planta.

El projecte es va redactar complint totes les recomanacions –pel que va a funcions, construcció i estètica– establertes aleshores pel Ministeri d'Educació i Ciència, tot adaptant els requeriments a les «circumstàncies especials i concretes del lloc on s'ubica el centre». En general, els edificis compleixen els criteris propugnats ja pel racionalisme pel que fa a il·luminació i ventilació. Tant la distribució com l'estètica de tots els elements i espais que conformen l'escola són austers però acollidors a la vegada. La modernitat dels materials i acabats emprats en els edificis nous ha quedat ben integrada amb la intervenció feta als edificis antics.

La descripció del centre en el projecte és la següent:

«L'edifici de nova planta consta de dues parts clarament diferenciades: en la primera tenim els accessos, hall, administració, biblioteca i habitació de la calefacció, a la planta baixa; i les aules de pretecnologia i laboratori a la primera planta; i en la segona les 16 aules, tutories i lavabos, distribuïdes en grups de 4 aules (8 per planta).

L'edifici existent consta dels porxos on s'ubiquen els vestuaris i de l'edifici pròpiament dit que conté la zona d'usos múltiples i cuina a la planta baixa i l'habitatge del conserge a la planta semisoterrani amb accés i pati independents del centre. La resta d'aquesta planta semisoterrani es deixa com a possibles magatzems.

L'accés general al centre es realitzarà entre les pistes esportives i en la nova edificació, on el terreny coincideix amb el nivell del carrer.»

El projecte preveu el model que agrupava les aules de 4 en 4 al voltant d'un espai comú o "àrea de treball personalitzat". Les aules es podien comunicar amb aquest espai per mitjà de portes corredisses. Aquesta estructura, que tenia molta acceptació a Europa, va mirar de promoure's a l'Estat espanyol després de la Llei General d'Educació de 1970.

El projecte preveu el model que agrupava les aules de 4 en 4 al voltant d'un espai comú o "àrea de treball personalitzat". Les aules es podien comunicar amb aquest espai per mitjà de portes corredisses. Aquesta estructura, que tenia molta acceptació a Europa, va mirar de promoure's a l'Estat espanyol després de la Llei General d'Educació de 1970¹⁰. Tanmateix en el cas concret de l'escola l'Estació, la linealitat de l'edifici feia impossible l'aplicació exacta d'aquest patró i les aules queden connectades per mitjà d'un espaiós passadís lateral, que fa la funció d'espai comú.

L'obra de Tarrús i Bosch va tenir ressò en les revistes especialitzades. Segons es va publicar a *Àncora*¹¹ va tenir un bon tractament a la revista *Bau-meister: Zeitschrift für Architektur, Planung, Umwelt* l'any 1983, la qual va destacar que era «un model d'aprofitament intel·ligent d'antigues estructures arquitectòniques», especialment la integració dels elements antics amb els nous i el criteri de conservar la imatge de l'estació com a part del paisatge urbà. També es preveia que es publicaria un article a la revista *Architecture d'aujourd'hui*.

Perspectiva de l'edifici construït de nova planta per al seu ús com a aules i dependències administratives de l'escola, a mode de tren alineat a l'antiga andana, 1988. AMSFG. Fons Ajuntament (autoria: Jordi Gallego)

Les escoles són edificis amb un ús intens que requereixen una gran cura en el seu manteniment i adequació. En l'etapa democràtica, els ajuntaments han cooperat amb la resta d'administracions competents en l'àmbit de l'Ensenyament. Des de l'any 1980, l'administració de referència és la Generalitat de Catalunya, però la legislació¹² atorga als municipis les diverses competències en matèria educativa. En l'àmbit d'Ensenyament, una bona part de la col·laboració dels ens locals ha consistit en l'aportació de solars per a la construcció de les escoles, el manteniment dels edificis i instal·lacions escolars i el seu ús fora de l'horari lectiu.

D'acord amb aquest marc competencial, en relació amb l'edifici, l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols ha realitzat nombroses actuacions, reflectides en la documentació de Contractació i Urbanisme, com els projectes següents els quals han suposat accions importants:

- 1981 Construcció de la fossa sèptica i adquisició del sistema de seguretat.
- 1984 Pavimentació de la pista poliesportiva.
- 1985 Construcció de les aules d'Educació Infantil i reparació de la pista poliesportiva.
- 1993 Reparació de les calderes de la calefacció.
- 1997 Tancament del pati.
- 2003 Rehabilitació i ampliació de les aules d'Educació Infantil.
- 2007 Impermeabilització de la façana; tancaments de les aules Educació Infantil; tractament de patologies estructurals i clavegueram.
- 2012 Manteniment i reforma del centre en general.
- 2019 Adequació de diferents zones de l'escola.

Aquest breu repàs indica que el centre està viu i no deixa d'evolucionar, d'acord amb les necessitats que sorgeixen a cada moment. Va néixer per acollir una comunitat educativa en la qual participen nens i nenes, l'equip docent i les famílies, però també té i realitza una funció social i cultural, com a espai a disposició dels guixolencs. Poc es podien imaginar els fundadors o els usuaris del tren que un dia la companyia tancaria i que l'estació de Sant Feliu, al cap d'uns anys, esdevindria una escola. L'aniversari celebrat enguany és un bon pretext per recuperar tota aquesta història en un moment en què hi ha una gran consciència sobre la importància dels serveis públics, els valors col·lectius i l'ús racional dels recursos.

M. Àngels Suquet

Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols

10 Vegeu "La darrera arquitectura escolar pública (1975-2000)" publicat a *Revista de Girona*, núm. 232, octubre de 2005, per Maria Assumpció Alonso de Medina i Benet Cervera.

11 De 26 de maig de 1983.

12 Estatut de Catalunya de 2006, article 84. 2 g) i Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació, art. 159.

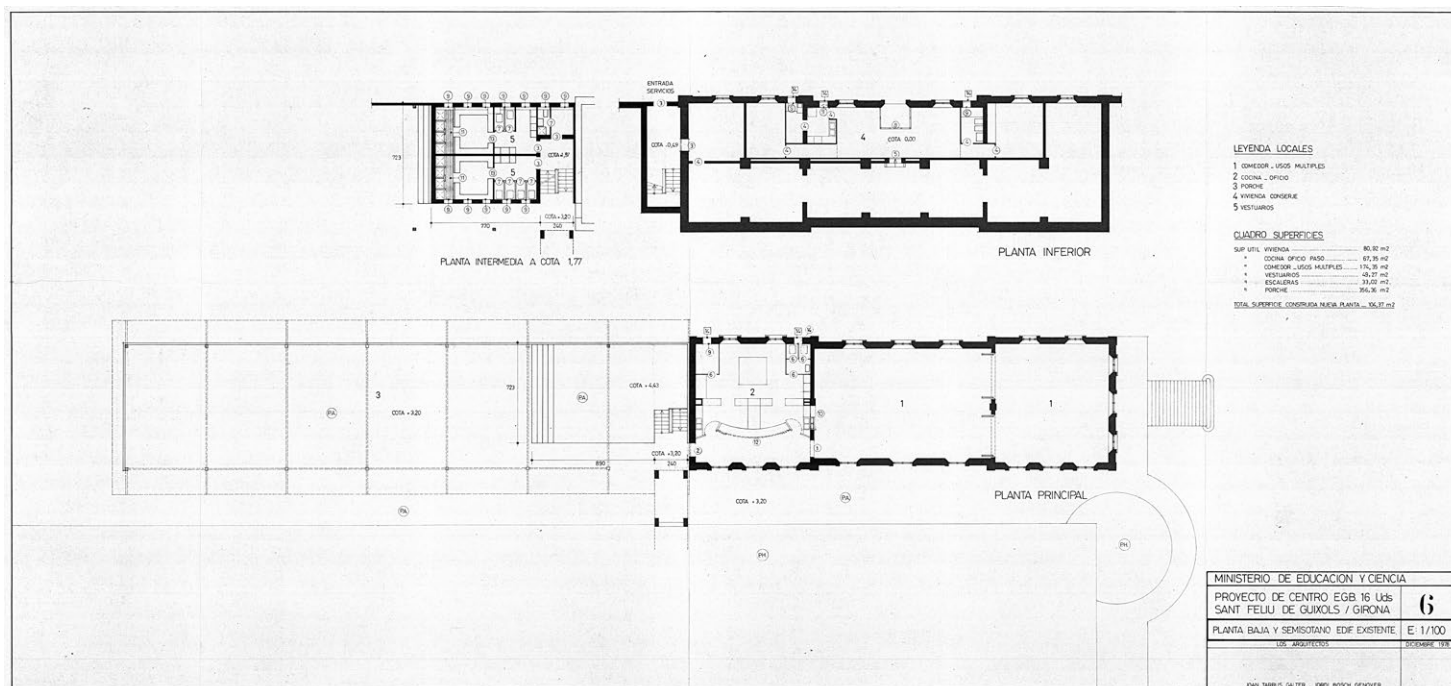
Vist per l'**ARQUITECTURA** EI PLA DIRECTOR DE L'ANTIGA ESTACIÓ DE TREN DE SANT FELIU DE GUÍXOLS. A partir de la nostra experiència com a equip professional en projectes arquitectònics i plans urbanístics sobre el patrimoni arquitectònic, l'Ajuntament de Sant Feliu de Guixols ens va convidar a la redacció del Pla Director d'un edifici destacat del patrimoni guixolenc: l'antiga Estació de tren. Els treballs del nostre equip es varen iniciar el juny del 2022 i per part de l'Ajuntament hem fet diferents sessions de treball i visites a l'edifici, encarant ara ja la fase final del Pla Director. En aquest text expliquem breument els objectius de la figura del Pla Director i avancem algunes de les directrius que haurà de formular el document, a partir de les idees i reflexions que ens genera el mateix edifici.

ELS PLANS DIRECTORS D'EDIFICIS AMB VALOR PATRIMONIAL

Per tal d'identificar, valorar i programar les intervencions que s'han de dur a terme per garantir la conservació i el bon ús d'un monument o d'un edifici amb valor patrimonial es redacten els Plans Directors de l'edifici amb valor patrimonial. Es tracta d'un document tècnic que avalua els antecedents històrics del bé i planifica els usos que es poden permetre sense implicar un perill per la conservació dels elements de l'edifici, així com els costos que representaran les actuacions planificades. La redacció del document del Pla Director es desenvolupa en tres fases: anàlisi, detecció de necessitats i proposta de les actuacions.

En la primera fase d'anàlisi o estudi de l'edifici es treballa per comprendre l'evolució de l'edifici, els diferents usos que ha pogut acollir al llarg del temps i l'estat constructiu o estat actual que presenta. Aquest estudi s'ha de dur a terme des de diferents àmbits per tal d'aconseguir copsar tots els aspectes de la realitat complexa que presenten la majoria d'edificis històrics. La diversitat de camps a tractar fa que l'equip que intervé en les anàlisis sigui pluridisciplinari. S'estudia la història de l'edifici a partir de les dades

Plànol de les dues plantes de les estances per a passatgers i el cobert de l'antiga estació de Sant Feliu per a la seva integració en la nova escola, desembre de 1978 (Exp. 5947). AMSFG Fons Ajuntament (autoria: Joan Tarrús i Jordi Bosch)

En la primera fase d'anàlisi o estudi de l'edifici es treballa per comprendre l'evolució de l'edifici, els diferents usos que ha pogut acollir al llarg del temps i l'estat constructiu o estat actual que presenta.

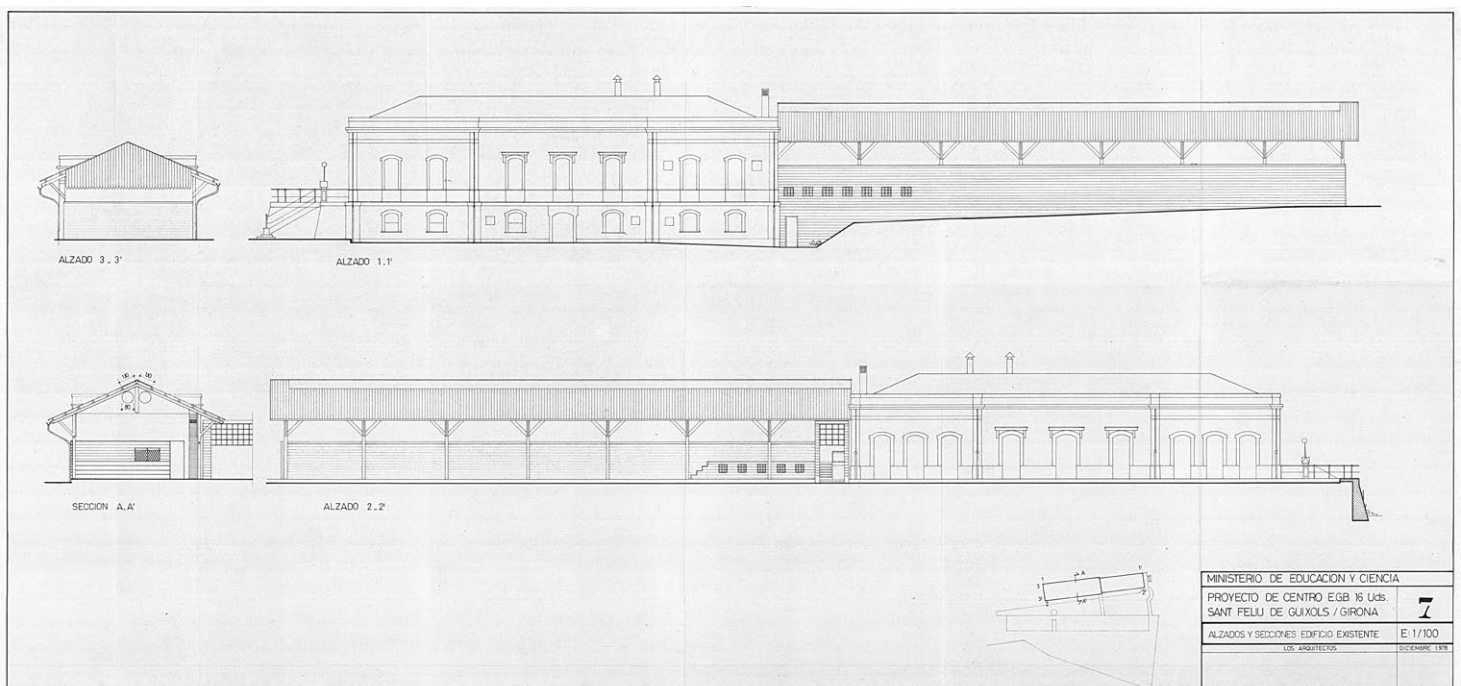
dels fons documentals, que poden aportar informació de les diferents etapes constructives que es poden verificar en la realitat construïda de l'edifici i també dels valors artístics que puguin tenir els elements presents.

Així mateix, es realitza una anàlisi material de l'estat actual de les construccions amb realització d'un aixecament que identifiqi la realitat geogràfica, topogràfica i urbana del propi edifici i de l'entorn així com l'estudi físic constructiu que permeti identificar els materials i tècniques emprats, l'estat de conservació de tots els elements i les possibles patologies, alteracions o disfuncions que hi pugui haver. També es valora l'adequació de l'edifici a les normatives actuals i els possibles riscos o el nivell de seguretat del monument.

Per acabar es realitza l'estudi sociològic del bé. En aquest punt s'estudia els usos que ha tingut l'immoble i com s'ha gestionat. També quina és la percepció del bé en l'entorn social dels usuaris o ciutadans i els vincles emblemàtics, emotius o sentimentals existents.

A partir dels diversos estudis realitzats s'obtenen les necessitats de l'edifici en els àmbits constructius, funcionals i de representació. Un cop detectades les necessitats es redacta la proposta, que ha de definir els àmbits d'actuació i els objectius i criteris que ha de complir. La proposta descriu les diverses actuacions, justifica les solucions adoptades i determina les fases dels treballs,

Plànol de façanes i secció d'alguns edificis de l'antiga estació de tren per a la seva rehabilitació com a part de la nova escola, desembre de 1978. Concretament es tracta de la part per a passatgers i del cobert (Exp. 5947). AMSFG Fons Ajuntament (autoria: Joan Tarrús i Jordi Bosch).

El conjunt d'edificis de l'estació original segueixen les tipologies característiques de l'arquitectura ferroviària de finals del segle XIX i de la resta d'estacions de la línia: volums rectangulars simètrics amb obra ceràmica als sòcols, emmarcaments de les obertures i cornises i cobertes inclinades de teula.

que poden ser d'urgència o de caràcter preventiu. També es valoren econòmicament els projectes i obres a dur a terme i la periodicitat del seguiment de l'estat de conservació de l'edifici al llarg del temps.

S'inclou també un pla d'usos, la proposta de la gestió i de les activitats que s'hi puguin dur a terme i dels mitjans de divulgació i difusió dels treballs.

LES EINES D'ORDENACIÓ I REGULACIÓ

Els edificis de l'antiga Estació de tren de Sant Feliu de Guíxols estan inclosos des de l'any 2006 en el Catàleg de béns del Pla d'ordenació urbanística municipal (POUM). En aquell moment se li va atorgar una categoria de Bé Cultural d'Interès Local (BCIL). D'aquesta manera, l'edifici queda sota el paraigua de la Llei 9/1993, de 30 de setembre, del Patrimoni Cultural Català.

La fitxa del Catàleg del POUM determina que totes les intervencions que es facin a l'edifici estan condicionades a l'aprovació d'un Pla Director d'Intervenció. També es protegeixen els edificis de l'antiga estació, els elements originals interiors i exteriors i la relació entre els espais edificats i els espais lliures associats. Es menciona especialment l'escalinata, les baranes i el mur de contenció en l'accés principal del recinte.

Entenem, doncs, que el Pla Director del monument és una eina imprescindible per a qualsevol intervenció, canvi d'ús o actuació en el seu entorn immediat. Més encara quan l'edifici actualment és un equipament educatiu sotmès a operacions d'ampliació o millora derivades de necessitats canviants al llarg del temps. D'aquí ve la reclamació que des de diferents àmbits i fòrums ciutadans a Sant Feliu s'ha formulat demanant la redacció d'aquest figura d'ordenació de l'antiga Estació.

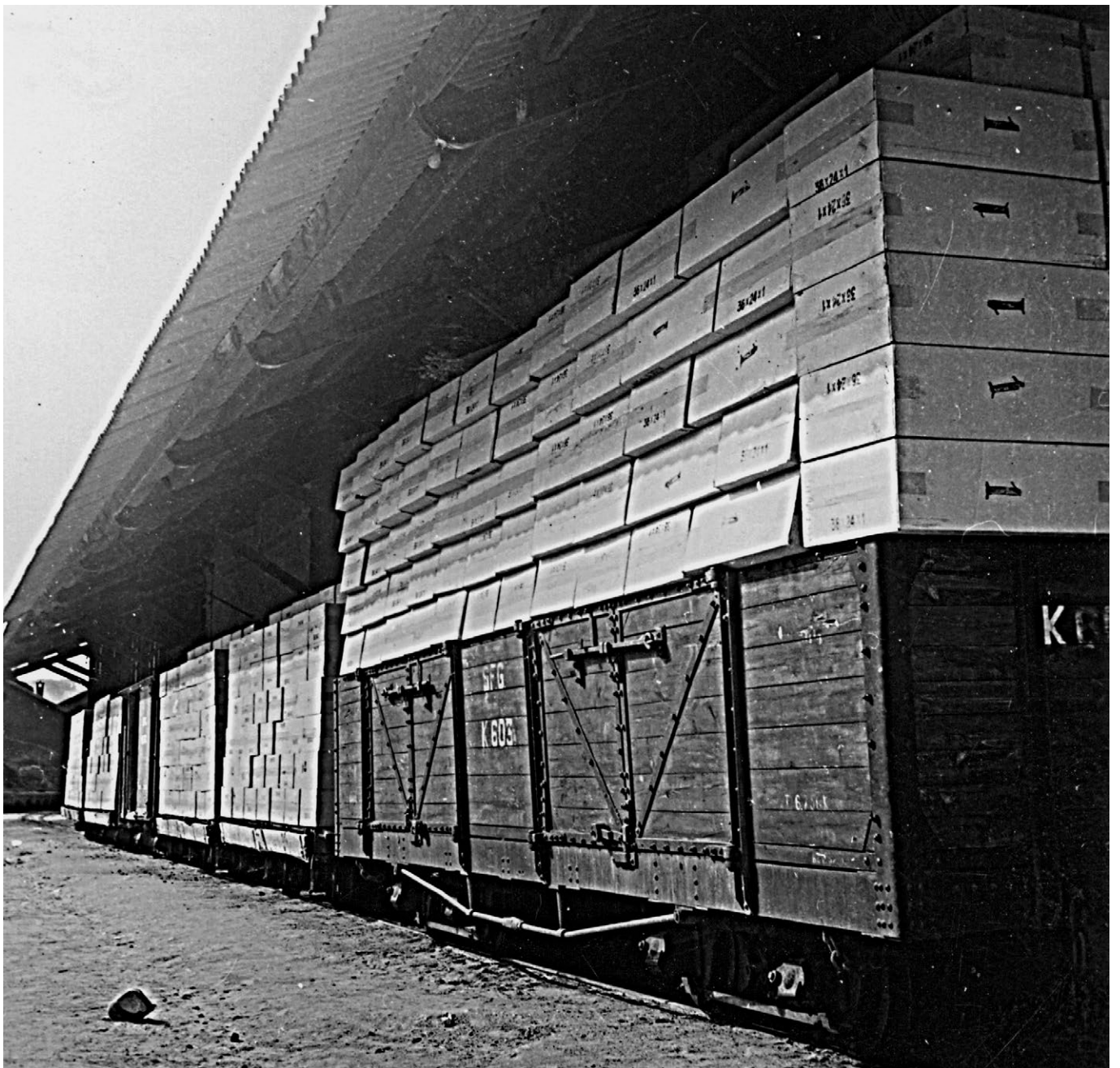
EL CAS DE L'EDIFICI DE L'ESTACIÓ DE TREN DE SANT FELIU DE GUÍXOLS

La línia del carrilet de Sant Feliu a Girona va ser inaugurada el dia 30 de juny de l'any 1892. L'estació es va construir segons el projecte dels enginyers Rafael Coderch i Gabriel March. El conjunt d'edificis de l'estació original segueixen les tipologies característiques de l'arquitectura ferroviària de finals del segle XIX i de la resta d'estacions de la línia: volums rectangulars simètrics amb obra ceràmica als sòcols, emmarcaments de les obertures i cornises i cobertes inclinades de teula. Pel fet de tractar-se del final de la línia disposa de amb edificis annexos de reparació i emmagatzematge i amb una certa voluntat de dotar els edificis d'un caràcter monumental, fet que s'expressa amb la ubicació de tot el conjunt sobre una plataforma elevada

A la dreta, de dalt a baix:

Estació el 29 d'agost de 1963. AMSFG. Companyia del Ferrocarril de Girona a Sant Feliu de Guíxols (autoria desconeguda)

Vagons de càrrega a sota el cobert de l'estació de tren, anys 60 del segle XX. AMSFG. Fons de la Companyia del Ferrocarril de Sant Feliu de Guíxols a Girona (autoria desconeguda)

En general l'estratègia de combinar l'adequació dels edificis antics recuperats amb la construcció de nous volums ha estat considerada com un bon exemple de rehabilitació i reutilització del patrimoni arquitectònic destacat.

respecte al seu entorn a la qual s'accedeix mitjançant una gran escalinata i en la disposició simètrica seguint l'eix de les vies dels volums principals.

La clausura de la línia l'any 1969 va provocar el desmantellament de les vies i els edificis van quedar en desús fins que van ser adquirits per l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols, que després d'un procés de debat ciutadà va decidir destinar-los a un important equipament educatiu de la ciutat a la seva banda nord, en un sector de forta densitat urbana. A finals dels anys 70 es va redactar el projecte d'adequació dels diferents volums de l'edifici per adequar-los com a Centre d'Educació Infantil i Primària. Els arquitectes encarregats de projectar els nous edificis van ser l'equip Bosch - Tarrús - Vives, autors de nombroses obres de rehabilitació i d'equipaments públics en aquells anys. Les obres de construcció de l'escola es van dur a terme entre els anys 1980 i 1986. Del conjunt d'edificis originals es va conservar l'edifici principal de viatgers, la cotxera annexa a l'edifici principal, el taller de màquines i el dipòsit d'aigua. També es van preservar altres elements significatius com el mur de contenció de maçoneria d'aparell poligonal, la tanca de fosa i l'escalinata d'accés de la banda sud de l'Estació.

Es va enderrocar l'edifici simètric a l'estació de passatgers, que es va substituir per un volum allargat de planta rectangular que compositivament s'adiu amb la resta de construccions de la parcel·la.

L'edifici de l'antiga Estació de Sant Feliu de Guíxols es troba actualment en un bon estat de conservació. En general l'estratègia de combinar l'adequació dels edificis antics recuperats amb la construcció de nous volums ha estat considerada com un bon exemple de rehabilitació i reutilització del patrimoni arquitectònic destacat.

REFLEXIONS I DIRECTRIUS A L'ENTORN DEL PLA DIRECTOR

L'equip redactor del Pla Director està format per en Xavier Busquets, arquitecte; Rosa Maria Gil, historiadora, i Josep Maria Fortià, arquitecte. Es preveu el lliurament d'aquest document per finals d'aquest any.

A falta encara de tancar definitivament el document podem apuntar ja les directrius principals que guiaran les seves prescripcions:

A la dreta, de dalt a baix:

Estació de Sant Feliu de Guíxols durant el primer terç del segle xx. AMSFG. Col·lecció Municipal d'imatges (autoria/edició: Àngel Toldrà Viazó)

Porta sud de l'estació de Sant Feliu de Guíxols, cap a 1910. AMSFG. Col·lecció Municipal d'imatges (autoria desconeguda)

–Recuperació de les tècniques i materials tradicionals de l'edifici original: el Pla Director farà una anàlisi dels sistemes constructius utilitzats, mitjançant l'estudi de l'estructura inicial així com dels revestiments i acabats autòctons: estucats, morters de calç, teula ceràmica, encavallades de fusta... Comptem aquí amb la col·laboració d'experts en aquestes matèries que treballen en

A. T. V. — 3012 - SAN FELIU DE GUIXOLS
Estación del Ferro-carril

San Feliu de Guixols - Estación del f. c. de San Feliu de Guixols á Gerona

Estem treballant en la línia tan estimulante de preservar el patrimoni tot vinculant-lo a la dinàmica sociocultural que farà que les noves generacions el valorin i el gaudeixin a diferents nivells i amb tota la seva riquesa.

la diagnosi i l'anàlisi d'aquests elements com Miquel Llorens i Rosa Vergés de GMK arquitectura i Jordi Ferrer i Marta Picó de Lithos geologia.

–Replanteig del monument com a peça destacada en el paisatge urbà i que, per tant, ha de ser objecte de percepció i gaudiment per part de la ciutadania. El Pla Director planteja la supressió de les barreres físiques i visuals que ara mateix tanquen l'edifici i en canvi aposta per fer-ne un element arquitectònic i patrimonial de forta presència en el seu entorn urbà més immediat.

–Incorporació de l'edifici de l'antiga Estació al mapa cultural de la ciutat de Sant Feliu de Guíxols. Redefinició del seu paper com a equipament urbà, més enllà del seu ús com a equipament escolar. Entenem, doncs, que una peça important com aquesta ha d'admetre un ús polièdric i que a més de la seva activitat com a escola ha d'admetre de manera puntual activitats culturals diverses, com ara seu per a exposicions temporals, concerts del Festival de la Porta Ferrada, visites guiades dins els recorreguts culturals i turístics de la temporada d'estiu...

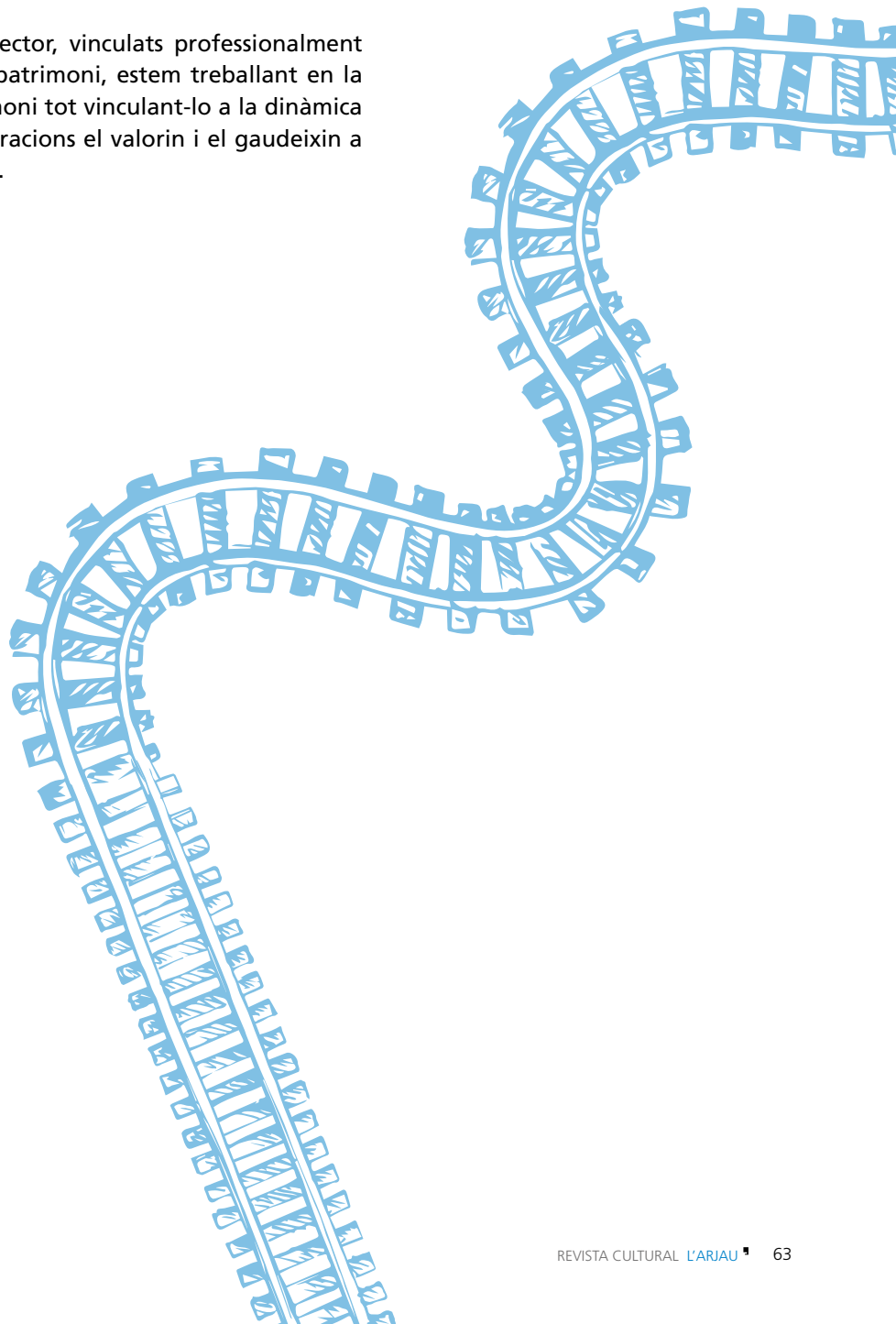
Sortida del tren cap a Girona, anys 1960. AMSFG.
Fons Jordi Rabell Rigau (autoria: Jordi Rabell)

–Reivindicació dels edificis de l'antiga Estació com a peces vinculades a l'arqueologia industrial, en el marc de patrimoni que gestionen entitats com el Museu Nacional de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. Entenem que el seu paper històric com a edifici terminal d'un recorregut del carrilet de Girona a Sant Feliu el fa especialment important com a tipologia d'arquitectura ferroviària d'aquells anys i aquí radica el seu valor primordial com a edifici històric.

Des de l'equip redactor d'aquest Pla Director, vinculats professionalment als temes de l'arquitectura històrica i el patrimoni, estem treballant en la línia tan estimulante de preservar el patrimoni tot vinculant-lo a la dinàmica sociocultural que farà que les noves generacions el valorin i el gaudeixin a diferents nivells i amb tota la seva riquesa.

Josep Maria Fortià
Doctor arquitecte

ESTHER CAMPENY I BEA CRUSET s'han dedicat

a l'ensenyament en cos i ànima i han exercit com a docents a l'escola l'Estació durant pràcticament tota la seva vida laboral. Han vist néixer i créixer l'escola i el seu projecte educatiu. L'Esther, a més de la seva tasca amb els nens i nenes, ha estat formadora de mestres; la Bea ha estat directora del centre en tres ocasions i, ja des d'un inici, es va involucrar en entitats i organismes des d'on podia millorar les coses més enllà de la seva escola. Totes dues ens expliquen el periple viscut al llarg de la història de l'escola i tot el que els ha aportat la seva tasca com a mestres.

L'Esther Campeny va néixer a Caldes de Malavella l'any 1956 i va arribar a Sant Feliu de Guíxols l'any 1981, precisament per començar a la nova l'escola. Hi ha gaudit molt, per a ella, treballar a les aules significava benestar... A casa hi havia més enrenou! El que més li agradava d'aquesta feina era relacionar-se amb les persones, el tracte amb l'alumnat, les seves reaccions durant l'aprenentatge. Ha estat així durant tota la seva vida, de manera que la matèria impartida era només el pretext per poder experimentar aquesta dimensió humana. Pensava: «passi el que passi avui a classe, estarà bé». De petita, primer, va anar a l'escola de Caldes fins que va tenir 10 anys, llavors va anar interna al Col·legi Immaculada Concepció de Lloret, amb les monges "franceses". Hi va estar fins que va fer 16 anys i en té molt bons records. El tarannà de l'escola no era gens autoritari, i al cap de pocs mesos ja sentia que allò era també una gran família per a ella. Abans d'estar a l'Estació, va fer de mestra a Verges durant dos cursos i, després, a Ribes de Freser només un curs. Essent docent, va tenir l'oportunitat de formar-se en camps de la pedagogia que l'han apassionat com programes d'assertivitat, educació emocional i la pedagogia sistèmica, anant més enllà del treball de continguts curriculars de les diferents àrees. Va ser formadora de mestres des de l'equip ICE-UdG, impartint

sobretot Competència Social i Educació Emocional, també va coordinar el Màster de Pedagogia Sistèmica a la UdG. Des de totes aquestes branques de l'educació ha après molt i se sent profundament agraïda de tots els seus mestres i formadors. Aleshores va col·laborar en la formació de MES [Moviment Educatiu Sistèmic], moviment des d'on es continua la formació sistèmica per tot Catalunya i per tot l'Estat. Han estat molts els formadors però vol retre un reconeixement especial a Manuel Segura (Competència Social) i a Carles Parellada i Mercè Traveset (Pedagogia Sistèmica) per haver significat un canvi de paradigma dins el seu fer a l'escola. Es va jubilar fa sis anys, però ha seguit col·laborant amb aquest moviment MES fins aquest curs passat que ha estat l'últim. D'ara en endavant els seus projectes miraran més cap a un seu creixement personal i cap a la seva família. "Quan s'és àvia també et canvia el paradigma", afegeix rient.

....

La Bea Cruset va néixer a Màlaga el 1953, però només hi va viure tretze mesos. Diu que és de Figueres, com tots els seus germans, que el naixement a Andalusia va ser cosa de l'atzar. De petita, a Figueres, va anar al Col·legi de la Presentació, que també era de les "monges franceses". Era una de les dues escoles

que tenien a Catalunya, l'altra era la de Lloret de Mar. Afirmar que hi estava molt bé, però després va haver d'anar a les Carmelites de Girona per fer 1r de Batxillerat. S'ho va passar malament perquè les renyaven per tot, per qualsevol cosa. Tot i que era molt estudiosa, era un belluguet, per això va estar castigada durant tot un any a fer estudi amb les internes. Això volia dir que havia d'arribar a l'escola a un quart de nou i quedar-se després fins a les vuit del vespre. Reconeix que va ser mestra de rebot. Havia escollit fer Magisteri al mateix temps que el Batxiller però, després del PREU, li van retenir el títol durant quatre mesos perquè encara no havia complert 16 anys i no podia exercir. Després va estudiar un temps a la universitat, però va plegar en acabar tercer perquè no podia compaginar la feina amb els estudis, sobretot les pràctiques. Per això va tornar i es va apuntar a les llistes d'Ensenyament. Una de les primeres escoles on va treballar va ser a Joanetes, a la Garrotxa. Malgrat que hi havia dues escoles unitàries, una de nens i una de nenes, els mestres havien decidit que era millor que estiguessin barrejats, li va cridar l'atenció la llibertat que tenien per organitzar-se perquè era un poble petit. També va treballar a Pals, al Baldiri Reixach, a Sant Hilari Sacalm, Sarrià de Ter i, finalment, a l'Estació. Va venir a viure a Sant Feliu de Guíxols l'any 1982, perquè es va casar amb un guixolenc. Quan va començar a treballar com a mestra va

estar molt implicada en el Moviment de Mestres de Girona i també participava en l'organització de les Escoles d'Estiu. Després, com a directora, va participar en la Junta Territorial de Directors de Girona i en la Junta Central, a Barcelona. Per a ella, era molt important participar en els espais que l'administració ofereix per aconseguir objectius més enllà de l'escola on treballava.

De quina especialitat són en el magisteri?

[E. Campeny] Soc de ciències, totes dues ho som. Però vaig fer ciències perquè abans, les monges, les noies amb bones notes les matriculaven a ciències. De fet, no crec que el meu perfil sigui ben bé de ciències perquè, més que les assignatures, el que m'interessa és la pedagogia, és a dir, com acompanyar i facilitar tot el procés d'aprenentatge i creixement global dels alumnes. Les assignatures són l'excusa per poder fer això. Gaudeixo en totes, llengua, plàstica, naturals... El coneixement no està tan fragmentat encara que

a l'hora de tractar-lo el parcel·lem en diferents àrees... Crec que si no hagués estat mestra, hauria fet una altra feina que fos de servei o que requerís la relació amb les persones.

Quins cursos feien?

[B. Cruset] Anàvem canviant, el que vaig fer més va ser la segona etapa d'EGB, que era 7è i 8è [ara 1r i 2n d'ESO], que ja era quan es podia escollir ciències o lletres. També vaig fer moltes vegades 3r i 4t, però en aquests cursos les assignatures eren comunes. De Preescolar vaig fer P4, però en canvi no vaig fer mai P5 ni tampoc 2n.

[E. Campeny] Com que també era de ciències durant molts cursos vaig fer la segona etapa, com la Bea. Però em va passar que, quan vaig entrar, vaig voler fer pàrvuls. El motiu va ser que l'EAP del Baix Empordà va ser pioner a impulsar la lectoescriptura des d'una mirada constructivista, treballant directament amb l'Ana Teberosky. Van començar a l'escola Baldiri Reixach i a la de Calonge. A mi m'interessava

tant, que vaig voler fer de mestra a P4 i P5 per provar-ho. És un sistema molt natural i personalitzat, sempre construït a partir de les capacitats innates dels nens i nenes i de les seves pròpies hipòtesis i deduccions. Vaig buscar les complicitats dels progenitors amb reunions de seguiment que eren molt divertides, així ells veïen la progressió i podien participar en el procés des de casa. Però l'inspector em va dir que un cop experimentat, havia de retornar als cursos que em corresponien. Primer vaig fer 1r i 2n, i així vaig poder tornar a tenir aquells nens i nenes. Després vaig passar a segona etapa i vam tornar a coincidir!... Jo tenia la mateixa edat que molts dels seus pares, formàvem un gran equip.

No li va semblar molt diferent treballar a pàrvuls?

[E. Campeny] Com que el que més m'agrada és l'aprenentatge en si mateix, l'ensenyament a educació infantil va fer possible l'experiència de propostes noves molt interessants. Crec que aquesta etapa és com un

gran camp obert. En aquests cursos pràcticament no hi ha pressió quant als continguts que s'han d'assolir i l'interès se centra en el procés de desenvolupament de cada alumne. Per això les mestres que treballen amb els més petits solen ser molt receptives i innovadores, encara que sovint aquesta faceta no els és massa reconeguda. A l'Estació les mestres d'Educació Infantil van ser pioneres en el treball per ambients. També aquest cicle va ser dels primers a incorporar l'educació emocional.

Vostès van estrenar l'escola?

[B. Cruset] Jo estrictament no... Vaig arribar el segon curs de funcionament, però feia tan poc que estava feta que encara faltaven moltes coses. L'escola la va construir una empresa del grup Rumasa... Hi ha moltes anècdotes, per exemple, recordo que em van explicar que, quan feien l'obra, es van equivocar amb els marcs de les finestres. Els van enviar de fusta i havien de ser metàl·lics. Els van enterrar al pati i van col·locar els correctes, que van enviar posteriorment.

[E. Campeny] Jo sí! De fet, en el llistat de destinació jo sortia al Gaziell, perquè l'Estació encara no estava acabada. Però ja sabia que anava a l'escola nova, encara no tenia nom. Quan vaig arribar, era caòtic. Hi havia encara taulons i material d'obra arreu i en quinze dies van enllestir-ho perquè havien de començar les classes.

Com s'assignaven els mestres a les escoles?

[B. Cruset] Es feien "concursillos"

a l'Ajuntament. Els regidors rebien els mestres destinats a la ciutat, els posaven per ordre de puntuació i es repartien a les escoles. Com a directora d'una escola, vaig presidir aquests actes alguns anys, fins el 1985 que, en quedar embarassada, vaig deixar la direcció del centre i tot el que implicava.

Vostè que ja vivia a Sant Feliu de Guíxols què recorda de la construcció de l'escola?

[B. Cruset] Llavors jo treballava a l'escola Baldiri Reixach i ens van convocar a una reunió amb els arquitectes per presentar-nos els plànols. Vam dir-hi la nostra, però els arquitectes tenien molt clara la forma i l'orientació de l'edifici, que era com un gran tren aturat a l'estació. L'interior la part nova sembla els vagons d'un exprés, fins i tot les manetes de les portes hi estan inspirades, són rodones com les dels trens. Com que el pati, entre la part nova i l'antiga, és molt llarg, el van dividir en dos espais més recollits i van construir al mig una escala de cargol, que representa el dipòsit de l'aiguada. Tot plegat va ser fruit de moltes complicitats, el Sr. Albertí –últim alcalde abans de la democràcia- i els polítics que tenien possibilitat d'entrar a l'Ajuntament, com el Sr. Pere Pujol i el Sr. Josep Vicente. Entre tots van aconseguir que aquella parcel·la fos pública, quan era la darrera més important que quedava al centre del poble, encara que no sabien ben bé per a què serviria. Després van aconseguir que el projecte conservés part de l'antiga estació, però hi va haver una contrapartida. A canvi de la despesa que va

comportar la rehabilitació d'alguns edificis, es van deixar de fer la pista esportiva i el parvulari. L'ajornament de la pista es va produir perquè en aquell moment la inflació era alta i el pressupost que s'havia aprovat havia esdevingut insuficient. Al final, crec que es va desencallar quan l'Ajuntament es va avenir a pagar la diferència entre la dotació pressupostària i el cost real de les obres pendents. En aquell moment això va passar a diferents municipis.

La construcció del parvulari va generar polèmica...

[B. Cruset] El parvulari no es va fer inicialment perquè els metres quadrats de la finca eren insuficients. La idea era que, un cop fet el centre de 16 unitats, s'autoritzarien les 4 de preescolar. El tracte era que es faria en l'exercici següent a la inauguració, però es va ajornar diverses vegades i, al final, hi va haver protestes. El sòl de la pista, en canvi, el va pagar la Diputació de Girona i es va fer abans que el parvulari, a sota del parc de les Eres. L'Ajuntament havia avançat els diners i, en un moment donat, vam trobar un ingrés espectacular al compte de l'escola sense que ningú ens hagués avisat. Vam haver de fer una autèntica investigació, fins que, des d'Inspecció, ens van dir que era la subvenció pel terra de la pista, que transferíssim els diners a l'Ajuntament.

Hi ha hagut algun problema persistent en l'edifici?

[B. Cruset] Diverses inundacions... Me les vaig "empassar" totes! Ja era un barri on aquest problema havia

A sota, de dalt a baix:

Batucada durant la desfilada infantil de Carnaval, el curs 2008-2009. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

Treball experimental amb circuits elèctrics al laboratori de l'escola, curs 2008-2009. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

existit històricament, a causa de la riera. Però un defecte en la urbanització del carrer Heriz va provocar que l'aigua sortís més amunt, a l'escola, i no als llocs on se solia embassar. Recordo que vam estar investigant amb en Ramon Salgado, el conserge, i també amb la Sílvia Mas, tècnica de l'Ajuntament. Vam fer proves, teinyint l'aigua, i al final va resultar que s'ajuntaven les aigües pluvials amb les aigües residuals. Es va arreglar fent més pous de registre per facilitar que l'excés d'aigua surtis a l'aire lliure i no als lavabos de l'escola.

Va ser la primera directora?

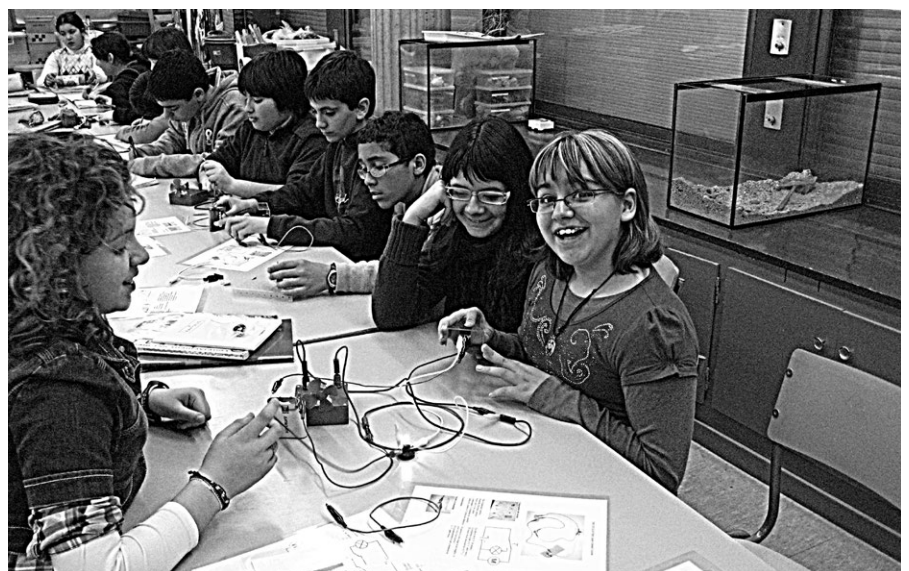
[B. Cruset] No, la primera va ser la Carme Camps, durant un any i mig, però no va acabar el curs perquè el mes de gener es va haver de jubilar, ja tenia 70 anys. Després ho va ser Lluís Flórez i, el tercer curs de l'escola vaig ser escollida pel Claustre.

Com va ser que es plantegés la direcció de l'escola?

[B. Cruset] De fet, em va animar la Irene Rigau, que aleshores era la delegada d'Ensenyament a Girona. Considerava que era molt important que hi hagués dones a la direcció de les escoles, cosa que no era freqüent aleshores.

Quants mestres hi havia a l'equip docent? Com va ser l'inici?

[B. Cruset] Crec que al principi érem quinze i, cada any, érem un mestre més, perquè cada any hi havia un curs més. L'escola va començar amb dos grups/classe de P4 a 2n de Primària i, cada any, anava pujant un grup i només un grup de 3r a 8è. Fèiem

claustres discutint tot el que faltava i vaig fer un munt de visites a Educació, a demanar els recursos. En algunes ocasions em van enviar a Barcelona a queixar-me... [riu] Érem l'escola dels serrells, perquè havíem quedat a cavall del Ministeri d'Educació i Ciència i de la Generalitat. Pensa que, al principi, era una escola mal

vista, no s'hi apuntava ningú. A P4 i P5 no omplíem. El Gaziell era l'escola de tota la vida i al Baldiri Reixach hi anava un perfil més progressista, a banda, hi havia les privades.

[E. Campeny] També va passar que els alumnes més grans, sobretot de 7è i 8è van venir rebotats d'altres escoles... Era força complicat!

A baix, d'esquerra a dreta:

Treball de plàstica a P3 durant Tallers d'Història dedicats a Josep Albertí, curs 2012-2013. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

Taller de coneixement dels peixos de la nostra costa dins la Setmana de la Ciència, curs 2000-2001. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

Decoració del hall de l'escola per la tardor, curs 2000-2001. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

Retrat de grup dels professors de l'escola al final del curs 1999-2000. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

Com es va superar aquesta situació?

[B. Cruset] En part, va ser més fàcil quan els nens i nenes que havien entrat a P4 van arribar a 8è. Era la primera promoció d'alumnes formats íntegrament a l'escola i, des de llavors, ja va ser així. També va ser perquè l'escola, de mica en mica, es va anar equipant i, sobretot, el tomb es va fer perquè l'escola va formar part del Pla Experimental per la Reforma del Cicle Superior. Això es va produir l'any 1985, o sigui al principi de l'escola, i va marcar una dinàmica que encara, en certa manera, es manté.

En què consistia?

[B. Cruset] Era un projecte previ a la implantació de la LOGSE, que va suprimir els cursos 7è i 8è de Bàsica, els tres cursos de BUP [Batxillerat Unificat Polivalent] i el COU [Curs d'Orientació Universitària], per estructurar-los com a quatre cursos d'ESO i dos de Batxillerat. El pla era

per valorar la viabilitat i els beneficis de la reforma. Hi van participar els grups de 7è i 8è de setze escoles i també alguns instituts. El pla va implicar molta formació per als docents d'aquells centres, sobretot en didàctica, amb un professorat d'excel·lència...

[E. Campeny] Sí, sí, la Carme Burgell, la Maria Rubies, la Neus Santmartí, la Roser Pintó o la Carme Amorós, també en Joan Badia. Tots van ser formadors nostres... amb alguns treballàvem la matèria en concret, amb d'altres aspectes més globals sobre avaluació, motivació... Crec que el nou sistema d'avaluació va ser decisiu: ja no es puntuaven únicament els coneixements adquirits, hi havia moltes més dimensions a considerar com els procediments, les actituds. Ja no eren els butlletins de notes de tota la vida.

[B. Cruset] Els cursos eren a l'estiu, una setmana al juny i una setmana al setembre. Mentre els fèiem

ens estàvem en una residència, on fèiem les classes. Recordo el centre Borja de Sant Cugat del Vallès, a càrrec dels jesuïtes, amb uns jardins preciosos on, a la tarda, preniem un té amb galetes tot fent tertúlia.

[E. Campeny] Vam anar a d'altres, com el de la Floresta, eren uns "retirs" formatius.

Què va suposar per a l'escola la participació en aquest pla?

[B. Cruset] Vam tenir més equips i recursos i, sobretot, una formació de luxe que va forjar un gran equip de mestres, molt motivats i vinculats a l'escola, que va donar-li prestigi. D'aquesta formació en van sortir molts professors formadors com en Lluís Flórez o la Dolors Rubirola i l'Esther Campeny i, més endavant, en Xavi Fernández. O jo mateixa, durant el primer període que vaig ser directora, vaig assistir a un curs per a directors a Girona també amb molts bons professors. Crec que

em va ajudar a veure l'escola des d'un altre angle i això em va ajudar molt. Arran de la formació rebuda, també vaig ser de l'equip que feia cursos per a formació de directors. [E. Campeny] Però a nivell de Catalunya, l'estratègia va ser equivocada. No va ser suficient. Se suposava que les setze escoles que hi participàvem faríem com una onada per estendre aquest nou sistema educatiu, però a la majoria d'instituts els va suposar un gran canvi i s'hi van oposar, hi va haver un retrocés. Encara que havien estat formats i havíem fet algunes reunions conjuntes, no acceptaven aquella transformació perquè consideraven que els perjudicava ja que ells fins aquell moment estaven més enfocats a l'assoliment de l'assignatura i prou. Al Departament d'Ensenyament van reconèixer que en lloc de fer una prova pilot, hagués estat millor implementar-ho a tot arreu alhora, impartint la corresponent formació.

De fet, encara es fan cursos molt similars -de pràctica reflexiva- als que vàrem fer en aquella època, això ja ho diu tot.

[B. Cruset] També es va veure que l'aplicació de la reforma era insostenible econòmicament i això va provocar un gran empenyament entre els docents. Ens hi havíem abocat amb molta il·lusió i dedicat moltes hores, perquè després ens diguessin que no es podia fer de la manera que ho havíem experimentat, ja que era massa car i calia reduir despeses. Però no ens vam desanimar, vam seguir treballant tot utilitzant els recursos que ens havia donat aquella formació privilegiada.

De tota la formació rebuda quina és la que més us ha marcat?

[E. Campeny] El programa "Decideix" sobre competències socials que ens feia Manuel Segura, el seu autor. Deia que som competents socialment si tenim habilitats socials,

si sabem raonar correctament i si tenim uns valors morals ben sòlids. En definitiva, era un curs per a l'assertivitat i encara es fa servir.

Per què la va fer?

[E. Campeny] M'ho van proposar, la fèiem vint-i-cinc mestres de tot Catalunya, de Girona n'érem tres. Quan vaig preguntar perquè m'ho havien ofert, em van dir que havien buscat en llistats de cursos seguits pels mestres tot buscant un perfil de docent interessat en aquesta vessant més humana de la professió i que jo hi encaixava. Va ser un programa que va durar tres anys i, el segon any, ens van posar la condició que féssim formació a les escoles.

Què implicava ser formadora d'altres docents?

[E. Campeny] És una experiència molt enriquidora, ens agermana i ens fa còmplices entre els docents. El meu primer destí va ser el Ma-

resme, on anava quan acabava les classes a l'Estació. He de dir que l'escola sempre m'ho va posar molt fàcil, per exemple, em deixaven sortir deu minuts abans per no coincidir amb la sortida de tot l'alumnat. Durant molts anys vaig voltar per escoles de Barcelona i Girona, fent els cursos, cada sessió durava tres hores, de quarts de sis a quarts de nou del vespre. Era un mètode pràctic i vivencial, als formadors ens requeria un esforç horari important. Llavors, vaig trobar una mestra interessada a treballar de tardes, amb qui vaig poder combinar la jornada. Ens vam entendre molt i en guardo un bonic record.

Quin suport els donaven des d'Ensenyament? Es va formar en altres àmbits?

[E. Campeny] Tot el suport, tant durant el curs com en jornades d'estiu. En Manuel Segura ens feia un seguiment al mes de juliol. Ell va ser un referent per a mi durant molts anys. Per la meua part, no vaig deixar de formar-me, cada cop feia un pas més. Primer va ser el Pla Experimental, després la formació en assertivitat; llavors vaig adonar-me que calia treballar l'emoció. Aquí va ser quan el departament va oferir als mateixos vint-i-cinc docents la formació sobre educació emocional. Va ser una gran sort, un regal! El darrer àmbit va ser la pedagogia sistèmica, és a dir com les persones som, estem connectats i ens desenvolupem en relació amb les nostres arrels, amb el nostre entorn, amb la nostra família, amb la nostra societat. Però en aquest àmbit no tenia

un títol homologat i vaig voler estudiar a la universitat per tenir-lo, aquí encara no existia, de manera que malgrat estudiar-ho a Barcelona, al títol hi consta la universitat mexicana CUDEC [Centro Universitario Doctor Emilio Cárdenas], que juntament amb l'Institut Gestalt ens oferien aquests cursos. Temps més tard aquest Màster es va impartir a la Universitat Autònoma de Barcelona, a la Universitat Rovira i Virgili i a la Universitat de Girona. Actualment s'ofereix des del mateix grup MES.

Quins altres programes, plans educatius o formació han estat importants per a la seva escola ?

[B. Cruset] Hem estat un centre molt inquiet i dinàmic. Ens apuntàvem a tot, principalment per tenir recursos, però també hi havia una motivació social. Quan l'escola va començar a funcionar, una part de l'alumnat que ens va arribar patia situacions de pobresa. Estava molt preocupada perquè tots els nens i nenes tinguessin les mateixes oportunitats, els recursos havien de servir per garantir que tothom fes el seu aprenentatge amb qualitat, encara que les famílies no fossin benestants. Estàvem molt en contacte amb els Serveis Socials Municipals, que llavors també començaven. Un dels recursos que vam utilitzar per fomentar la cohesió social i el sentit de pertinença van ser els Tallers d'Història, organitzats per l'Àngel Jiménez, des de l'Arxiu Municipal i el Museu d'Història. L'Elena Esteva era qui coordinava i promovia les activitats dels Tallers a l'escola, amb

l'objectiu d'integrar els fills de nous vinguts, que se sentissin de Sant Feliu, a més del seu lloc d'origen. Era i és molt important que incorporin la seva història.

En quins altres àmbits es va treballar des d'un punt de vista pedagògic?

[B. Cruset] Un altre dels aspectes que vam treballar des d'un inici, van ser els idiomes. Vam entrar en el Programa de Llengües estrangeres [PELE], que es va desenvolupar durant els anys 90. Per exemple, vam tenir un lector d'anglès que vam mantenir al centre durant uns deu anys. Ho van ser diverses persones, que tenien la funció de motivar la comunicació dels nens i nenes en aquesta llengua. Després del PELE, com que vam veure la utilitat del lector, vam finançar-lo per mitjà de la participació en el Pla d'Autonomia de Centres [PAC], que oferia també formació per a l'equip directiu i dotació econòmica a canvi d'una avaluació permanent del centre i dels resultats obtinguts. Es va començar amb la Montse Saubí. Com que eren cicles de 4 anys i vam fer un parell de renovacions, es va acabar amb la Montse Homs de cap d'estudis. La Pilar Sancho, inspectora de llengües estrangeres, no en veia la necessitat. Quan vam deixar de tenir la dotació del PAC perquè la Generalitat va decidir aplicar els fons europeus a altres finalitats, l'AMPA se'n va fer càrrec perquè creien que anava molt bé. Llavors érem i som l'única escola que té aquesta figura, ja que encara existeix!

Quina altra singularitat té el projecte pedagògic de l'escola?

[B. Cruset] També vam apostar per la música. La idea de base és que l'aprenentatge musical serveix per fomentar les capacitats per la lectura, ja que requereix les mateixes habilitats com la linealitat i la seqüenciació.

[E. Campeny] També és reconegut el fet que els músics són bons matemàtics! O els matemàtics, bons músics?

[B. Cruset] Sí, en general, la música –quan s'interpreta, no quan s'escolta– fomenta les habilitats cognitives per a la resta d'aprenentatges. Per això ens vam proposar fer dues sessions d'instrument a part de les classes de música. Vam comprar instruments perquè ho poguessin fer tots els alumnes. L'objectiu, com t'he explicat, era que l'escola tingués els mateixos recursos que les privades. Va ser amb els diners del PAC –que es va començar el 2006–, que vam poder comprar els instruments que ens calien per engegar el projecte d'instrumentació musical. Feia temps que volíem implementar-lo però no podíem per manca de recursos. L'altra gran inversió gràcies al PAC va ser posar pissarres digitals a totes les aules. Vam ser la primera escola en tenir-ne!

Com s'ha implementat la tecnologia al centre?

[E. Campeny] A l'Estació aquest procés s'ha fet amb naturalitat, de mica en mica, ara ordinadors, ara pissarres digitals... des d'un inici s'ha vist com una gran eina. De fet, l'escola ha estat premiada en tres ocasions

per els treballs presentats als Premis eduCAC, convocats cada any pel Consell Audiovisual de Catalunya. La tecnologia s'ha integrat plenament en els projectes de l'escola... Aquí val a dir que les noves fornades de mestres han marcat camí, el millor és que cada generació aporti a l'escola els seus talents i reconec que amb això de les noves tecnologies als més granadets ens costava més, ho fèiem però érem més lents.

Hi ha algun altre aspecte que van fomentar especialment?

[B. Cruset] Una altra línia d'actuació va ser el menjar saludable, que abastava diferents accions. Una era repartir fruita a les aules –dins la campanya "Cinc al dia", que tenia com a objectiu incrementar el consum de fruita i verdures–, també es feia formació a les famílies, sobretot a Educació Infantil. Per formar els mestres, havien vingut experts com en Carlos Casabona, per parlar de la dieta saludable, o en Francesc Bañeras, en aquell moment cap de cuina del restaurant Les Panolles, que ens va ensenyar receptes per a una cuina saludable i econòmica. També havíem fet primers auxilis amb en Xavier Rovira. Una altra acció important va ser implicar-nos en el Pla català de l'esport, amb els professors d'educació física, l'Anna Barbé i en Joan Carles Peris. Per aconseguir que tot l'alumnat que potser no hi hauria tingut accés per problemes econòmics pogués participar en extraescolars esportives. D'aquesta "moguda", en va sortir la introducció, que s'ha consolidat, del corfbol a l'escola, com a esport

per fomentar la igualtat de nens i nenes, ja que els equips han de ser necessàriament, mixtes.

Han fet alguna activitat per a les famílies?

[B. Cruset] El Taller per a mares, adreçat especialment a les mares magribines. Vam detectar que estaven molt desconnectades i que no entenien l'escola, què hi fèiem i com podien participar-hi. Elles hi eren cada dia, però no s'atansaven a les mestres, la relació formal la teníem amb el pare. Durant molt de temps ho va coordinar la Montse Homs i tenia el suport puntual d'algunes mares. Actualment ho organitza Creu Roja i és un servei per a totes les escoles.

[E. Campeny] Cada cop les famílies entren més a les escoles, ja que les escoles són per a elles. En general, totes les activitats s'enfocaven per fomentar la integració dels nous nens. Es van organitzar festes amb intercanvi de menjar, per exemple, que van servir per cohesionar les diferents cultures fins que cap a l'any 2000 només es va permetre servir menjar no manipulat.

Es tractava el menjar en les matèries escolars?

[B. Cruset] Sí, durant la Quinzena de la Ciència, però no és menjar cuinat. Aquest va ser un projecte engegat a l'inici i encara es fa! Es treballa en cicles de cinc anys, cada any es toca un àmbit diferent: l'aigua; els residus; els animals marins de la nostra costa; les fruites i verdures; i un de lliure que es decidia en funció de l'any –astronomia, física, Juli Verne,

etc. És per a tota l'escola, al mes de novembre, l'objectiu que teníem era estendre a totes les classes l'ensenyament a través de l'experiència i la pràctica, en lloc de l'aprenentatge memorístic. Com que teníem grans laboratoris, així podíem suplir la manca de recursos.

[E. Campeny] De fet era també una bona manera de presentar un coneixement de manera transversal i no sempre mirat des de cada especialitat i cada assignatura.

Quina diversitat de projectes...

[B. Cruset] També fèiem el Dia Escolar de les Matemàtiques, el mes de maig. Una altra activitat que era molt participativa era la decoració del *hall* de l'escola, que es feia a la tardor, per Nadal, per Sant Jordi i a final de curs. Cada cicle, rotativament, es feia responsable d'organitzar-ho i coordinava el que havien de fer els altres cicles. Tot era per cohesionar l'alumnat i els docents, que se sentissin l'escola seva. Tots els plans, programes i activitats responien a un gran objectiu comú que era posar recursos i experiències a l'abast de persones que, altrament, no n'haguessin tingut l'oportunitat. En aquest sentit, vam ser pioners en el reciclatge de llibres, on s'anaven anotant tots els nens i nenes que l'havien utilitzat. Una altra iniciativa que vam tenir va ser crear la Biblioteca a cada aula, amb llibres comunitaris a disposició de tothom. Així no s'havien de comprar.

[E. Campeny] El reciclatge de llibres en un inici potser era tant o més social que ecològic, ara pot semblar

més evident el seu benefici per al medi ambient.

L'Estació, doncs ha estat un centre pioner en molts aspectes...

[B. Cruset] A nivell de projecte pedagògic i també com a escola inclusiva. Va ser la primera escola amb un ascensor per poder acollir alumnes amb discapacitats diverses. També vam ser dels primers a disposar d'una aula USEE [Unitat de Suport a l'Educació Especial], amb tots els recursos necessaris tècnics, humans i materials. El Departament d'Ensenyament ens la va adjudicar tan bon punt van començar a implementar el recurs, perquè teníem un nombre significatiu d'alumnes amb diferents problemes de desenvolupament. En el nostre cas, principalment, ha facilitat l'escolarització ordinària d'alumnes amb autisme. La Montse Homs va ser qui es responsabilitzà de la seva realització.

Quins canvis trobeu que ha experimentat l'ensenyament a Primària, en general?

[E. Campeny] Ara els alumnes, cada cop més, són mirats de manera més completa i integral. Com a persones formades per cos, ment i emocions, l'espiritualitat encara no s'ha integrat a l'ensenyament. Espiritualitat no en un sentit religiós, sinó tal com la defineix Pablo d'Ors "el cultiu conscient del cos i la ment que produeix uns fruits d'harmonia i compassió". També les famílies estan més incloses, millor ateses, la comunicació amb l'escola és molt més distesa, amable, acollidora, integrada. Hi ha moltes

més trobades família-escola que fa uns anys. Considero que les famílies són els nostres clients, tant o més que els mateixos nens i nenes, elles ens confien el que més estimen: els seus fills. La nostra acció arriba als grups familiars sencers a través dels fills. Hi veig una transformació humana, que ens ha fet avançar a un millor tracte en tota la comunitat educativa. L'escola ha après a acompanyar les famílies amb diverses situacions i realitats, algunes doloroses com en el dol migratori o el dol per la pèrdua d'una persona estimada.

[B. Cruset] És cert que tot això ha canviat molt en el temps, però des del punt de vista de la direcció del centre, crec que aquesta transformació es pot donar de manera diferent segons les persones. Llavors, havia de fer una tasca important per convèncer i motivar a totes bandes. També hi havia el fet que veia l'altra cara de tot plegat com maltractament infantil o desnutrició, per posar dos exemples. He vist situacions molt extremes, sobretot al principi.

Recordeu alguna experiència especialment punyent?

[E. Campeny] Fa poc es va produir un fet traumàtic, durant el mateix curs va morir una mare d'alumne, un professor i un alumne de cicle Infantil. En aquest cas, la Montse Homs, com a directora, i tot l'equip de mestres es van armar de valor i van coordinar les accions per fer a cada classe, a cada cicle, amb el grup de mestres, amb els grups de pares i amb el grup d'alumnes un treball per acompanyar el dol, posant-se al

costat de la família que havia tingut la pèrdua, dels companys de classe. Els mestres van fer una formació urgent i específica i així van poder donar una resposta com cal a tot l'alumnat i a totes les famílies. Es va donar material que es treballava a classe i a casa. Jo ja no hi era, va passar fa poc, però m'ha agradat agafar aquest fet perquè l'Escola de l'Estació va actuar en bloc, es va unir i va aconseguir arribar a tots els elements de la comunitat educativa. Amb força, amb decisió i donant una gran lliçó a l'alumnat, potser una de les lliçons més significatives de tot l'any. Admiro realment com es va enfocar aquesta situació, com es va viure i conduir. El tema de la mort és encara un tabú i a moltes escoles els costa el seu tractament. El professor Agustín de la Herrán ens deia: "Com és que dieu que esteu educant per a la Vida i no parleu de la mort a l'escola?"

Quin és l'aspecte que us resulta més gratificant de l'Ensenyament?

[E. Campeny] Veure com cada alumne se les empesca per aconseguir un aprenentatge, com venç les dificultats, com el que descobreix un, suma al que ha dit l'altre, com alumnes i mestres es posicionen a l'hora de resoldre conflictes... És una feina molt creativa, cap dia és igual a un altre. És una feina d'equip. M'agrada veure l'escola com és i com evoluciona per la suma dels diferents perfils que contribueixen tots a la qualitat de l'ensenyament. Uns més conservadors i clàssics, d'altres més innovadors, però tot suma i obre possibilitats a l'alumnat.

També hi fa la diferència d'edats, en un equip de mestres, la riquesa ve de la complementarietat.

[B. Cruset] El treball en equip, un gran equip que abasta docència, administració, consergeria, cuina i neteja. Tots alineats cap al mateix objectiu, que tot l'alumnat tingui l'experiència d'un ensenyament de qualitat per a la vida.

Com us agradaria que fossin les escoles?

[B. Cruset] El meu referent ideal són les escoles de Finlàndia, en general tot el seu sistema educatiu. En vam tenir l'experiència quan vam participar en un programa d'Ensenyament que tenia com a objectiu conèixer altres realitats, altres maneres de fer. Nosaltres no érem entre les nou escoles escollides pel Departament, però hi vam presentar el projecte "Arbres de les nostres ciutats" i ens van donar l'oportunitat d'entrar-hi si trobaven els tres "partners" que ens faltaven. A través de l'Ajuntament, de l'alcalde Antoni Juanals, vam entrar en contacte amb les ciutats agermanades. Verbània i Bourgade-Péage hi van estar interessades. La nostra sorpresa va ser quan vam veure que una escola finesa havia vist la proposta i ens demanava poder-hi ser. Era cap al 1997 o el 1998. Va ser una gran experiència, pel que fa als arbres, vèiem que les diferents espècies, les compartíem tres de nosaltres com a màxim, mai tots quatre. També vam veure diferents maneres de fer a les escoles. Les escoles fineses tenen un gran prestigi social, com els seus mestres. Això es tradueix en unes escoles amb unes

instal·lacions impecables i una formació d'excel·lència per als docents, amb un accés restringit i unes bones condicions en el treball, molt vinculats a la comunitat. La seva contractació la feien els ajuntaments després de cinc anys de treballar-hi.

[E. Campeny] Seria una bona carta als reis, sobretot la formació permanent. També hi afegiria la cultura del treball en equip.

M. Àngels Suquet Fontana

Arxiu Municipal
de Sant Feliu de Guíxols

Espais per a la llibertat: De l'Ateneu Social a la Corchera Catalana SA

Com l'antiga estació de tren, en la mateixa època, els terrenys de "la Corchera" també són un exemple de finca amb edificacions de propietat privada, destinada a ús col·lectiu. Les característiques d'ambdues eren diferents, també les solucions adoptades. Però l'escola l'Estació comparteix amb el teatre auditori municipal l'autoria per part dels mateixos arquitectes.

"La Corchera" havia estat propietat de l'Ateneu Social, fundat el 1905 per mossèn Santos Boada. Era una organització obrera molt popular, que fomentava l'estalvi, la moralització i la cultura. El 1907 va néixer la caixa d'estalvis de l'Ateneu Social i, el 1908, la Cooperativa Obrera. L'agost de 1913 creà la secció Ateneu Deportiu i comprà l'*Horta dels Frares o del Convent* també anomenada l'*Horta d'en Donatiu*, que havia estat del Monestir i va ser subhastada arran de la desamortització. Allà l'entitat hi inaugurà un complex esportiu amb un camp de futbol, camps de tennis i un velòdrom. El 1914 i el 1915 hi va construir una sala d'espectacles amb cafeteria segons projecte de Joan Bordàs. El 1929 l'empresa belga La

Corchera Catalana SA hi va construir diversos coberts, projectats per l'enginyer J. Vinyas.

Després de la Guerra Civil i la postguerra, les polítiques "desarrollistes" de la dictadura van generar desenvolupament demogràfic i econòmic, mercès al turisme. Una bona font de riquesa era l'especulació urbanística, tolerada pel pla d'ordenació de 1961. Entre 1966 i 1978, es va aprovar la urbanització de Vilartagues, Sant Pol i Creu de Sant Pol, Volta de l'Ametller, Pineda Fosca, Punta Brava, etc. En aquest context, el 1968, la Corchera Catalana va demanar llicència per urbanitzar aquells terrenys. Però el projecte generava dubtes i, a finals de 1970, es publicava «Nos hemos cargado un instituto de Estudios Guixolenses, estamos dejando perder una Corchera, que, aparte ser el pulmón natural a una zona, es el único espacio con amplitud suficiente y adecuado emplazamiento, para montar un complejo polideportivo y cultural-recreativo».

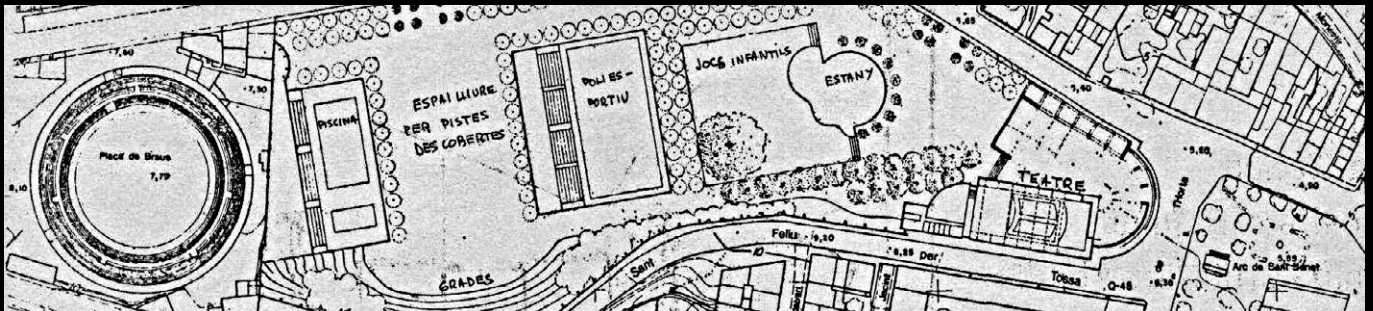
L'any següent l'Ajuntament, presidit per Manuel Vicens, iniciava les gestions per la compra de "la

Corchera", per fer-hi un aparcament i instal·lacions esportives. El 1972 el Ministeri d'Hisenda autoritzava el pressupost de 25 milions pessetes per a la compra dels terrenys, de 21.297'50 m². L'adquisició es va fer el 23 de març de 1973. El primer ús fou com a pàrquing, però els guixolencs aspiraven al fet que la finca es destinés a l'esport. El mateix any 1973 es va condicionar un magatzem per a la Creu Roja i, a principis de 1974, s'anunciava un conveni amb la Diputació de Girona per a la construcció d'un poliesportiu. El 1974, en ser nomenat alcalde Pere Albertí, va aconseguir el finançament per al projecte, que abastava també un auditori. Es pretenia la construcció d'«un soberbio pavellón» per a handbol, bàsquet, hoquei, voleibol, etc.

D'esquerra a dreta:

Fragment del projecte de planificació del recinte municipal la Corchera publicat a *Àncora* el 20 de desembre de 1984. AMSFG. Hemeroteca

Camp de futbol de l'Ateneu Deportiu durant el partit inaugural, jugat entre el Palamós i l'Strong de Girona, el 24 d'agost del 1913. AMSFG. Col·lecció Espuña-Ibáñez (autoria desconeeguda)

El recinte municipal "la Corchera"

Però les ambicioses propostes de Pere Albertí no es van materialitzar en el context d'un règim ja agonitzant que no havia apostat per aquests equipaments. El 1975 i el 1976, es va condicionar un cobert com a pista de bàsquet per cobrir les «perentorias necesidades de los equipos de baloncesto locales» i es va valorar la possibilitat d'arreglar l'antic teatre. A principis de 1977, el grup L'Arlequí de Paper liderà la recuperació del local per a assajos i representacions. Però el manteniment que es feia era deficient i el 1978 es denunciava l'estat pèssim i deplorable en què es trobava. L'Ateneu Deportiu Guixols es va plantejar la creació d'un camp de futbol en aquell solar arran del tancament del de la carretera de Palamós. Amb les primeres eleccions municipals en democràcia, els partits van incloure aquest projecte als seus programes electorals. Llavors hi havia la disjuntiva entre un camp de futbol o un pavelló poliesportiu.

El recent creat Consell Municipal d'Esports optà per l'arranjament de la pista de bàsquet coberta, que s'obrí a usos com concerts, balls, Carnaval o la mostra de pessebres, entre d'altres. La Comissió de Cul-

tura, Ensenyament i Esports va presentar a finals de 1979 un pla d'usos d'aquelles instal·lacions, alhora que s'iniciaven les actuacions per a l'arranjament del teatre. Tanmateix el 1980, a més del camp de futbol provisional, s'hi va instal·lar l'Oficina Municipal de Recaptació, mentre s'hi projectava un poliesportiu i un gimnàs. Es va generar un fort debat sobre els usos d'aquest espai, que va originar la creació de la Comissió Especial per a l'Estudi de la Problemàtica de la Corchera i dels Equipaments de la Ciutat, la qual va fer un informe per al Ple. També es va encarregar un Estudi per planificar la finca. El 1982 ja funcionava el camp de futbol de Vilartagues, però seguia el debat sobre "la Corchera".

El 1983 es proposà que Joan Tarrús realitzés el projecte de recuperació de l'antic teatre, respectant els elements que havia indicat Patrimoni Històric i Artístic, però l'any següent es formalitzà el contracte per projectar un edifici de nova planta, integrat en el pla de reestructuració de tota la finca. El projecte s'adjudicà el 1985 però la construcció es va enllestir el 1990. Dos anys abans es va enderrocar l'antic teatre per fer

el nou, que havia de ser l'entrada a tot un recinte amb equipaments culturals i esportius. El nou teatre fou confeccionat recreant els materials i tècniques dels antics magatzems de suro: rajol vist i sostre amb biguetes de ferro. Paral·lelament, el 1986 es va aprovar el projecte per al nou pavelló poliesportiu, inaugurat un any abans que el teatre. La piscina es va aprovar el 1991 però es va enllestir al cap de 10 anys. La seva construcció va implicar l'enderroc dels edificis ocupats per Creu Roja i els Bombers.

FONTS

Àncora de 31 de desembre de 1970; 16 d'agost de 1973; 18 de juliol de 1974; 12 de setembre de 1974; 2 de setembre de 1976; 16 de febrer de 1978; 7 de desembre de 1978; 10 d'octubre de 1979; 12 de març de 1980; 2 de juliol de 1981; 24 de setembre de 1981; 19 de novembre de 1981; 20 de desembre de 1984.

Bussot, Gerard. *Carrers, cases i arquitectes: Sant Feliu de Guixols, dels inicis fins el 1931*. Sant Feliu de Guixols: Ajuntament, Diputació de Girona, 2000.

Muñoz, Josep. *El futbol a Sant Feliu de Guixols*. Sant Feliu de Guixols: Ajuntament, 1987.

SERRATS, Josep. "El futbol guixolenc al llarg del temps (1913-1980)" *Estudis del Baix Empordà*, 1983, núm. 2, p. 349-364.

VICENTE, Joan; CAMPS, Arnau. "La ciutat, la ciutadania i l'urbanisme de 40 anys. Una lectura optimista", *L'Arjau* núm. 82 (maig 2019).

CALIDOSCOPI

LES IMATGES

Una experiència per a tota la vida **Anem d'aventura!**

En aquesta ocasió el recull de fotografies es proposa reflectir la importància de l'aprenentatge que fan les nenes i els nens durant l'etapa escolar, a dins i a fora de la mateixa escola.

1. Sortida a Pedralta, curs 1990-1991. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

2. Retrat a Pisa, viatge de fi de curs a Itàlia, curs 1988-1989. AMSFG. Fons Xavi Roca (autoria desconeguda)

- Sortida durant el curs 1986-1987. AMSFG. Fons Núria Sarabia (autoria: Núria Sarabia)
- Sortida el mes de febrer de 1986. AMSFG. Fons Núria Sarabia (autoria: Núria Sarabia)

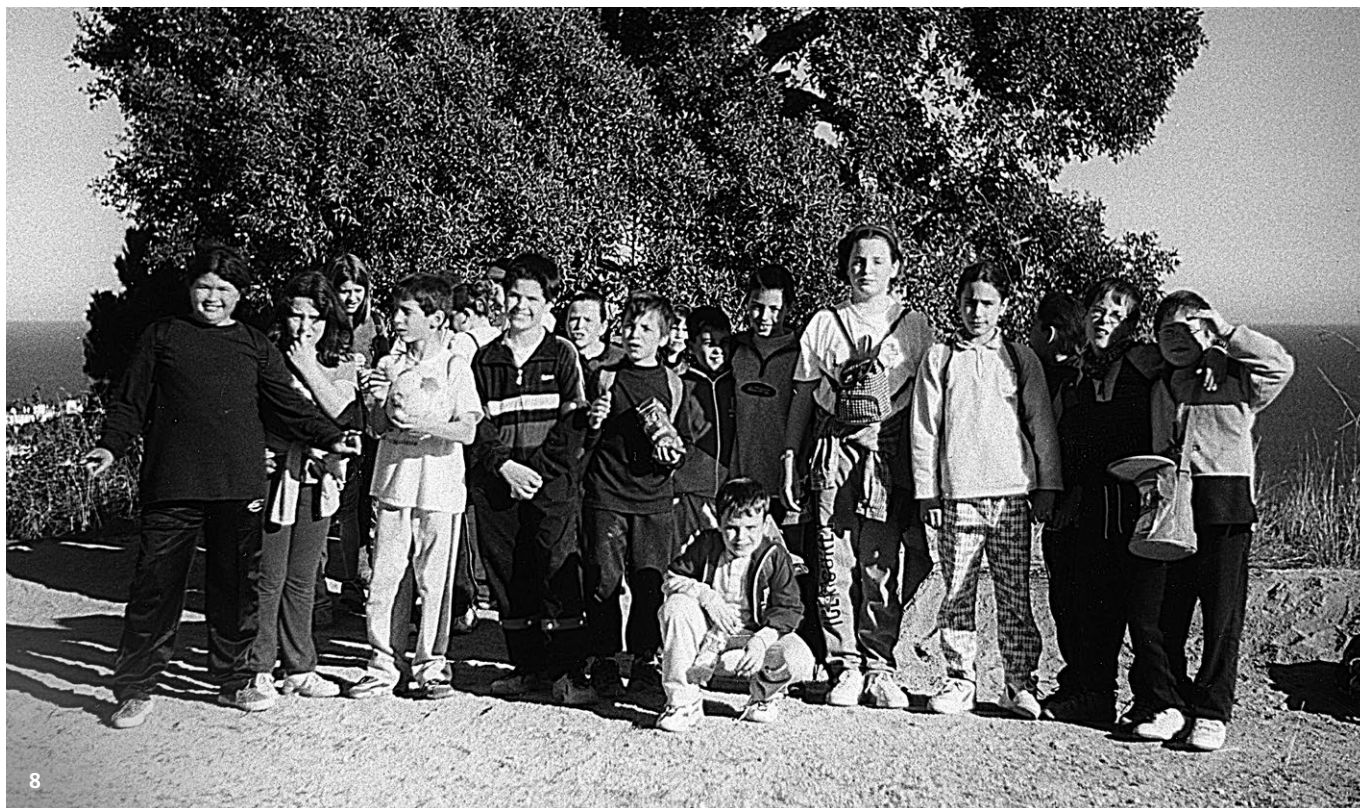
5. Sortida a Madrid, segurament als anys 80. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

6. Excursió a Palamós i a cala Castell, curs 1990-1991. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda).

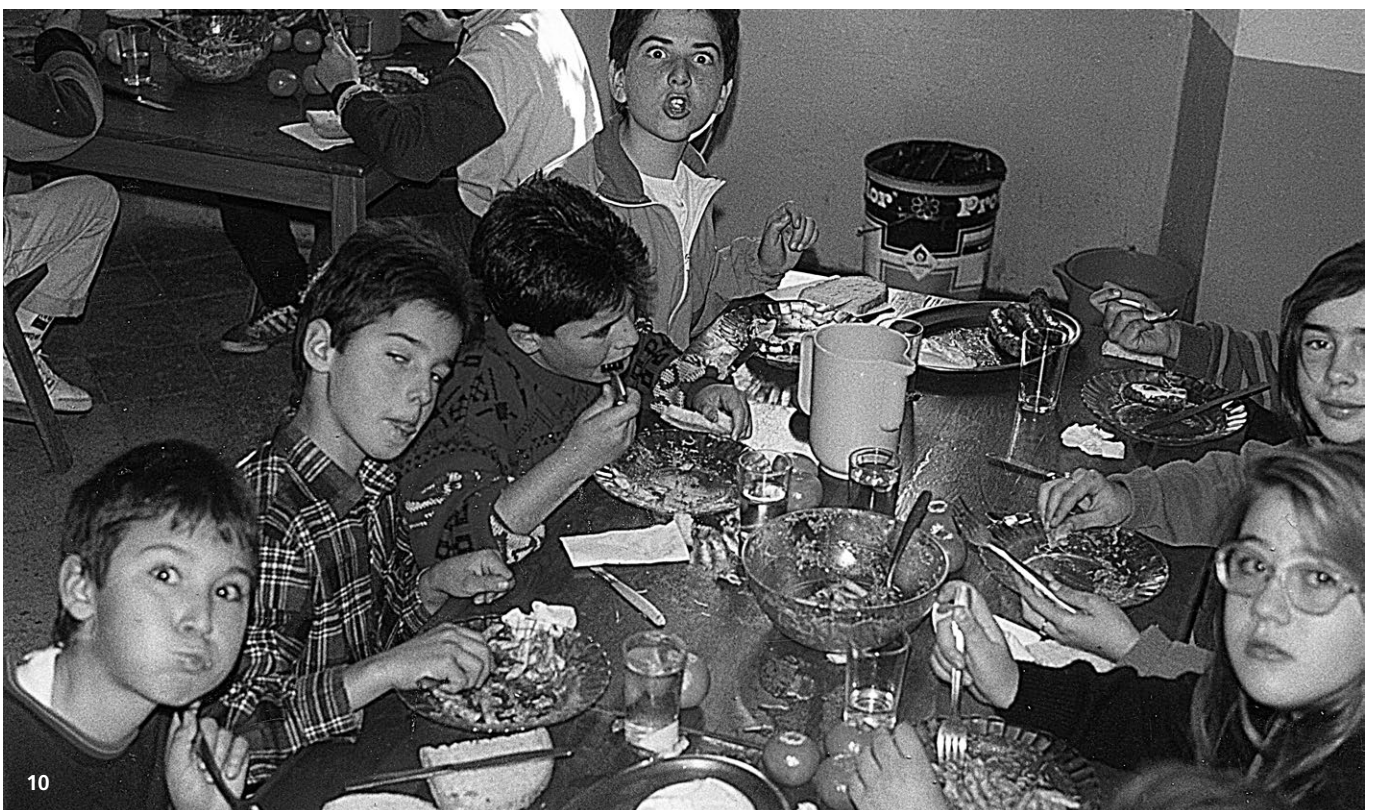

7. Colònies a ca'l Tort, cap al 1993. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

8. Sortida a berenar per Dijous Gras, curs 1999-2000. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

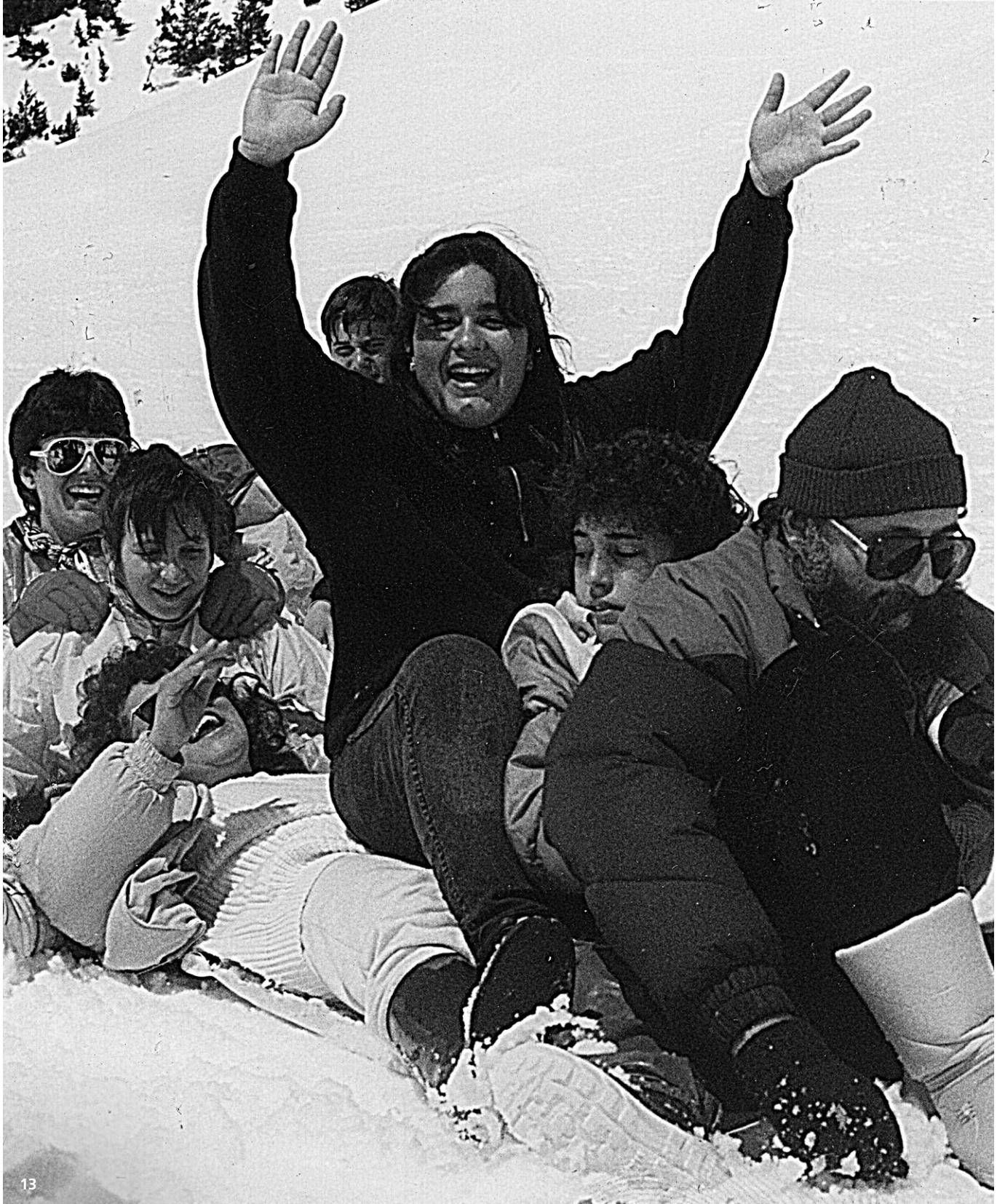
9. Retrat de grup amb motiu de la sortida a la vinya, 1996. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)
10. Menjant macarrons durant les colònies a Sant Celoni, curs 1990-1991. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

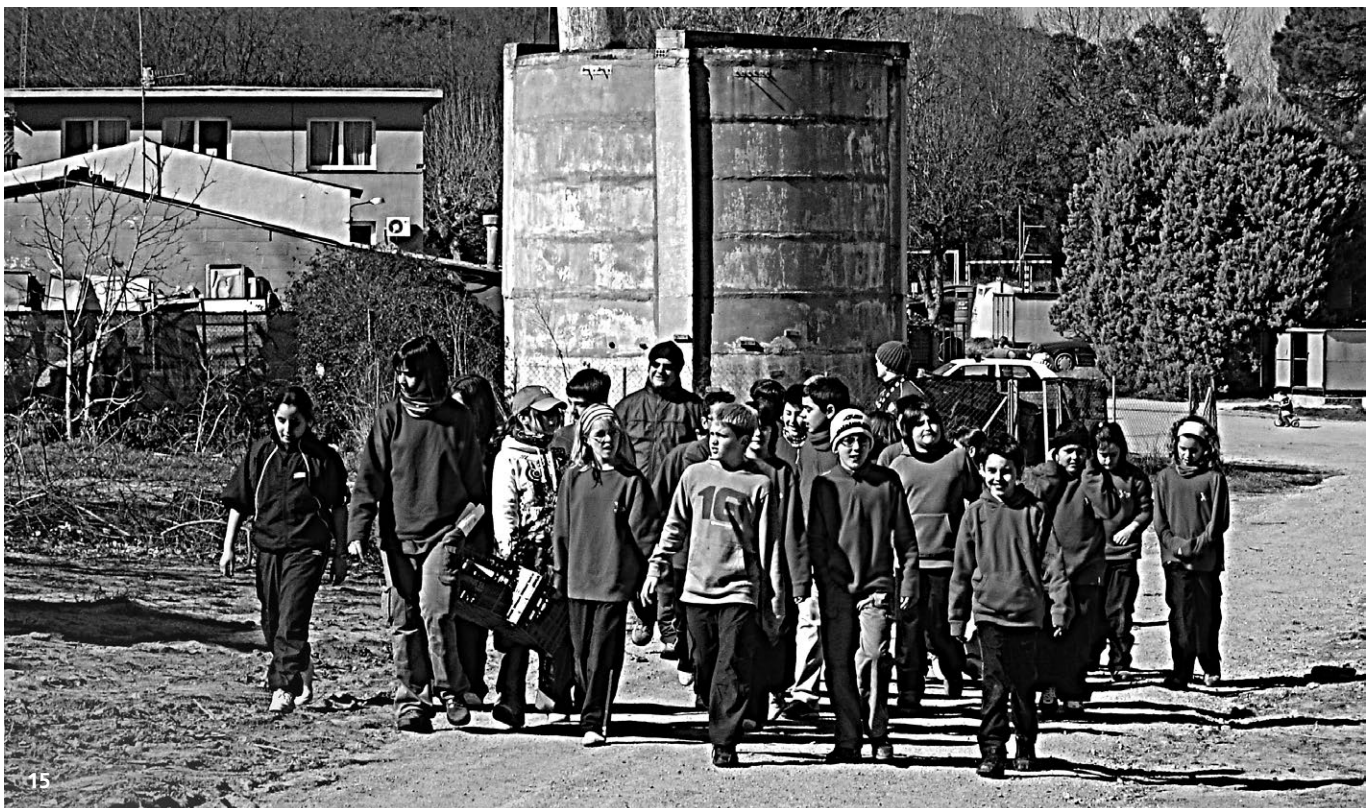
11. Sortida al Museu de la Pesca, 2000-2001. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)
12. Sortida Esports Aventura, 1995. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

13. Excursió a Vallter, curs 1989-1990. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

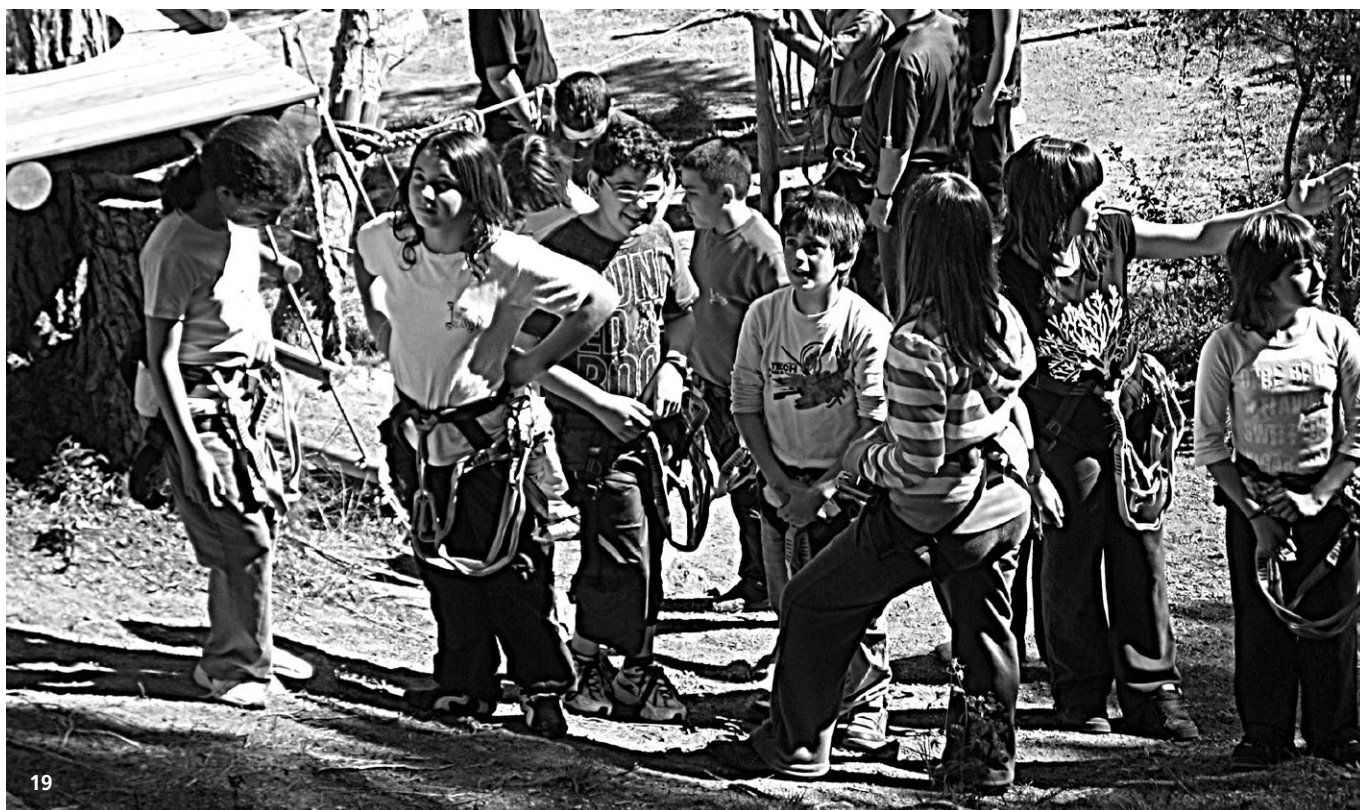
14. Excursió a Montserrat, el 23 de març de 2007. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)
15. Sortida a la granja, curs 2007-2008. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

16. Curs de vela per al grup de 5a, el 25 de maig de 2006. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)
17. Visita a l'abocador de Solius, curs 2007-2008. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

18. Sortida a les ribes del Ter, el 3 de juny, curs 2008-2009. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)
19. Sortida a Parc Aventura, curs 2008-2009. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

20. Excursió a Barcelona, visita a l'Aquàrium, 2007-2008. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)
21. Colònies curs 2008-2009. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda) 22. Sortida al Centre de Documentació i Museu Tèxtil de Terrassa, curs 2008-2009. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

Una experiència per a tota la vida **Com a casa...**

El dia a dia a l'escola és intens i divers. Cada experiència ofereix una ocasió per fer descobertes, adquirir capacitats, amarar-se de cultura... En definitiva, conformar el bagatge per a la vida.

1. Bany d'escuma organitzat durant el Dia de l'Escola de 2007, que va tenir lloc els dies 2 i 3 de juny, amb motiu de la celebració del 25è aniversari de l'escola. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

2. Grup de professors i alumnes de l'escola l'Estació, al costat de la locomotora del tren que hi havia exposada al passeig, amb motiu de l'elaboració de catifes de flors al passeig, 1982. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)
3. Retrat de grup a l'escola, 1982. AMSFG. Fons Núria Sarabia (autoria: Núria Sarabia)

4. Retrat de grup a l'escola, 1983. AMSFG. Fons Núria Sarabia (autoria: Núria Sarabia)

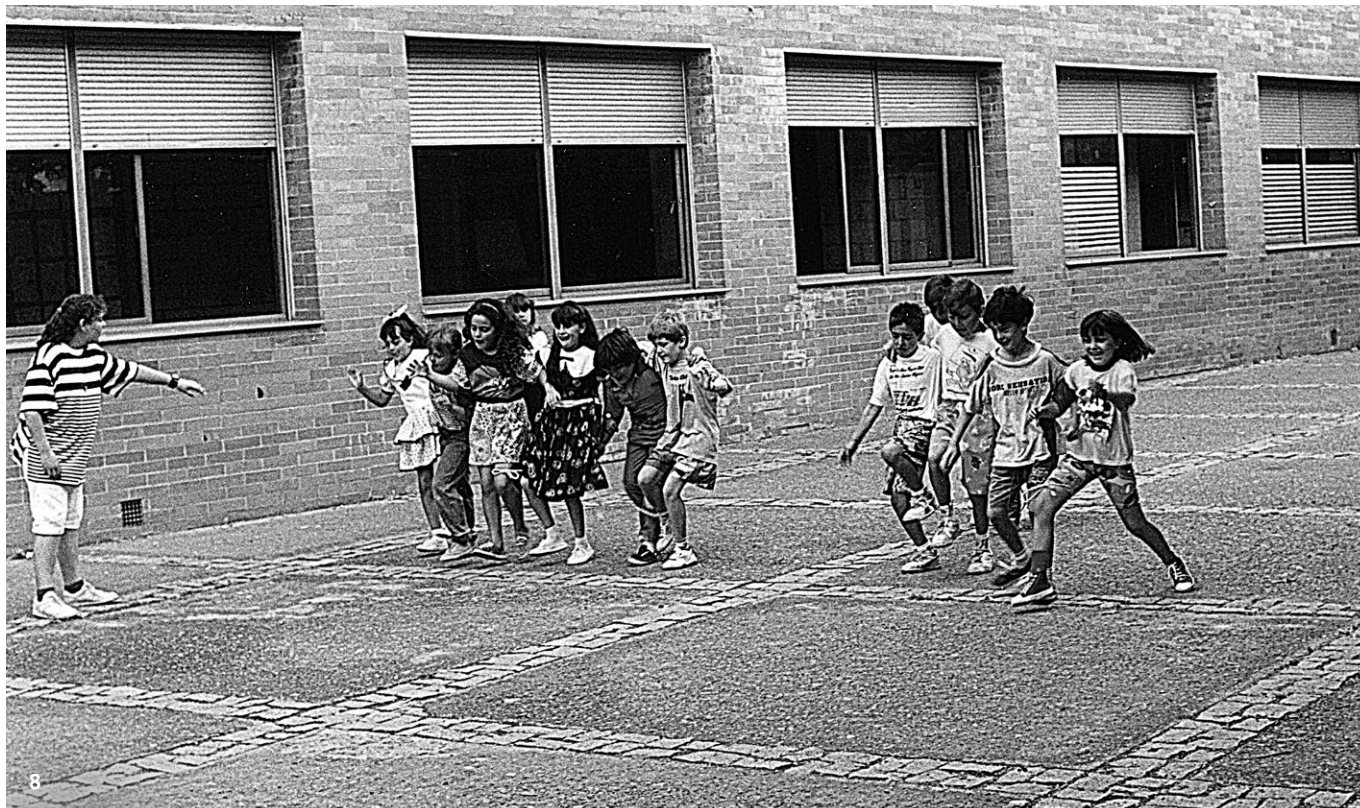
5. Catifa de flors de l'escola l'Estació al passeig, recuperant la tradició de Corpus, 1982. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

- 6. Retrat en una aula, a finals dels 80. AMSFG. Fons Imma Pont (autoria desconeguda)
- 7. Fi de curs al pati de l'escola, 1987. AMSFG. Fons Núria Sarabia (autoria: Núria Sarabia)

8. Jocs de cucanya per a la fi del curs 1990-1991. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda).
9. Cantada al pati durant la celebració de final de curs, 1988. AMSFG. Fons Xavi Roca (autoria desconeguda)

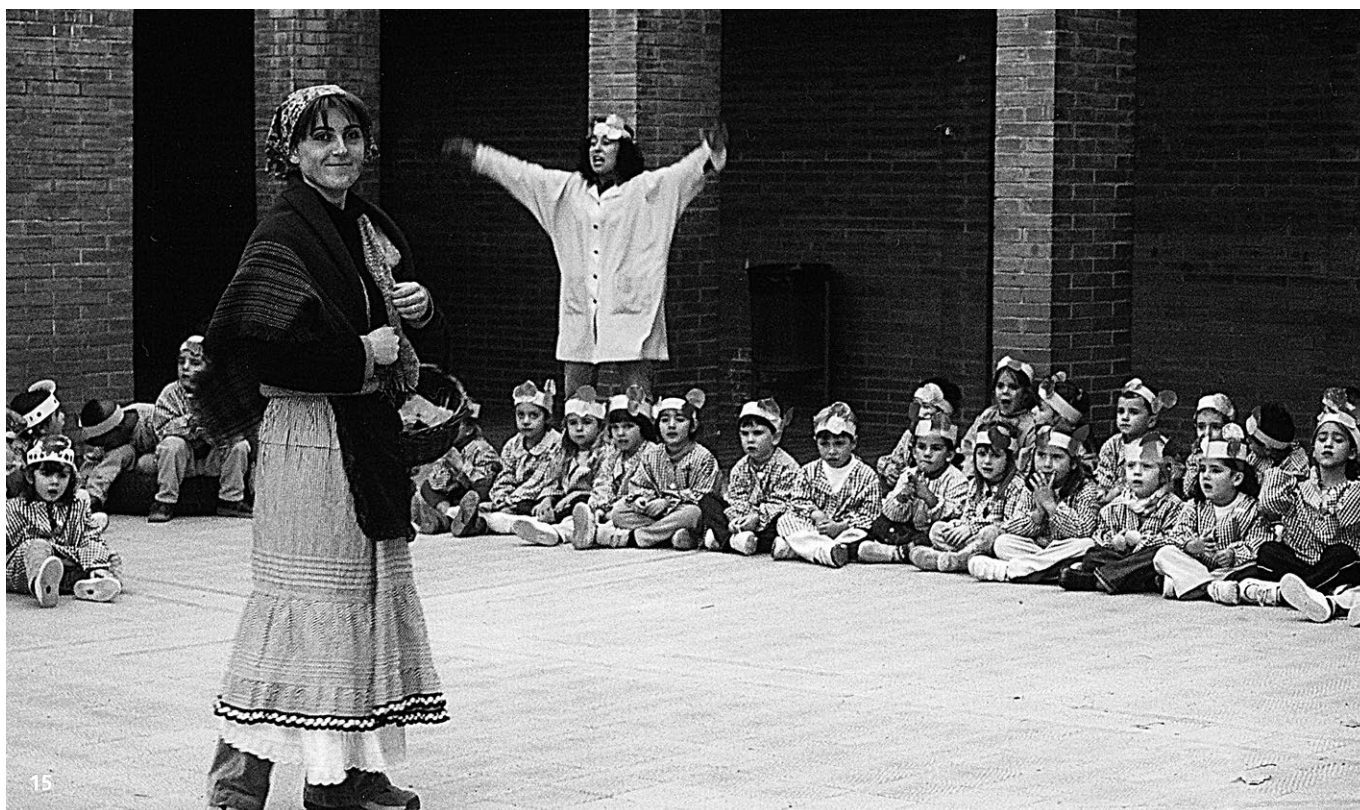
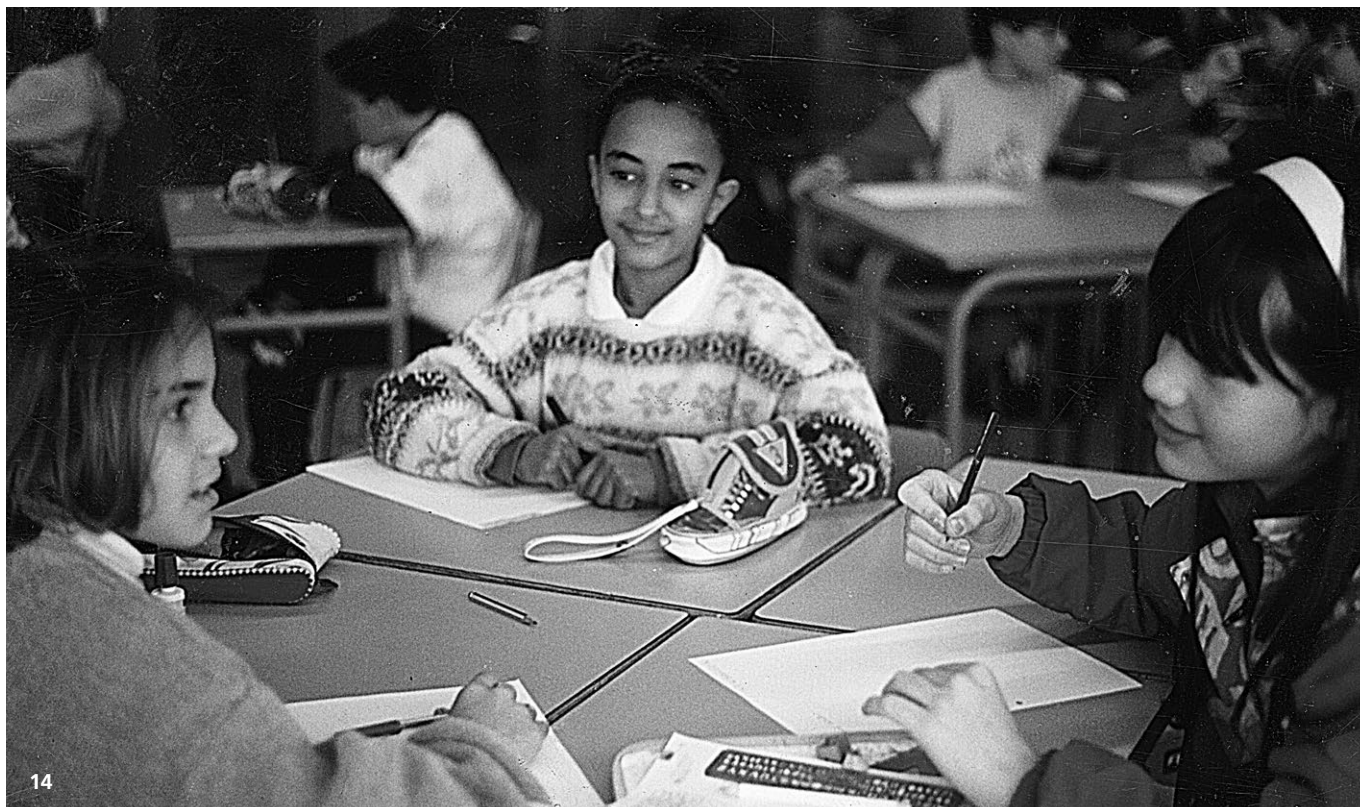
10. Retrat de grup, curs 1992-1993. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)
11. Escena del Pessebre vivent sota el cobert del pati, Nadal 1991-1992. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

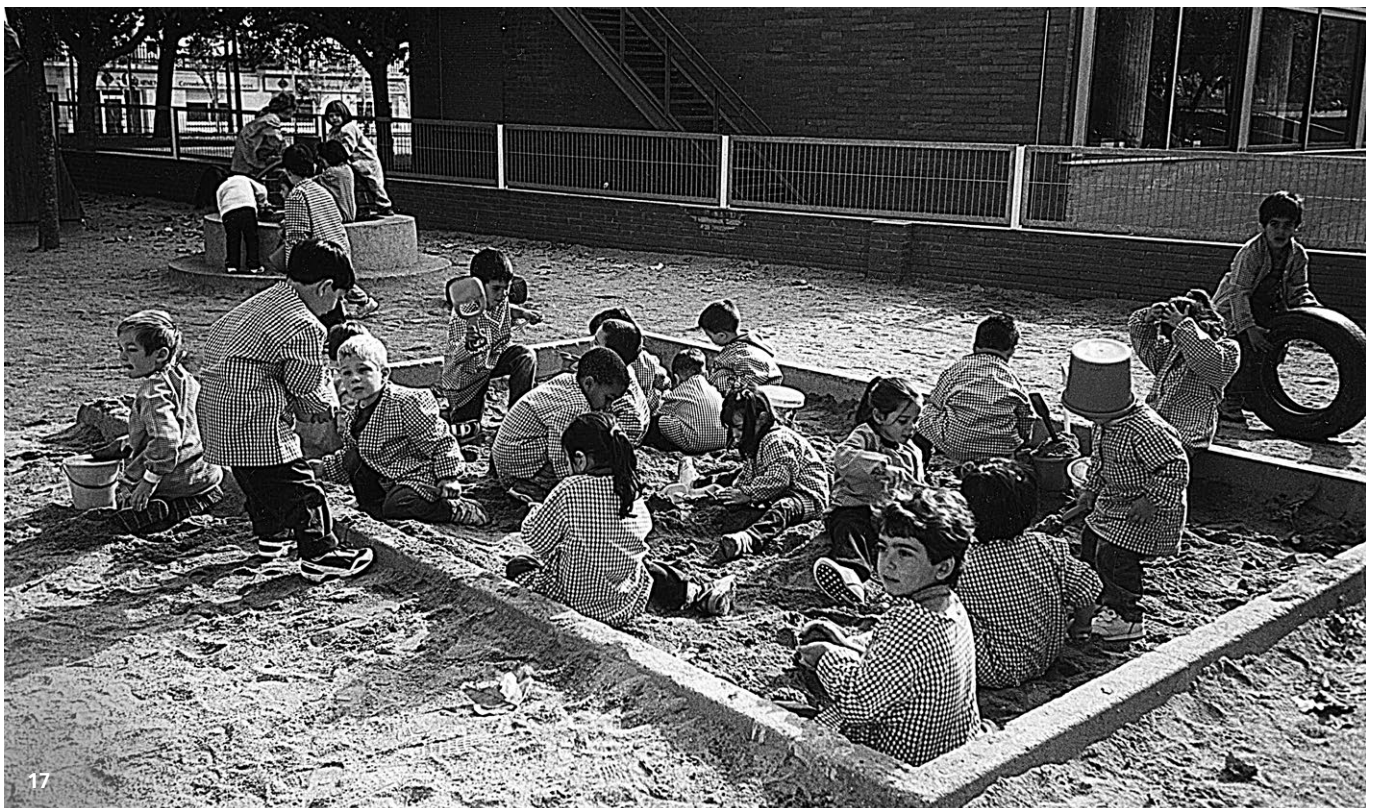
12. Carnaval, curs 1993-1994. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)
13. Carnaval, curs 1993-1994. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

14. Treball en una aula del curs 1997-1998. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)
15. Activitat de la castanyera amb motiu de l'arribada de la tardor, curs 2002-2003. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

16. Desfilada al passeig el Carnaval del curs 2001-2002, inspirada en el trencadís d'Antoni Gaudí. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)
17. Pati d'Educació Infantil, curs 2002-2003. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

18. Menjador per als petits. AMSFG. Fons Romy Blanco (autoria desconeguda)
 19. Àngels i dimonis al Pessebre vivent, Nadal de 1996. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)
 20. Batucada, Carnaval del curs 2003-2004. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

21. Tots som pops, Carnaval 2006-2007. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)
22. Disfresses de bombers, Carnaval del curs 2003-2004. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

23. Dia de la Pau, curs 2007-2008. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)
24. Activitats per la Diada de Sant Jordi, curs 2008-2009. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

El tinglado

Informació municipal

Aquest apartat és un recull dels testimonis de diferents persones que han format part de la comunitat educativa del centre. Alguns escrits per representar les diferents tasques que calen per al funcionament de l'escola, des de la direcció fins a la consergeria, passant per la neteja i el menjador escolar. També hi ha representats alguns testimonis d'antics alumnes. El punt de partida van ser els escrits dels directors publicats en l'opuscle editat per la mateixa escola amb motiu del 25è aniversari, als quals s'ha incorporat la resta d'escrits tot mantenint l'ordre cronològic.

Carme Camps i Martí, directora durant els cursos del 1981 al 1983

sells ni advertiments, que de seguida jo ja veuria de què anava l'ofici; en definitiva, que ja "m'escarquillaria".

Així era la Sra. Camps, una mestra formada en temps de la República, graduada en Magisteri als 18 anys, que ja treballava el 1933 i que va veure estroncada la potentíssima il·lusió dels anys joves just quan el 16 de juliol del 36 es disposava a fer unes oposicions que dos dies més tard es veurien alterades, anul·lades, per l'esclat de la Guerra Civil. Fins al 1944 no es podria tornar a presentar al concurs per accedir a un reconeixement públic per exercir, per accedir a una plaça de mestra en propietat, però llavors, és clar, tot ja era una altra història. Les il·lusions de pocs anys enrere, ara s'haurien d'amagar darrere la mantellina de la necessitat, de la gana. Des d'aleshores, com tothom en aquest país, la feina va esdevenir aspra, dura i sovint eixorca: va treballar en escoles privades religioses fins que va obtenir plaça, en unitàries del medi rural, en graduades amb més de quaranta alumnes, fent classes particulars que allargaven la jornada fins a l'hora de sopar... Tona, Barcelona, Vilassar, Saldes, Gòsol, l'Ametlla de Mar, Juià... La vida, difícil per a tothom, també per als mestres, també per als nens i nenes de la llarga nit franquista. Finalment, Sant Feliu de Guíxols li va proveir la necessària estabilitat des del 1965 fins a la seva jubilació.

I, la Sra. Camps es va jubilar aquell mateix curs en què jo començava a tastar, imaginar, doldre, il·lusionar, sofrir, a l'entorn d'aquest vell ofici d'ensenyar, com la Carme ho havia fet setenta anys enrere. La vaig conèixer només uns mesos, ocupant-se dels assumptes

Corria el setembre del 1982. Jo m'estrenava com a mestre a l'Escola de l'Estació. Aquell era el segon any del seu funcionament. Vaig presentar-me a la meva primera directora, la Sra. Carme Camps i Martí (Barcelona, 1915 - Sant Feliu de Guíxols, 1996), que també era la primera directora que va tenir l'escola des de la seva inauguració. Recordo que, tímida, vaig escoltar com aquell dia ja em va assignar el curs que em tocava, un segon d'EGB. Ho va fer de forma directa, sense massa explicacions, donant per descomptat que no em calien ni con-

A la pàgina de la dreta, grup de professores durant la desfilada de Carnaval al passeig, curs 2008-2009. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

A les dues pàgines següents:

Retrat al passeig marítim Rius i Calvet, any 1993. AMSFG. Fons Roser Rufí (autoria desconeguda)

Retrat a l'aula durant el curs 1989-1990. AMSFG. Fons Cristina Rufí (autoria desconeguda)

Montse Homs i Isabel Ventura, al pati de l'escola, octubre de 2022. AMSFG. Fons Ajuntament (autoria: Salvador Estibalca)

Xavier Monfort durant els parlaments del Dia de la Pau, curs 2008-2009. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

Grup de professores participant en les activitats del Dia de la Pau, curs 2008-2009. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

més domèstics i peremptoris, portant sempre les claus de totes les dependències de l'escola penjades al coll, caminant lentament tot gronxant el cos pel llarg passadís i amb les ulleres penjades a mig nas, amb els seus nets -ja alumnes del centre- treballant sota la seva mirada vigilant a prop del seu despatx. Era l'inici de l'escola, segurament també l'inici d'una renovada il·lusió de la Carme, un temps també d'escassetat en la dotació ordinària de material a causa de les inicials indefinicions de les competències polítiques en matèria educativa entre el Ministeri de Madrid i la Generalitat. I va arribar el desembre d'aquell mateix any, i vam saber que es jubilava. Que la jubilaven. Anys més tard, el 1992, la vaig entrevistar amb motiu d'un treball de recerca i em va confessar que no havia acceptat mai aquella jubilació forçosa dels mestres que passaven dels seixanta-cinc anys, que ella ja s'havia fet a la idea d'arribar als setanta anys exercint, que l'Estat li havia

fet un conveni que no havia respectat i que se sentia perjudicada. Per això ara, repassant la vida de la Sra. Carme, comprenc que, aquell dia de primers de setembre del 1982, quan tot just feia un any que s'havia inaugurat l'escola, una escola funcional i assentada en un indret d'incalculable gruix ciutadà i de notable plusvàlua històrica, ella em donés poques explicacions de com havia de fer la feina, de com havia de fer-me com a mestre. M'havia "d'escarquillar", com ella, com el país, com la pròpia escola que tot just començava a caminar. M'havia d'il·lusionar i entomar les decepcions, aprendre cada dia de cada curs, de cada nen, de cada company de feina, de cada conflicte, de cada moment màgic de la joia del creixement infantil.

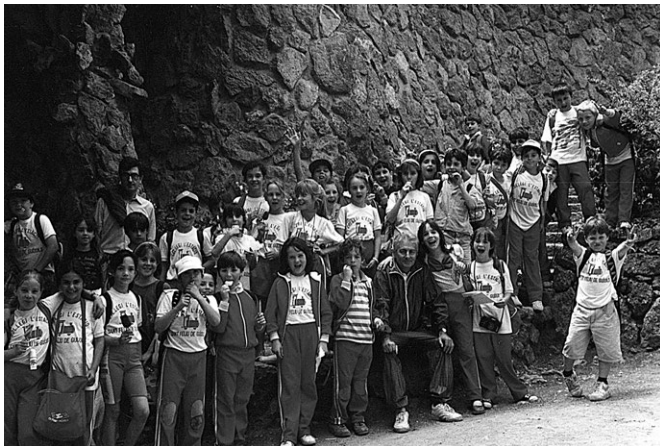
La petjada de la Sra. Camps va ser efímera a la nostra escola. Sí. Però curiosament aquell seu tarannà d'austeritat, de lluita diària per aconseguir les coses més bàsiques, de

dialèctica realista i prosaica, d'il·lusions matisades i contingudes són valors que, sense que ella s'ho proposés, amb el temps i juntament amb altres com ara l'esperit d'innovació i la voluntat de recerca i modernització, han anat arrelant amb força i fruiten cada curs en forma de noves generacions de nens i nenes que obren la seva mirada al món. Que sigui per molts anys.

Joan Pinsach Estanyol

Netejadora durant els cursos de 1981 al 2000

Em dic Carmen Casas Llinàs i puc dir que soc de l'equip que vàrem inaugurar l'escola de l'Estació de Sant Feliu de Guíxols. I dic això, perquè jo formava part de l'equip de neteja i hi vaig co-

mençar a treballar el dia 1 de setembre de 1981. Inicialment, érem tres netejadores: l'Encarnita (que venia del Baldiri), la Rita (que en pau descansi) i jo. També hi havia el Sr. Juan, el conserge, que val a dir era molt bon company i els nens i nenes l'estimaven molt. A nosaltres ens veien poc els alumnes, perquè gran part de la nostra jornada laboral es feia quan ells no hi eren. I potser, aquesta era una de les coses més dures d'aquella feina: començàvem sempre a les sis del matí fins a les nou i, a la tarda, de les quatre a les vuit. Com que no he conduït mai, he de confessar que havia passat molta por sortint de casa tan aviat per anar caminant cap a treballar. Però el primer any, la Rita i jo anàvem juntes i passàvem pel carrer de la via del tren per fer dreuera (i no us penseu que estava asfaltat i que hi havia un

carril bici, en aquella època!). També era molt dur tragar les galledes plenes d'aigua i fer vidres, que alguns eren molt alts. Amb el temps algunes coses ja varen canviar; venia un empresa amb professionals per fer els vidres alts i ara ja porten "carros" amb rodes per a les galledes. Quan es va acabar aquest primer curs, la Rita i jo no vàrem passar les oposicions de la nostra plaça i vàrem haver de plegar però, per sort, vaig poder tornar a l'any 1986 i em va tocar anar al parvulari que l'havien fet nou. En aquesta època ja varen venir noves companyes i a finals dels 90, l'Encarnita i el Sr. Juan ja es varen jubilar. Els vaig trobar a faltar.

A mi m'agradava molt la meua feina: els professors i professores eren molt amables, tot i que cadascú tenia el

seu caràcter: a uns calia netejar-los la pissarra cada dia i d'altres no volien que se'ls toqués res. Fins i tot a alguns els "haviem de fer fora" perquè a les 8 del vespre encara estaven treballant. Netejar el laboratori no era sant de la meua devoció... hi va haver una època que hi havia serps i tot... amb la por que em fan! Tampoc m'agradava quan feien plàstica... mira que arribaven a embrutir però es veu que això anava bé per a la creativitat dels més petits... També recordo un any que com que feien obres, els de P3 els va tocar anar a la primera planta de l'edifici principal i havien de pujar un pis d'escalas. Al setembre calia plegar mitja hora abans per poder-los baixar a l'hora però cap a final de curs... veiéssiu com s'havien espavilat! En canvi els més grans, que en aquella època feien fins a vuitè, a vegades eren molt entremaliats. Fins i tot una vegada vaig renyar un grup que li volien fer la vida impossible a una noia jove que feia una substitució d'un mestre dels de sempre (em pensava que se la menjaven!). El que feia gràcia era veure com canviaven, que grans que es feien durant els anys a l'escola!

També hi va haver experiències més dolentes. Una vegada varen entrar a robar a l'edifici, i de fet, crec que no es varen emportar res però varen buidar tota l'escuma dels extintors ens els passadissos... el que va costar de netejar i com ens picaven els ulls. I pitjor va ser una vegada que varen entrar al parvulari, ho varen regirar tot i varen trencar, fins

i tot, els treballs que el nens havien preparat per a les seves famílies. Aquell dia em varen venir les llàgrimes als ulls.

Sempre recordo l'escola molt bonica: heu de pensar que jo soc nascuda a Massanes i allà només teníem una escola per a 60 nens i nenes tot junts en dues habitacions i, en canvi, l'escola de l'Estació, tan espaiosa amb aquelles grans finestres que donaven tanta llum i que moltes vegades decoraven quan arribaven festes o amb treballs dels nens. Això sí que és una escola. I també recordo que a vegades havien vingut mestres d'altres països a visitar-la i també ells havien anat a visitar escoles, de Finlàndia i tot. Quan ho explicaven, fins i tot jo em sentia orgullosa!

Malauradament, a l'octubre de l'any 2000 em vaig jubilar per invalidesa però recordo que tothom es va acomiadar de mi molt afectuosament i l'Ajuntament em va donar una placa que encara conservo.

Carmen Casas Llinàs

Director durant els cursos del 1985 al 1991

Un soneto me manda hacer Violante, en mi vida me he vista en tal aprieto ...
...Que faci una ressenya sobre els meus

anys al Col·legi de "l'Estació". Així, d'entrada, començo a reviuir un cúmul de records, d'experiències i d'anècdotes viscudes durant aquells quinze anys, molt difícils de posar en ordre. No voldria avorrir explicant batalletes particulars ni documentant dades oficials que es poden obtenir en fonts més fiables que la meua memòria.

El Col·legi i jo. Tenia trenta anys quan vaig venir a treballar al Col·legi de "l'Estació" amb un futur esperançat i amb moltes ganes de treballar. Venia d'un col·legi del Prat de Llobregat molt conservador i obsolet i aquí em vaig trobar amb un col·legi nou de trinca. Un col·legi singular, amb unes quantes mencions sobre el seu valor arquitectònic, un estil innovador, un producte del reciclatge d'una estació de tren. De seguida hi vaig trobar a faltar una mica de "verdor", així doncs, una de les primeres gestions des de l'Administració va ser suavitzar l'arquitectura amb la plantació d'alguns arbres i una zona de jardí en el pati.

Em vaig trobar un claustre de professors i professores amb molta il·lusió i amb ganes que aquella nova escola fos un referent educatiu per al poble. Aquests companys tenien una inquietud pedagògica bategant, un afany de renovació i superació que semblava que competien amb la ponderació arquitectònica de l'edifici. Tots veníem de llocs diferents i aportàvem idees diverses, els nostres alumnes també eren nous i desconeguts entre si. Però

ens donàvem suport els uns als altres, i a poc a poc vam anar aconseguint fer les primeres passes per donar un caràcter propi al nostre centre i arribar a cotes de qualitat exigents.

Fou aleshores quan vaig aprendre a ser un professor de debò, a treballar en equip, a valorar les idees i les pràctiques dels altres tant com les meves o fins i tot més. Van ser uns anys en els quals els objectius fixats superaven els mitjans materials, però ho vam saber suplir amb il·lusió i esforç.

Els horaris de treball no tenien hora fixa ni d'inici ni de final de jornada: es feien hores extraordinàries a dojo, sense reclamar cap mena de compensació. Així, amb bona voluntat i tenacitat, de vegades desanimats, es va anar aconseguint que el Col·legi comencés a ser valorat positivament; que es reconegués la tasca de l'equip. Les AMPA també col·laboraven il·lusionadament en la construcció d'aquest caràcter propi que el col·legi anava adquirint. Treballaven molt, aportaven idees i discutien projectes que ajudaven a endegar-los amb una cooperació econòmica despesa.

Van ser uns anys de projectes pedagògics i de gestió innovadors, portats a terme d'una manera gairebé vertiginosa. Recordo ara, a tall d'exemple, el projecte *Ensenyar Matemàtiques* en el cicle superior, amb un desplegament de material extraordinari i una ingent quantitat d'hores de de-

dicació per part del professor que va dissenyar el projecte. La creació de la Sala de Psicomotricitat per als més petits, idea per la que es va lluitar des del Parvulari. El servei de Biblioteca en hores no lectives, gestionat amb la col·laboració de "L'Amic del Paper" i unit de les idees progressistes del corrent pedagògic de l'escola Rosa Sensat. La presència d'un professor lector d'anglès. L'aplicació dels mètodes més innovadors per l'aprenentatge de la lectura i escriptura. La creació i dotació d'un Laboratori de Ciències Naturals, gestionats per uns professors sempre atents a participar en tota mena de projectes, fins i tot d'àmbit internacional. La creació d'una Aula d'Informàtica, de les pioneres en aquell moment. La implantació d'una Aula Taller. La participació com a escola pilot en la darrera renovació del sistema educatiu. La voluntat i dedicació dels professors i pares per aconseguir una ambientació que fes de les parets quelcom més que murs... I tants altres, que seria molt llarga la llista dels projectes portats a la pràctica i la dels professors i pares que s'hi van implicar per fer del Col·legi l'Estació una institució capdavantera que va saber en pocs anys enlairar-se per damunt de les dificultats que suposaven un començament des de zero.

No voldria deixar d'esmentar els tallers, els esports, etc., que l'AMPA va impulsar amb l'aportació de monitors que completaven l'educació dels nostres alumnes. I també el menjador que va aportar el seu granet de sorra en l'educació alimentària dels alumnes.

I, per descomptat, sempre portaré dintre meu un sentiment molt especial d'afecte al Sr. Juan, el conserge, una persona d'un inestimable i imprescindible ajut, sempre present quan se'l necessitava.

Però si m'ho proposo, també recordo mals moments, bé compartits, o bé solitari, encara que la selecció natural fa que aquests es difuminin. Val a dir que en el Col·legi em van començar a sortir les primeres canes.

Si hagués de resumir en una paraula els sentiments forjats durant aquells anys crec que triaria "enyor". D'altra banda no puc deslligar el Col·legi de la meua família. Com a pare que ha vist créixer i educar-se la seva filla en aquest centre, sento un profund agraïment ja que hem pogut harmonitzar sense cap mena de dificultat la seva formació acadèmica, el seu creixement intel·lectual i moral, en definitiva, la conformació de la seva personalitat forjada des de

l'escola, amb què impartíem des del cercle familiar. Tota la institució ha contribuït al fet que assoleixi estudis cada vegada més superiors, i això és gràcies a la seva excel·lent preparació. I així com veig que passa a casa meua, també ho he viscut amb altres famílies i desitjo que segueixi assolint èxits en el futur.

Quan passo pel seu costat sento que el cor em bateja diferent i afloren sentiments d'estima i emoció per aquest entranyable lloc que guarda per a mi mil històries humanes. Per a tota aquesta "humanitat" del Col·legi de l'Estació, el meu entranyable record, el meu més sentit agraïment i el desig d'un futur consolidat.

Lluís Flórez Cossia

Alumna durant els cursos del 1982 al 1992

El col·legi l'Estació és el meu col·legi i sempre ho serà. Ja fa 30 anys que no puc seure als seus pupitres ni escoltar el professor o professora mentre algú xiuxiuja de fons, però encara

recordo tot el que hi vaig aprendre. De pàrvuls fins a 8è d'EGB vaig estar amb els mateixos companys i companyes; amb alguns ens veiem de tant en tant, amb altres ja no sabem què fan ni què deixen de fer, però tots vam jugar alguna vegada a gomes, a buscar l'ET, a fer de Tarzan i Xita o de més grans a bàsquet i a futbol.

Durant deu anys els meus companys i companyes i jo vam tenir mestres diferents, alguns més populars, altres no tant, però tots ells s'esforçaven perquè cada dia aprenguéssim coses noves.

Recordo, després de tants anys, la paciència que tenia amb mi la professora de pàrvuls d'accent francès; la simpatia d'aquella senyoreta de segon, que després de casar-se se'n va anar a viure a Blanes i que tots vam enyorar; l'exigència de la professora de tercer, que jo, tota curiosa, quan anava a Camprodon, sempre imaginava quina podria ser casa seva; la benevolència del mestre de quart, que gràcies a ell la lectura és una de les meves aficions; l'art i la joventut del pintor que ens va acompanyar a 5è i 6è, al costat d'un divertit i exigent professor de català, fan de la Marta Sánchez.

Però els cursos que recordo més són

els últims. Em ve a la memòria la parella ben curiosa que ens va acompanyar aquells dos últims cursos. Ella era amant de la natura, sempre ens intentava inculcar la curiositat per la lluna, els animals i les plantes. Encara recordo que cada tarda vespre havia de mirar la lluna, eren els meus deures. Llavors no m'agradava gaire, ara sempre que puc me la miro per saber si creix o decreix, si és plena o nova. Ell va ser el que va encertar de ple la meva professió, de seguida va saber que jo seria bibliotecària i sí, així ha estat i n'estic ben contenta. Un últim professor que vam tenir els últims cursos va ser el mestre de socials, el primer a qui vaig sentir a parlar del canvi climàtic i que també era amant de l'escalada i l'excursionisme. Encara fa poc me'l vaig trobar a Girona, trist perquè s'havia jubilat, però amb la sort d'haver pogut gaudir i viure de la seva vocació.

Només puc dir que vaig tenir molta sort, que de totes i tots en vaig aprendre alguna cosa, que en el moment que ho vius no te n'adones, però el pas del temps et fa obrir els ulls. Som afortunades de poder anar a l'escola a aprendre i gaudir amb altres nens i nenes. Cal aprofitar-ho perquè no tot hom té aquest privilegi.

Cristina Rufí Juanals

Monitora de menjador des del curs 1988

Vaig entrar a treballar al menjador del col·legi l'Estació el curs 1988/1989. En aquella època la gestió la portava a terme un professor i una professora.

El menjar ens el servia un restaurant que es deia El Gas Vell i era del tipus cuina casolana. La meva feina era servir el menjar als nens que esperaven en fila el seu torn. Passaven pel mostrador de la cuina i allà se'ls omplia la seva safata, després buscaven cadascú un lloc lliure a les taules del menjador que estaven col·locades en fileres. La vigilància al menjador la feien els mateixos professors de l'escola i un cop acabava de servir el dinar als nens també hi col·laborava jo mateixa. Els menuts un cop acabaven de dinar deixaven les seves safates al taulell de la cuina i sortien al pati a jugar. Calia vigilar la mainada i així ho feia fins que tocava el timbre a les tres quan era hora d'entrar a classe per la tarda. Després tocava fer recollida i neteja de tots els estris i safates i deixar-ho tot enllestit i a punt per al torn del dia següent.

A les dues pàgines anteriors:

Representació teatral a principis dels 90. AMSFG. Fons Sebastià Sánchez (autoria desconeguda)

Retrat de l'actual Junta de l'AMPA amb en Ramon Salgado. AMSFG. Fons Natalie Roca (autoria desconeguda)

Pessebre Vivent sota el cobert de l'escola, a principis dels anys 90. AMSFG. Fons Sebastià Sánchez (autoria desconeguda)

En aquesta pàgina:

Festa de jubilació d'Elena Esteva, el juny del 2001. AMSFG. Fons Elena Esteva (autoria desconeguda)

Retrat de grup del professorat, curs 1998-1999. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

Al menjador érem tots com una gran família.

El dia de l'arròs era el mateix professor i company de feina qui cuinava. La paella era un plat que agradava a tots els nens i quan algú tenia mal de panxa els preparava un deliciós arròs bullit...

Un any per final de curs vam fer una festa al menjador i vam preparar pomes de caramel, com les que fan a la fira. Aquell dia va ser tot un èxit i es van quedar molts nens a dinar al menjador. Recordo també que per Carnaval els nens podien venir al menjador disfressats, eren dies molt divertits i ens ho passàvem tots molt bé.

El curs 1993/1994 vam canviar d'empresa de càtering i per tant els àpats també eren diferents. Em va tocar quedar-me a cuina i ja no feia la vigilància del pati. El menjar arribava al menjador en uns contenidors hermètics que mantenien l'escalfor dels aliments. Quan tocava algun producte arrebossat el preparàvem directament a la cuina per tal que fos ben cruixent, acabat de fer.

Van anar passant cursos i es va ampliar la plantilla. A la cuina hi havia ajudants de cuinera i es van incorporar també monitors i monitores que feien vigilància tant a dins com a fora del menjador. Jo vaig seguir a la cuina organitzant i supervisant el menjar. Va ser una etapa molt interessant i també s'hi quedaven a dinar els professors de l'escola.

El curs 2003 ja no ens servia el menjar un càtering i vam passar a disposar de cuinera al centre i més monitores i, per tant, vaig passar a fer la vigilància a dins del menjador. Va ser una nova etapa amb molts canvis. El dinar era fet al moment i el menú de l'escola era supervisat per nutricionistes. Vam rebre també nou material per fer jocs al pati i els dies que no feia bon temps fèiem sessió de cinema dins el menjador. També organitzàvem tallers de pintura i dibuix. Els nens s'ho passaven d'allò més bé.

Amb el temps, hi ha hagut més canvis. Ja no es fan servir safates, en comptes d'això utilitzem plats individuals i ara el menjar se serveix dins del menjador. Tot està molt més ben organitzat i atenem les necessitats dels nens individualment. El menjar és molt més

saludable i divers, amb àpats naturals i molta varietat de fruita i verdura. Oferim diferents tipus de dietes especials segons les necessitats de cadascú.

Organitzem jocs i xerrades amb els grups de nens que es queden a dinar i entre tots ho passem molt bé. L'espai del menjador ha esdevingut un lloc on no solament els nens aprenen a dinar sinó que també un lloc on tots se senten molt a gust.

Romy Blanco Pereira

Director durant els cursos del 1991 al 1994

Ara que em poso davant del paper, m'adono de com corre el temps, sembla que era ahir i ja fa vint-i-dos anys que vaig arribar a l'Estació. Anys molt bonics, amb gran quantitat de records, molts alumnes que han crescut, madurat i que tenen fills que ara ocupen el lloc que els pares un dia van deixar dins de les aules de la nostra escola, rebent el relleu en el complex camí de la vida.

Em cenyiré als records de l'etapa en què vaig formar part de l'equip directiu, entre el 1991 i el 1994, etapa que recordo haver-la viscut amb molta intensitat. Potser en la distància es distorsionen els fets, es suavitzen els records negatius, es contempla amb més perspectiva global i relativa el camí que llavors anàvem fent en caminar junts. Així, el que llavors era un malson, ara ho veus com

una cosa que a la llarga ha estat positiva. A nivell intern del nostre centre, hi va haver canvis importants:

- S'aprova el projecte curricular, després de molt temps de treball en comissions, revisions i aprovacions en Claustre, Consell Escolar...
- Comencen els cursets de formació sobre la reforma.
- Comença a funcionar l'aula d'informàtica. En aquell moment és una gran conquesta poder tenir un aula com aquella.
- Modernitzem i informatitzem el treball del secretari, que comença a redactar totes les actes amb el processador de textos. (Quin avenç, tot i que ara ens pugui semblar una cosa sense rellevància!)
- S'implanta el P3 i aconseguim que es rehabilitin dos terços del magatzem de l'antiga estació, un terç per a les dues aules de P3 i l'altre terç per a gimnàs. Però, com sempre, va arribar setembre i no estaven acabades les obres i durant un o dos mesos en l'únic lloc que podíem posar-los eren a les aules del primer pis. Era la primera vegada que teníem nens de 3 anys, alguns fins i tot no els havien complert i va costar que s'acostumessin a pujar i baixar les escales, però gràcies sobretot a la paciència i esforç de les professores es va aconseguir. Què bé que ho van fer les senyoretetes, i quant que van aguantar!
- També, ja que estava coberta la riera, s'havia d'arreglar el carrer Heriz i després de molt batallar, aconseguim que l'Ajuntament cedeixi l'espai que avui és pati i on està situada la porta d'entrada de pàrvuls.

No puc deixar de pensar en l'esgotament que et causava el fet que per aconseguir qualsevol cosa havies de negociar, ara amb Ensenyament, ara amb l'Ajuntament. Com costava convèncer-los si havien de pagar una mica!

La meva gran sort, durant aquells anys, va ser poder compartir el càrrec amb un fantàstic equip (en Joan, en Xavi i l'Elena), sense el qual, per descomptat, aquesta sensació que ara m'ha quedat, segur que seria molt diferent. Un equip molt compenetrat, implicat i il·lusionat que va saber transmetre a la resta de la comunitat educativa aquesta il·lusió i en el qual no recordo cap mal moment entre nosaltres. Gràcies per haver estat aquí.

També hi ha alguns moments dolorosos que apareixen en aquest recompte. Les morts sobtades i inesperades d'una nena de pàrvuls i d'un nen de 7è d'EGB van ser dos moments colpidors, tristos, inexplicables, impossibles d'oblidar. Una abraçada als seus familiars i un record encara viu envers aquells infants.

L'altre gran pilar perquè tot funcionés van ser els diferents membres de l'AMPA, sempre disposats a ajudar i invertir les hores, l'esforç i el treball que fossin necessaris perquè tot anés cap endavant. Si havíem de demanar o reivindicar alguna cosa, el president i la junta feien pinya amb l'equip directiu. Hi havia il·lusió. Quin esforç preparar el Dia de l'Escola! Però què divertit! Van ser les primeres actuacions de Xarrupa que vessa; us en recordeu?

Bè, des de la perspectiva actual, puc

ben dir sense exagerar que van ser uns anys de gran il·lusió, amistat, col·laboració i respecte entre tots els que formàvem la Comunitat Educativa en aquell moment. Així doncs, només em queda dir-vos GRÀCIES a tots, perquè entre tots vam fer que aquell fos llavors un temps generós i de profit, i ara un record entranyable i company amic del nostre viatge de cada dia.

Àngel Ortigosa Rodríguez

Alumne durant els cursos del 1989 al 1996

Hola, em dic Sebastià i soc de Sant Feliu de Guíxols. Vaig néixer el 10 d'abril de 1984 amb la síndrome de Down. Amb dos anys vaig anar a l'escola bressol del carrer de Sant Domènec, després a la nova del carrer de Còrdova, tot seguit al col·legi l'Estació i, finalment, a l'IES Sant Elm, on vaig acabar 4t d'ESO. Totes aquestes escoles formen part de la meua vida i, per això, quan en recordo una també em venen al cap les altres.

A l'escola bressol m'hi vaig estar un any més que la resta de companys, però a partir d'aquell moment no vaig repetir

cap curs i recordo els profes que m'han ajudat com la Carme i la Lali de l'escola bressol, de l'Estació a la Simone, l'Assumpta, l'Elena Esteva, l'Eduardo i la Montse Sauri i, de l'IES Sant Elm, tots els profes especialment la de suport, l'Encarna Piñeiro, que em feia mates, català i informàtica, que em costaven més. A totes aquestes persones cal afegir-hi el suport de la psicòloga Belén Jiménez durant 4 anys.

Dels anys que vaig estar a l'escola l'Estació també recordo els amics, vam estar junts des que vam començar fins a sisè, que vam anar a l'institut. Hi havia en Dani Javier, en Narcís Pallarès, la Verònica Rojas, la Lídia Guijarro –que la seva mare era professora de l'escola–, en Joan Foster i en Francisco Tapia, que va ser de la meua colla d'amics a l'insti. D'alguns no en sé res, però d'altres els trobo sovint com en Marc Tudela o en Marc Monje. En general m'agradaven totes les assignatures, però sobretot la classe de música que ens feia en Josep Bergadà, guitarrista. Canta havaneres i ara està a l'Escola de Música.

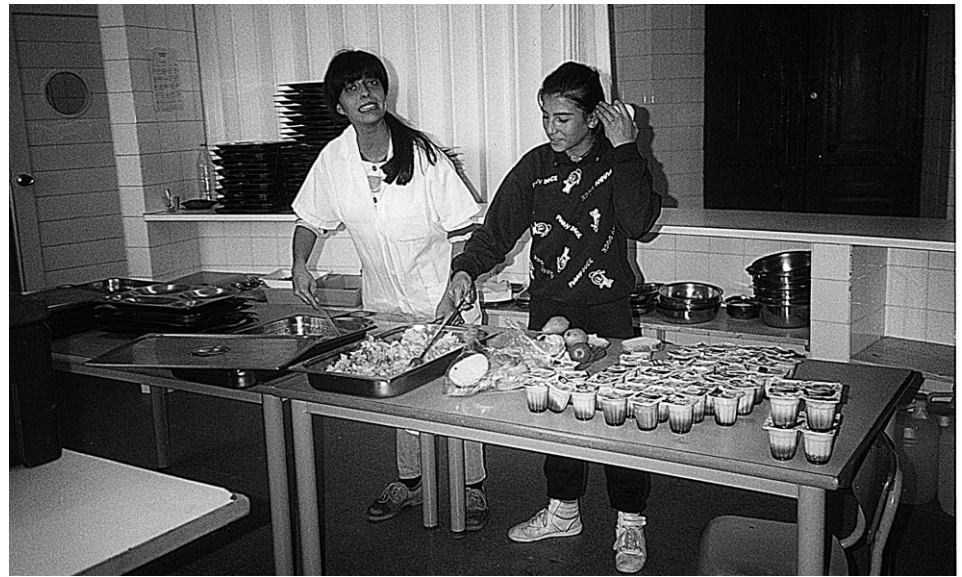
Al pati jugàvem a molts jocs, però a mi m'encanta el futbol –l'equip que m'agrada més és el Barça. També m'agraden molt els toros perquè el pare em duia a la plaça que hi havia aquí a Sant Feliu. En aquell moment miràvem les *Tortugues Ninja*, *Dartag-*

nan i d'altres com els *Tocamúsics*. També miràvem *Bola de Drac*.

Recordo que m'agradava amagar-me, era com un joc. Sobretot amb l'Elena Esteva, la feia patir. M'han explicat que em vaig escapar diverses vegades, una vegada vaig arribar a sortir de l'escola. Quan volia sortir, demanava a l'Elena per anar al lavabo. Ella venia a acompanyar-me perquè no m'escapés. Però aquell dia plovia molt i va pensar que no m'escaparia. Però quan, al cap d'una estona va veure que no tornava, em va començar a buscar. Com que no em trobava, va anar a fora de l'escola i va trobar el meu pare a la porta. El pare buscava per un cantó i ella per un altre. Al final em va trobar ella. Reconec que era "tremendo".

Quan sortíem de l'escola ens quedàvem una estona a jugar al pati però després anava a casa a fer deures. Ens feien treballar força, però va servir per aprendre moltes coses.

També fèiem sortides per conèixer llocs, als voltants. Amb l'Elena Esteva en vam fer moltes. Una que vam fer és anar amb l'autobús fins a l'estació de Caldes de Malavella, per aprendre coses dels trens. L'Elena diu que aquell dia estava molt esverat de tan content com em sentia. Una altra que recordo és la que vam fer a Besalú, em va agradar moltíssim.

Tot aquest camí el vaig poder fer gràcies als meus pares, sobretot la mare, que tota la vida m'ha acompanyat i m'ha ajudat. Ella va aconseguir que anés a l'escola juntament amb els altres infants, llavors era diferent. Ella va haver d'anar a parlar amb els progenitors dels altres nens i nenes de la meua classe per aconseguir la seva conformitat. Ara, per sort, tot això ja no cal.

Penso que vaig tenir sort d'anar a aquesta escola, per tota la gent que hi vaig conèixer, tant els professors com els companys. Quan vaig anar a l'institut vaig trobar a faltar l'escola, però ja m'hi vaig acostumar també. De l'escola en tinc molts bons records, però no ho enyoro. M'agrada viure el present.

Sebastià Sánchez Navarro

Director durant els cursos del 1996 al 2001

Quan des de la direcció de l'escola em van demanar que fes un escrit per explicar el temps que vaig ser director del col·legi, vaig pensar que hauria de fer un bon esforç de memòria, doncs ja fa bastant temps d'allò... Sempre he

tingut la virtut de ser selectiu en els records i, per sort, tendixo a recordar els moments bons de la meua vida i a oblidar aquells que no han estat tan bons; per tant, si al llarg d'aquest escrit teniu la impressió que aquell període de la meua vida laboral va ser un camí ple de flors i violes, no us ho penséssiu pas, també hi va haver moments difícils, el què passa és que d'aquests no me'n recordo gaire.

Com tots els mestres, vaig estar un temps voltant per diferents pobles fent substitucions aquí i allà. Vaig treballar també a l'Escola d'Adults, en els seus inicis, quan encara depenia de l'Ajuntament i de la bona voluntat de molta gent. Eren els anys del local de l'Associació de Veïns de Vilartagues al carrer Almeria.

Vaig entrar després al Baldiri Reixach i hi vaig estar treballant durant cinc anys; finalment quan em van donar destinació definitiva vaig arribar a l'Estació. Era l'any 1986.

Després de deu anys de treballar en diferents nivells, l'any 1996 em va arribar el moment de fer de director. Era un temps de trasbals a les escoles ja que s'estava implantant l'ESO, desapareixia la segona etapa d'EGB i es preveia força moviment de mestres. Alguns patien pel seu lloc de treball. Sortosament

no va passar res i a l'escola no es va produir cap daltabaix. Qui es va voler quedar ho va poder fer.

Abans de continuar haig de dir que la tasca de dirigir un col·legi és molt difícil i jo penso que impossible, sense la bona voluntat del Claustre i l'ajut d'un equip directiu eficient. Jo vaig tenir un equip magnífic, la Dolors Rubirola i en Xavi Monfort i un claustre majoritàriament eficaç i professional i, sobretot, de bona gent.

He agafat les Memòries d'aquells cinc anys i, fins i tot jo mateix, he quedat parat del que vam arribar a fer. Només citaré unes quantes coses, per a mi molt importants, que vam aconseguir en aquells anys, del 1996 al 2001. Penso que en aquell temps, l'Administració se'n va començar a adonar de la importància dels equips directius i es va començar a dignificar aquella feina.

A l'escola es va desenvolupar el projecte lingüístic i també el Reglament de règim intern. El primer havia de definir la filosofia del centre pel que feia al tractament de les llengües i el segon encara regeix les relacions entre tots els membres de la comunitat educativa. Es va començar a treballar en l'avaluació de centres i es van començar a passar les primeres proves de competències bàsiques. Vam començar les "Sardanes

A les dues pàgines anteriors:

Retrat de Romy Blanco, Ramon Salgado i dues mares. AMSFG. Fons Romy Blanco (autoria desconeguda)

Celebració de l'aniversari de la Romy Blanco. AMSFG. Fons Romy Blanco (autoria desconeguda)

Tasques a la cuina de l'escola. AMSFG. Fons Romy Blanco (autoria desconeguda)

A la dreta, collage de directores i directores de l'escola: Isabel Ventura, Beatriu Cruset, Lluís Flórez, Àngel Ortigosa, Montserrat Homs i Jordi Estañol.

a l'Escola" i va néixer el núm. 1 del *Butlletí Informatiu*, adreçat a les famílies, que encara continua avui.

Es va acabar el projecte *Arbres* que es va poder dur a terme gràcies a la voluntat d'uns quants mestres; es van fer intercanvis amb educadors d'altres països com Finlàndia, Itàlia o França i es va muntar una exposició amb tota la feina feta que es va convertir en itinerant i va tenir molt d'èxit.

Es van aconseguir moltes reformes i compres per a l'escola i el menjador: rentavaixelles, ascensor, coberta nova, equips de megafonia, multicopista, gronxadors, fonts, casetes per a Educació Física... Abans d'acabar vull escriure, dues o tres coses que tinc en la memòria, en aquell calaix bonic, que tots tenim i on guardem els bells records.

Sempre que penso en aquell temps en venen a la memòria els companys de direcció de les escoles públiques de Sant Feliu, la Dolors Cornell i en Jaume Jené, del Baldiri i el Gaziel. Ja érem amics però en aquells anys vam enfortir molt la nostra estimació.

El segon bell record ha d'ésser per al Sr. Juan, "el que mas sabe." Quin "tio"! Ho sabia tot de l'escola. Jo no sé què hauria fet sense ell. Va arribar a ser, i encara ho és, un bon amic. Quan es va jubilar, essent jo director, vaig procurar que tingués l'acomiadament que es mereixia i sempre recordaré l'abraçada que ens vam fer en el sopar en el seu honor. I després va venir en Ramon Salgado en el seu lloc. Quin altre! La vam encertar de ple. Espero que es quedi per molts anys amb nosaltres...

Un altre bell record i ja acabo. No sé quin any era, però d'alguna manera em va arribar notícia que hi havia uns arbres que s'havien hagut d'arrencar per fer unes obres. Semblava que s'havien de deixar morir. Nosaltres teníem un tros de pati nou, que havia sorgit també després d'unes obres, que donava sensació de tristor perquè es veia molt erm. Vaig pensar que aquells arbres hi podrien donar una mica de vida i embellir la zona. Vaig demanar que me'ls replantessin a l'escola i no vulgueu saber quina mà de problemes: que si no es podien traslladar, que si no era temps de transplantaments, que si es moririen tots, que si fer els forats... Finalment, després de "barallar-me" amb tothom, van portar els arbres i unes màquines van fer els forats per plantar-los. Se'n van salvar setze o disset. I cada vegada que passo per allà penso que els arbres em miren amb certa complicitat. Puc dir que ja he tingut fills i he plantat arbres; el llibre haurà d'esperar.

Feliç 25è aniversari

Jordi Estañol Vea

Directora durant els cursos 1983-1985, 1994-1996 i...

Del setembre de 1983 a juny del 1985

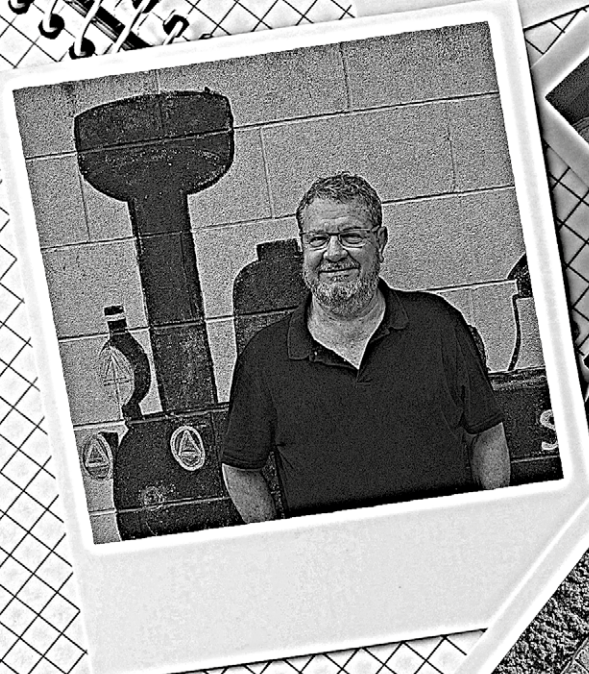
Vaig ser directora la primera vegada quan era molt jove i una mica per casualitat. Va ser la llavors cap de serveis d'ensenyament, la Sra. Irene Rigau, la

que em va animar a agafar la direcció. Ja en aquella època em semblava incongruent que en un col·lectiu format majoritàriament per dones, sempre fossin els homes els directors. En aquella època estava molt implicada en els moviments de renovació pedagògica i treballàvem activament per la dignificació de l'escola pública. Una mica per tot això vaig acceptar ser directora.

Era el tercer curs de funcionament del centre, jo havia arribat el curs anterior. Estava gairebé tot per fer. Lluitàvem amb el Departament per aconseguir el material didàctic que mai no va arribar, ens discutíem amb l'Ajuntament per aconseguir una tanca per al centre per la qual l'alumnat no tingués tan fàcil escapolar-se entre els barrots.

Cada curs havia canviat gairebé tota la plantilla. Les famílies no confiaven en un centre que acabava d'obrir, amb professorat foraster i molt jove que canviava cada curs, i on tot estava per fer. Els claustrats eren eterns. Discutíem sobre tot el que es podia discutir en un centre: que si calia fer les classes en català malgrat no tenir prou professorat capacitat; que si calia demanar diners per pagar el material escolar a les famílies; que si calia socialitzar el material, que si... Teníem una democràcia nova de trinca i crèiem en el paper que havia de representar l'escola pública per aconseguir consolidar aquella democràcia incipient.

Passàvem hores i hores en el centre, ens enfadàvem amb les famílies que no entenien el paper que podia tenir l'educació en la vida dels seus fills, que

Retrat de grup del professorat, curs 2000-2001. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

Inundacions a l'escola, curs 2002-2003. AMSFG. Fons Escola l'Estació (autoria desconeguda)

els volien treure de pressa de l'escola perquè anessin a treballar. Per necessitat i per convicció (manca de material, necessitat d'estabilitzar l'equip docent) vàrem acceptar ser una de les 16 escoles experimentals per a la reforma del cicle superior: setè i vuitè d'aquell moment. Va ser una època apassionant.

Vaig deixar la direcció, malgrat la insistència del Sr. Juhera, el nostre inspector en aquell moment, quan va néixer el meu fill a l'estiu del 1985.

Del setembre del 1994 al juny del 1996

L'escola estava consolidada. Ja no teníem problemes de matrícula

per defecte sinó que vàrem començar a tenir problemes per excés. Hi havia maneres de fer ben consolidades i de les quals estàvem contents. La biblioteca tenia un paper important en la vida del centre.

A més a més, en aquell moment la direcció no era un treball en solitari sinó un treball d'equip. En Xavi Monfort i en Xavi Fernández varen fer equip amb mi. L'equip era per ocupar el càrrec per un any, però l'entrada de la LOGSE i l'enrenou que va provocar va fer que ens prorroguessin per un curs més el mandat.

En aquell període vàrem acomiadar els alumnes de setè i vuitè. També ens varen deixar, per anar a ESO, professors que havien estat en el centre molts anys i n'eren un referent: en Lluís, l'Àngel i en Joan. Alumnes i professors varen deixar un buit en el centre, que en aquell moment ens va semblar difícil d'omplir.

Setembre del 2002/2006

Cada vegada és més difícil que els mestres ens anem a agafar les direccions dels centres. L'increment de la complexitat de les tasques, el descens dels claustres i les exigències socials fan que s'hagi passat una etapa més aviat fosca pel que fa a l'escola en general i a l'escola pública en particular.

La inspectora Sra. Teresa Sala va acceptar endarrerir un curs l'accés a la direcció d'un nou equip. El vàrem formar amb la Montse Saubí i l'Ester Lloveras, que després va anar a obrir la nova escola de la ciutat: l'Ardenya;

va ser per això que ara hi ha la Rosa Guarch a l'equip.

Ens seguim il·lusionant en nous projectes i ens plantejem nous reptes, malgrat les dificultats: participem en projectes del Departament d'Educació, com ara el de Llengües estrangeres, el Pla d'autonomia de centres, el treball de les Aules de Ciències... I tot això partint de la feina feta en equip, tant del directiu com dels mestres del Claustre.

Ara tenim el repte de la sisena hora, que implica canvis d'organització del centre i de les dinàmiques de treball que se seguïen fins ara. Però seguim treballant amb il·lusió per fer una escola engrescadora, dinàmica i actual perquè els nostres alumnes aprenguin i gaudeixin en l'espai on passen una part important de la seva vida.

Beatriu Cruset Ballart

Conserge des del curs 2000

Vaig començar a treballar a l'escola l'Estació l'1 de gener de l'any 2000 com a funcionari, abans hi vaig estar provisionalment, mentre sortia la plaça, no recordo la data.

Hi vaig començar a treballar perquè vaig ser dels últims objectors de consciència al Servei Militar i vaig fer els nou mesos de la Prestació Social Substitutòria a l'escola i, justament quan vaig acabar, es jubilava el Sr. Joan i el vaig substituir.

La meua relació amb els nens i nenes és fantàstica, els intento ajudar en tot el que calgui, treballar amb nens és més agraït que treballar amb adults.

Trobo que els nens i nenes han canviat des que vaig començar a treballar a l'escola. Abans eren més nens, ara amb la Internet són "miniadults" per depèn de quins temes. Han perdut una mica la innocència, encara que al pati juguen a les mateixes coses que fa vint anys.

Durant aquest temps que he estat treballant a l'escola, he conegut molts mestres. De molts en tinc un record especial. Al principi em van ajudar molt, tant l'equip directiu, com els mestres i també l'antic conserge. Per desgràcia ara algunes d'aquestes persones ja no hi són, però per a qualsevol cosa sempre hi ha un moment d'una anècdota o vivència que em venen al cap i ho recordo amb gran estima.

Hi ha un munt de peripècies i incidents en la història de l'escola, algunes són divertides, sobretot durant els sopars de Nadal i de fi de curs i algunes de dolentes, com han sigut les inundacions que per sort ja fa temps que no patim. De totes les experiències viscudes, per a mi, van ser molt especials les primeres festes del Dia de l'Escola que sempre es fan el primer diumenge de juny, eren molt divertides i els nens s'ho passaven molt bé. Hi havia moltes activitats perquè hi havia molta implicació dels pares, ara tot això s'ha anat perdent, com tot en general, és un reflex de la societat d'ara.

M'encanta treballar a l'escola. Hi ha molt motius i no sé dir quin és el més

important, per l'horari, pels festius i perquè cada dia pot passar alguna cosa que el fa diferent del dia anterior. De l'escola, el que més m'agrada és el bon ambient que hi ha, en general, amb tothom.

Ramon Salgado Monge

Directora durant els cursos del 2012 al 2021

Un dia de juliol del 2005, la Bea Cruset (directora en aquell moment de l'escola) em va demanar si volia anar a treballar a l'escola el curs següent. Els havien concedit una aula d'acollida i necessitava un docent per ocupar aquell lloc. I vaig acceptar la proposta.

Al juliol del 2012 vaig iniciar una nova etapa a l'escola. Després de 4 anys de cap d'estudis, vaig assumir el repte de la Direcció. Vam fer equip amb la Carol Pardo com a cap d'estudis i la Laura Fernández com a secretària; i vam tenir l'acompanyament de tot el Claustre. Estic molt agraïda a tota la comunitat educativa de l'escola però especialment a la Carol i a la Laura. I a la Sandra Solís el darrer any. Sense elles res del que hem dut a terme a l'escola des de l'Equip Directiu hagués estat possible.

Com a Equip Directiu, vam treballar per fer de la nostra una veritable escola inclusiva; vam prendre el compromís amb l'educació des de l'equitat i la implicació amb la realitat del

centre, abocant esforços en l'atenció a la diversitat (en tota la seva amplitud). Vam tenir l'ajuda de l'Anna Ri-dao, l'EAP durant els primers anys i d'en Quim Formiga -els dos primers anys- i en Josep M. García, inspectors del centre durant el meu període de directora de l'Escola l'Estació. I també agraïda a la Glòria Sais, inspectora els darrers mesos del meu mandat. I a l'AMPA amb el seu suport incondicional. I posada a agrair, no voldria oblidar-me d'en Ramon Salgado, el conserge, i tot el seu coneixement del centre. Així com de l'Àrea d'Educació Municipal i les altres direccions del municipi.

Quan vam començar com equip directiu de l'escola, vam donar continuïtat a propostes i dinàmiques de treball que ja estaven molt consolidades en el centre: auxiliar de conversa en llengua anglesa, l'Aula de Ciències com a espai d'experimentació, la *Quinzena del medi i la ciència*, les matemàtiques manipulatives, el treball del medi centrat en l'entorn proper, el treball de llengua en grups reduïts, l'impuls de la lectura i l'ús de la Biblioteca, el valor de l'esport escolar, la instrumentació musical...

Vam donar suport a projectes i iniciatives relacionades amb l'entorn proper i a propostes innovadores provinents dels docents.

Així, amb l'acompanyament dels mestres, famílies i alumnes, vam anar assolint les fites proposades sense presses però amb perseverança i treball coral.

I com que no puc parlar abastament de

tots els projectes i actuacions que m'han omplert de goig al centre, em centraré en el Projecte d'Instrumentació.

L'inici va coincidir amb la meua arribada al centre. A proposta de l'equip del moment, el curs 2006/2007 amb l'Anna Sabater (mestra d'Educació Infantil) i en Xavi Monfort (mestre de música) vam començar a donar forma a un projecte que havia de contribuir a la millora en l'adquisició de la lectoescriptura treballant les habilitats que són comunes en ambdós processos d'aprenentatge: atenció, memòria, concentració, disciplina, anticipació... Vam començar amb els alumnes de 1r a fer dues sessions setmanals d'instrumentació amb grup partit (a part de la sessió de llenguatge musical que tenien la resta de cursos). La dinàmica de treball establerta ha permès que tots els alumnes fossin capaços de saber tocar els instruments Orff, respectant el clima de treball pactat i aprenent a raonar, a reflexionar sobre els propis errors. Va ser possible iniciar aquesta tasca a Primària perquè ja es feia un treball molt seriós de pulsació a Educació Infantil. Les bases ja hi eren. Les cançons a treballar eren les que s'aprenien a l'escola i en Xavi Monfort les va anar arranjant.

I aquest plantejament va anar creixent a poc a poc, un curs darrere l'altre.

El treball era rigorós i els mestres veien els resultats a l'aula: actituds de treball d'alumnes que anaven canviant, nois i noies que brillaven en l'aspecte artístic...

Quan vaig arribar a la Direcció, amb l'equip vam intentar seguir fins a Cicle

Superior. I, amb la Patti Porcile, vam iniciar la instrumentació de cançons més actuals amb els alumnes de cinquè i sisè. Actualment el projecte està consolidat i compta amb la participació del mestre de percussió de l'Escola de Música i està molt ben valorat per la Comunitat Educativa.

Estic molt contenta d'haver-hi sigut des de l'inici i orgullosa de veure com s'ha anat consolidant.

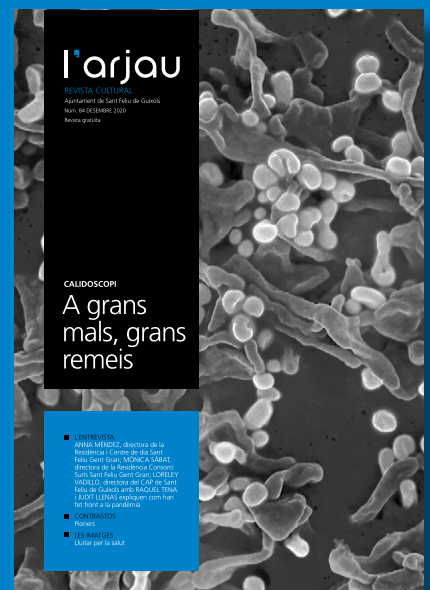
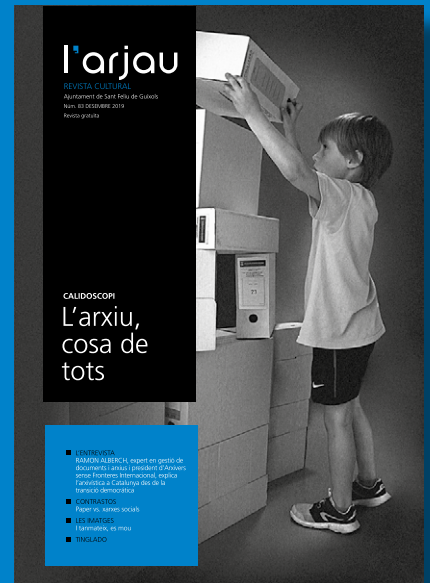
Durant aquests 9 anys he procurat estar al servei d'una comunitat educativa activa, compromesa i innovadora, i fer-ho -sobretot- des de l'honestetat, l'equitat i el compromís amb l'educació.

I no voldria deixar d'encoratjar la Isabel Ventura en aquesta nova etapa que comença a l'escola. Ser Directora de l'Escola l'Estació val molt la pena!

MOLTES GRÀCIES a totes aquelles persones (companys famílies, alumnes) que m'han acompanyat en aquest temps que he estat a la Direcció de l'escola. Però especialment a la meua família, que sempre han estat al meu costat de manera incondicional durant aquests anys.

Montserrat Homs Mir

Els darrers números...

On aconseguir L'ARJAU?

L'ARJAU és una revista editada per l'Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols que tracta temes culturals del municipi i el seu entorn. Aquesta publicació es distribueix de manera gratuïta i es pot trobar en els estancs i llibreries de Sant Feliu de Guíxols o en els serveis municipals següents: Botiga del Monestir, Oficina d'Informació i Atenció Ciutadana, Punt d'Informació Juvenil, Guíxols Desenvolupament (estació d'autobusos), centres cívics de Vilartagues i Tueda, Biblioteca Pública Octavi Viader i Margarit i Arxiu Municipal.

Descarrega'l també a:
<http://www.arxiunicipal.guixols.cat/publicacions/revista-l-arjau.html>

l'arjau

REVISTA CULTURAL

Ajuntament de Sant Feliu de Guíxols

Núm. 86 DESEMBRE 2022

Revista gratuïta

